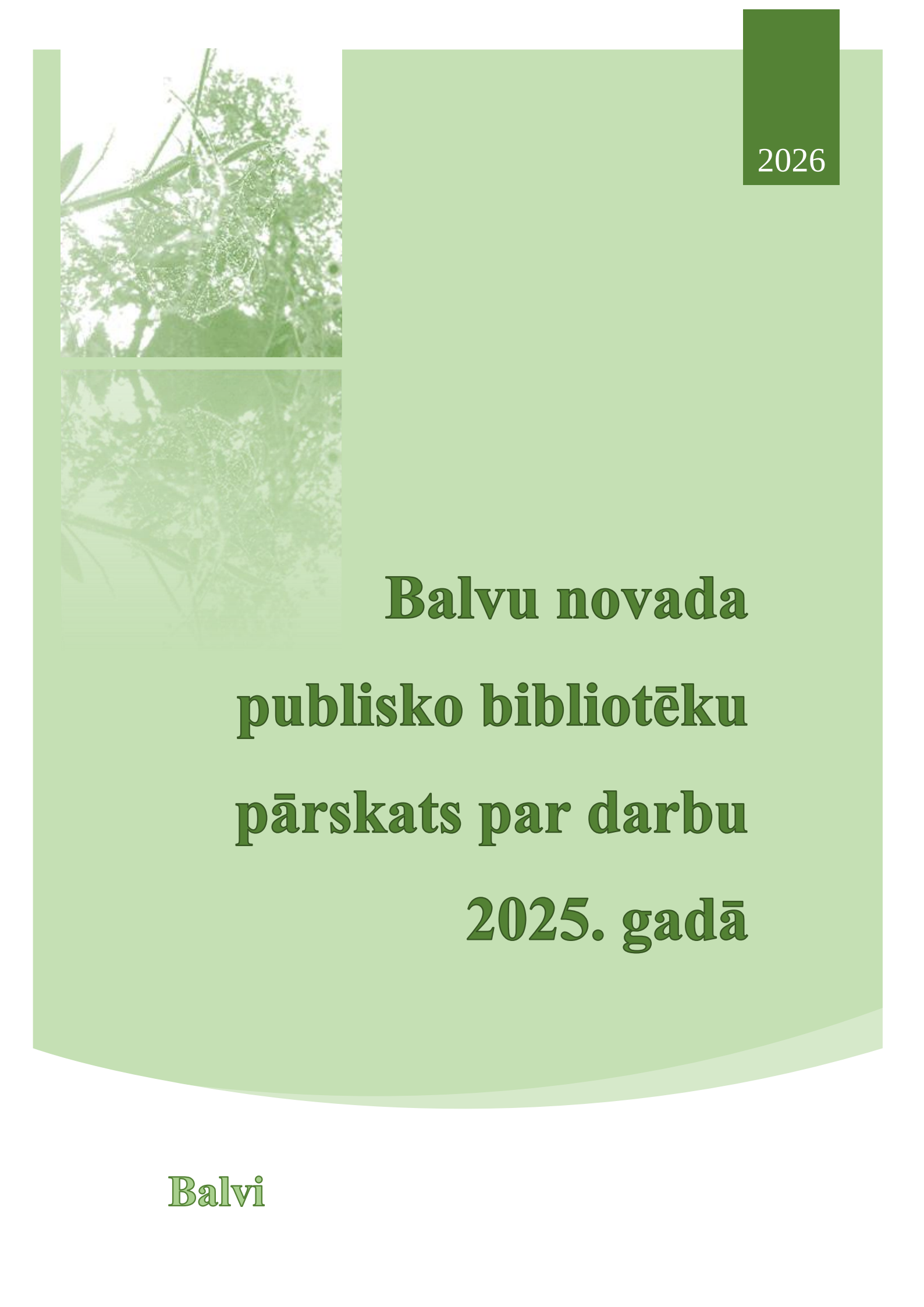

2026

**Balvu novada
publisko bibliotēku
pārskats par darbu
2025. gadā**

Balvi

Saturs

1.	<i>Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums.....</i>	4
2.	<i>Finansiālais nodrošinājums.....</i>	5
3.	<i>Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums.....</i>	6
4.	<i>Personāls.....</i>	8
5.	<i>Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība.....</i>	15
6.	<i>Krājums.....</i>	43
7.	<i>Darbs ar bērniem un jauniešiem.....</i>	57
8.	<i>Novadpētniecība, vietējā kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība</i>	78
9.	<i>Projekti.....</i>	82
10.	<i>Publicitāte.....</i>	83
11.	<i>Sadarbības tīkla raksturojums.....</i>	88
12.	<i>Metodiskais un konsultatīvais darbs.....</i>	96
13.	<i>Secinājumi.....</i>	102
14.	<i>Pielikumi.....</i>	103

Kopsavilkums

2025. gads Balvu Centrālās bibliotēkas vēsturē ieies kā pārmaiņu un pēctecības gads, iezīmējot paaudžu maiņu Balvu Centrālās bibliotēkas vadībā – ilggadējā direktore Ruta Cibule nodod darba stafeti jaunajai direktorei Rutai Susejai. Simboliski, ka bibliotēkas vadības nepārtrauktību jau trešo reizi turpina direktore vārdā Ruta – aizsākto ceļu savulaik veidojusi arī Rūta Baranova. Vadības pēctecība nodrošināta veiksmīgi, saglabājot institucionālo pēctecību un profesionālās vērtības.

Neskatoties uz ilggadējo pieredzi bibliotēku nozarē un vadībā, jaunajai direktorei nākas saskarties ar būtiski atšķirīgu administratīvo realitāti – vadīt Balvu Centrālo bibliotēku ar 23 struktūrvienībām plašā novadā atšķiras no valstspilsētas bibliotēkas ar 3 struktūrvienībām pilsētas teritorijā. Iepriekšējais priekšstats, ka valstspilsētas bibliotēkas vadība ir sarežģītāka, izrādījās maldīgs, toties sniedz jaunus profesionālus izaicinājumus un vērtīgu pieredzi.

Balvu Centrālās bibliotēkas un novada bibliotēku darbībā bijis raksturīgs personāla kustības periods. Pašvaldības kadru optimizācijas politikas dēļ divas vakances – Viļakā un Bērzkalnē – ilgstoši netiek aizpildītas, samazinot bibliotēkas pamatrādītājus un radot papildu slodzi struktūrvienības vadītājam Viļakā, ietekmējot pakalpojumu pieejamību lietotājiem.

Jūnijā tika uzsāktas diskusijas starp Balvu novada vadību, Rugāju apvienību un bibliotēku par iespējamu Rugāju bibliotēka telpu maiņu. Gada gaitā atkārtoti tiek vērtēti arī citu struktūrvienību – Briežuciema un Žīguru bibliotēku telpu jautājumi, meklējot ilgtspējīgus un finansiāli pamatotus risinājumus ierobežotu pašvaldības resursu apstākļos.

Stiprinot bibliotēku kā daudzfunkcionālu centru, pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru izveide Krišjānos un Vectilzā ir būtisks solis bibliotēku funkciju paplašināšanā. Tas palielinājis apmeklējumu un nostiprinājis bibliotēku kā vietējās pārvaldes atbalsta punktu, apliecinot, ka bibliotēku telpa un profesionālais personāls spēj sekmīgi integrēt jaunus pakalpojumus.

Struktūrvienībās veikti uzlabojumi – Kupravas bibliotēka pārcēlusies uz jaunām, labiekārtotām telpām, modernizēts apgaismojums un nodrošināta ērtāka vide apmeklētājiem.

Īpaši nozīmīgs notikums bibliotēkas atpazīstamības stiprināšanā bijis Latvijas pagasta bibliotekāru 7. kongress, ko organizēja Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar Latvijas Bibliotekāru biedrību un LNB Atbalsta biedrību. Kongresa norise Balvos apliecināja bibliotēkas profesionālo kapacitāti augsta līmeņa pasākumu organizēšanā un būtiski veicināja tās atpazīstamību reģionālā un nacionālā mērogā.

Cieņā Ruta Suseja

1. Vispārīgs reģiona bibliotēku raksturojums

- **Īss situācijas apraksts:**

Balvu novads atrodas Latvijas teritorijas ziemeļaustrumu daļā, Ziemeļlatgales kultūrvēsturiskajā reģionā. Reģionam raksturīgs:

- zemāks vidējais ienākumu līmenis,
- ierobežots kultūras un izglītības pakalpojumu piedāvājums,
- augstāka digitālās atstumtības riska pakāpe.

Šādos apstākļos bibliotēka kļūst par nozīmīgu sabiedrisko centru, kas nodrošina bezmaksas piekļuvi informācijai, tehnoloģijām un mūžizglītībai.

Pārskata periodā Balvu novadā darbojās 24 publiskās bibliotēkas: Balvu Centrālā bibliotēka, kas veic reģionālās bibliotēkas funkcijas, 22 Balvu CB struktūrvienība un Upītes bibliotēka, kas ir Nemateriālā kultūras centra “Upīte” struktūrvienība. Kopš 2024. gada 19. decembra Skujetnieku bibliotēka darbojas kā Lazdukalna bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vieta Skujetniekos.

Balvu Centrālā bibliotēka ir Balvu novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas veic pasaules kultūras mantojuma iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina tajā esošās informācijas publisku pieejamību un tās izmantošanu. Bibliotēkas misija ir veidot vidi, kur cilvēks un zināšanas sastopas, radot intelektuālu, sociālu un ekonomisku pienesumu sabiedrībai. Balvu Centrālās bibliotēkas attīstības mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu un iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu pakalpojumu klāstu, paplašinot resursu pieejamību un veicinot to izmantošanu kultūras, izglītības, pētniecības un informācijas vajadzībām. Vienlaikus bibliotēkai jāspēj sasniegt savus mērķus situācijā, kad novadā samazinās iedzīvotāju skaits, uzņēmējdarbības aktivitāte ir zema un sabiedrības iesaiste nav pietiekama. Neskatoties uz to, Balvu Centrālajai bibliotēkai ir augstas attīstības ambīcijas, kas veicina jaunu risinājumu un pieejas meklēšanu bibliotēkas darbībā.

Bibliotēkas galvenās funkcijas 2025. gadā:

- nodrošināt brīvu piekļuvi literatūrai, informācijai un digitālajiem resursiem,
- veicināt lasītprasmi un kultūras līdzdalību,
- attīstīt digitālo prasmju apguvi,
- uzturēt un popularizēt novadpētniecības materiālus,

- nodrošināt sabiedrisko telpu vietējās kopienas aktivitātēm.

Publiskās bibliotēkas Balvu novadā darbojas pēc centralizētā modeļa, kas darbinieku vērtējumā ir veiksmīgs. Skolu bibliotēkas ir apvienotas metodiskajā apvienībā Balvu Valsts ģimnāzijas vadībā un atrodas Balvu novada Izglītības pārvaldes kontrolē un pārraudzībā. Balvu Centrālā bibliotēka sniedz konsultatīva rakstura pakalpojumus.

Tabula “Bibliotēku sadarbības modelis”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	x
Decentralizēts	
Jaukta tipa	

- Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā**

Pārskata periodā Krišjāņu un Vectilžas bibliotēkās atvērti un darbu uzsākuši Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri, tādējādi būtiski paplašinot sniegto pakalpojumu klāstu un stiprinot bibliotēkas lomu vietējās sabiedrības apkalpošanā. Darba laiku un darbinieku atalgojumu tas nav ietekmējis, bet būtiski pieaudzis bibliotēku apmeklējums.

Pārskata periodā augustā darba attiecības pārtrauca Bērzkālnes bibliotēkas vadītāja, un laika posmā no 25. 08. 2025. līdz 03.10.2025. bibliotēka bija slēgta pašvaldības kadru optimizācijas politikas dēļ. No 03.10. 2025. Bērzkālnes bibliotēkas un VPVKAC vadītājas pienākumus vienu dienu nedēļā veica Naudaskalna bibliotēkas vadītāja.

- Bibliotēku akreditācija** pārskata periodā nav notikusi.

2. Finansiālais nodrošinājums

Tabula “Bibliotēkas izdevumi. Balvu novads”

	2023	2024	2025
Izdevumi kopā (EUR)	519750	491220	549719
Darbinieku atalgojums (bruto)	460445	361109	392557
Krājuma komplektēšana	25740	25740	25740

Finansējums nodrošina tikai pamatfunkciju veikšanu, tas nav attīstību veicinošs.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- **Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi**

Pārskata periodā Kupravas bibliotēka ir tikusi pie jaunām telpām, pārcēlusies no otrā stāva uz pirmo stāvu. Telpas ir gaišas, izremontētas un ērtas gan apmeklētājiem, gan darbiniekiem. Tagad bibliotēka atrodas vienās telpās ar klientu apkalpošanas centru.

Lai atvieglotu vecāka gadagājuma cilvēku iekļūšanu Lazdukalna bibliotēkā, atjaunotas kāpņu margas, tagad tās ir abpus pakāpieniem. Krišjāņu bibliotēkā uzstādītas jaunas, spilgtākas un ekonomiskākas griestu lampas. No 2025. gada 1. septembra Vectilžas bibliotēkas telpas ir pieejamas cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Bibliotēkai ir ērta piekļuve, jo blakus ir plaša auto stāvvietā.

- **Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)**

Kopējo situāciju Balvu novada publiskajās bibliotēkās saistībā ar IT aprīkojumu un iekārtām raksturo Vīksnas bibliotēkas vadītāja Gunita Kiseļova: “*Nemot vērā iekārtu vecumu, to tehniskais un morālais nolietojums ir būtisks. Datoru veikspēja mūsdienu prasībām ir ierobežota, īpaši darbā ar jaunākām programmām, tiešsaistes pakalpojumiem un digitālo saturu. Iespējami arī drošības riski, jo vecāka aparatūra un operētājsistēmas biežāk nesaņem pilnvērtīgus drošības atjauninājumus. Multifunkcionālā iekārta joprojām var pildīt pamatfunkcijas (kopēšanu, drukāšanu, skenēšanu), taču tās darbības ātrums, rezerves daļu pieejamība un uzturēšanas izmaksas palielinās.*”

Centrālās bibliotēkas darbinieku un apmeklētāju, tajā skaitā bērnu un jauniešu rīcībā esošā datortehnika ir salīdzinoši novecojusi (pēc IKT pieņemtajām vadlīnijām), bet pietiekama pašreizējo ikdienas funkciju veikšanai gan administrācijai, gan apmeklētājiem. Tomēr lielākā daļa administrācijas un lietotāju datoru ir nepiemēroti pašreizējās Microsoft operētājsistēmas Windows 11 (pieejama no 2021. gada oktobra) uzstādīšanas un izmantošanas prasībām. Bez

tam kompānija Microsoft 2025. gada 14. oktobrī beigusi Windows 10 operētājsistēmas atbalstu. Lai arī atbalsta perioda beigas nenozīmē sistēmu darbības pārtraukšanu, būtu nepieciešams nākošajā periodā rast iespēju šo datorsistēmu uzlabošanai vai nomainītai atbilstoši Windows 11 prasībām. Līdzīga situācija ir arī Balvu novada pagastu bibliotēkās. Perspektīvā var izveidoties situācija, ka programmu, piemēram, tīmekļa pārlūkprogrammu, citu lietojumprogrammu, E-parakstītāja u.c. regulāra atjaunināšana būs neiespējama novecojušas operētājsistēmas dēļ.

Balvu Centrālajā bibliotēkā darbojas datortīkls, kas sadalīts divās loģiskajās funkcionālajās daļās - lietotājiem un darbiniekiem. Abu datortīklu ātrums ir 1 Gbit/s, kas ir vērtējams kā ļoti labs un atbilstošs mūsdienu prasībām. Šāds pats ātrums ir arī Internet pieslēgumam. Paplašināta Balvu Centrālās bibliotēkas bezvadu Internet WiFi zona apmeklētājiem, nodrošinot stabilāku pieslēgumu vietās, kur tas nebija iespējams ēkas konstruktīvo īpatnību dēļ. It īpaši svarīgi tas ir bērniem un jauniešiem. Balvu CB Internet pieslēgumam pievienoti arī serveri, kas uztur bibliotēku tīmekļa vietnes, dokumentu apmaiņas sistēmu. Balvu Centrālās bibliotēkas darbiniekiem un lietotājiem pieejamā multifunkcionālā iekārta nodrošina kvalitatīvas izdrukas un pakalpojumus. Balvu Centrālās bibliotēkas darbinieku datoriem nodrošināta automātiska regulāra darba failu rezerves kopēšana specializētā tīkla disku masīvā. Rezerves kopēšana tiek veikta arī tiešsaistes sistēmu serveriem.

Apzinātas izdrukas iekārtas Balvu novada pagastu bibliotēkās un sniegtas rekomendācijas efektīvākai maiņas resursu (kārtidžu) izmantošanai. Tā kā vēsturiski Balvu CB uztur savu e-pasta dienestu, novecojusī servera programmatūra nomainīta pret aktuālāku, kas rezultējas nevēlamā e-pasta apjoma samazināšanās un labākā filtrācijā. E-pasts pieejams, izmantojot gan klienta programmas (Outlook), gan tīmekļa vietni.

Balvu CB tīmekļa vietnes risinājumā ieviests droša šifrēta savienojuma mehānisms (HTTPS).

Briežuciema bibliotēkai iegādāta jauna multifunkcionālā iekārta.

- **Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā**

Savos pārskatos par bibliotēkas darbību 2025. gadā praktiski visu struktūrvienību vadītājas norāda uz novecojušo tehnoloģiju, daža ar ironiju pat raksta: "Pozitīvi ir tas, ka datori vispār ir pieejami...(Kubuli)"

"Ja netiks veikta pakāpeniska IKT atjaunošana, tuvāko gadu laikā var pasliktināties bibliotēkas spēja nodrošināt kvalitatīvus pakalpojumus lietotājiem. Palielināsies tehnisko bojājumu risks, darba pārtraukumi un lietotāju neapmierinātība. Tāpat var samazināties iespējas pilnvērtīgi piedalīties valsts un pašvaldību digitālajās iniciatīvās, apmācībās un e-pakalpojumu sniegšanā." (Gunita Kiseļova, Vīksnas un Kubulu bibliotēkas vadītāja)

Turpmākajā bibliotēku darbībā jāmeklē materiālas iespējas atjaunot datorsistēmas gan Centrālajā bibliotēkā, gan novada bibliotēkās, jo tehnikas novecošana neļauj izmantot aktuālās biroja programmu versijas un to uzstādīšana ir problemātiska. IKT tehnikas novecošana var radīt situācijas, kad apmeklētāji nevar veikt plānotās darbības un pieslēgumus, videokonferences. Arī programmatūras un lietotņu ražotāji (elektroniskais paraksts, bankas, tiešsaziņas aplikācijas u.tml.) nepārtraukti atjaunina savas programmatūras un rīkus atbilstoši aktuālajām operētājsistēmu versijām. Bibliotēkās esošās multifunkcionālās iekārtas izstrādājušas savu resursu, un atteicu gadījumos jāplāno nomaīņa. Perspektīvas izskatās “Ecotank” tehnoloģijas, kas ļauj ievērojami samazināt izejmateriālu (kātridžu) izmaksas un nodrošināt ekoloģiski veiksmīgāku risinājumu.

Pagājušajā gadā Upītes bibliotēkai nomainījās interneta pakalpojuma sniedzējs, rezultātā interneta ātrums samazinājās, jo **Bite** pierobežā īsti labi nedarbojas.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

4. Personāls

- **Personāla raksturojums**

Kopumā Balvu Centrālajā bibliotēkā un tās struktūrvienībās strādā 40 darbinieki. 34 no tiem ir bibliotekārie darbinieki, 23 strādā uz pilnu slodzi, 22 ir bibliotekārā izglītība, 10 darbiniekiem iegūta izglītība citā jomā.

Pārskata periods Balvu novada publiskajās bibliotēkās iezīmējās ar nozīmīgu darbinieku maiņu. Ilggadējā Balvu Centrālās bibliotēkas vadītāja Ruta Cibule savu darba stafeti 2. aprīlī svinīgi nodeva jaunajai bibliotēkas direktorei Rutai Susejai. Balvu novada kultūras darbinieku joks: lai vadītu novada bibliotēku, ir jābūt Rutai, jo šī ir jau trešā Ruta Balvu Centrālās bibliotēkas direktores amatā (līdz Rutai Cibulei bibliotēku vadīja Rūta Baranova).

Martā uz noteiktu laiku bibliogrāfa amata pienākumus uzsāka pildīt Lauris Baranovskis, bet aprīlī darba attiecībās stājās speciāliste komunikācijas un radošajā jomā Viktorija Terentjeva (vakances finansiālu apstākļu dēļ netika aizpildītas 2024. gadā).

Maijā pelnītā atpūtā devās ilggadējā sistēmbibliotekāre, viena no Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzes aizsācējām un lielākā skaita ierakstu veicējām, kultūras dzīves un personību dokumentētājām Ināra Bobrova. No 1. septembra sistēmbibliotekāra pienākumus veic Džūlija Miška.

Viļakas bibliotēkā augustā darba attiecības uz savstarpējās vienošanās pamata izbeidza bibliotēkas vadītāja Sandra Dvinska, bet darbu uzsāka Līga Babāne. Augustā priekšlaicīgā pensijā devās Viļakas bibliotēkas vecākā bibliotekāre Regīna Dūna, pašvaldības kadru optimizācijas politikas dēļ pilnas slodzes vakance netika aizpildīta.

2025. gada 25. augustā darba attiecības pārtrauca Bērzkalnes bibliotēkas vadītāja Liene Pomere: *“Bibliotēkā 2025. gadā līdz septembrim strādāja viens darbinieks – bibliotēkas vadītāja Liene Pomere, septembrī bibliotēka bija slēgta, trīs gada atlikušos mēnešus bibliotēka atvērta vienu dienu nedēļā – bibliotēkas vadītāja pienākumu veic Naudaskalna bibliotēkas vadītāja Astrīda Jakovļeva.” (Bērzkalnes bibliotēka)*

Darbinieku maiņa vienmēr ir satraucoša, jo prasa papildus cilvēkresursus un laika resursus, lai organizētu jauno darbinieku apmācību, nodrošinātu maksimālu bibliotēkas pamatdarbības funkciju veikšanu un minimāli ietekmētu lietotāju apkalpošanas kvalitāti. Pieredzējuša, zinoša un atbildīga darbinieka – profesionāla bibliotekāra aiziešana pelnītā atpūtā rosina pārdomas: kas, kā un cik profesionāli turpinās iesākto darbu?

- **Apbalvojumi un pateicības**

Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule saņēma Kultūras ministrijas Īpašo Atzinības rakstu par izcilu ieguldījumu Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma apzināšanā, izpētē un saglabāšanā un Balvu novada bibliotēku lokālās kultūrvides izzināšanas veicināšanā. Mazliet aizsteidzoties notikumiem pa priekšu, ar lepnumu pārskatā par Balvu novada publisko bibliotēku darbu 2025. gadā varam rakstīt, ka latgaliešu kultūras gada balvas “Boņuks 2025” ceremonijā Par mūža ieguldījumu latgaliešu kultūras attīstībā godinās kultūras darbinieci Rutu Cibuli. *“Kā vēsta balvas komanda, Ruta Cibule ir ilggadēja Ziemeļlatgales tradicionālās kultūras veidotāja un sargātāja, nemateriālā kultūras mantojuma kopēja un stiprinātāja, kura vairāk nekā četrdesmit gadu garumā ar degsmi strādājusi kultūras un bibliotēku jomā. Viņas profesionālais ceļš aptver 20 gadus Balvu rajona kultūras nodaļas vadītājas amatā, 26 gadi aizvadīti bibliotēku darbā, tostarp gandrīz 20 gadi kā Balvu Centrālās bibliotēkas direktorei. Neatkarīgi no ieņemtā amata viņas vērtības bija un ir Ziemeļlatgales nemateriālais kultūras mantojums, novadpētniecība, bibliotēku darbs, latgaliešu valoda un Dziesmu svētki,” LSM.lv, 2026. gada 23. februāris.*

Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienības Pielāgotās literatūras bibliotēkas vadītāja Ilona Laicāne saņēma Balvu novada domes Atzinības rakstu par pašaizliedzīgu un nesavtīgu ieguldījumu, profesionālu darbu un nozīmīgu atbalstu cilvēkiem ar redzes traucējumiem.

Pasākumā “Jauniešu gada balva 2025” nominācijā "Gada jauniesu balsts 2025" balvu saņēma Sarmīte Bukša - Baltinavas pagasta bibliotekāre, cilvēks, kura darbs kļuvis par drošu un iedvesmojošu balstu bērniem un jauniešiem. Viņas vadībā bibliotēka ir pārtapusi par dzīvu satikšanās vietu, kur jaunieši tiek iedrošināti lasīt, radīt, domāt un justies piederīgi. Ar sirds darbu, radošumu un patiesu rūpi Sarmīte ikdienā stiprina jauniešu pašapziņu un veido vidi, kurā aug zinātkāra un drosmīga paaudze.

Upītes bibliotēkas vadītāja Lolita Spridzāne Nemateriālās kultūras centra “Upīte” organizētajā pateicības pasākumā “Gūdi” saņēma pateicību no Balvu novada pašvaldības Balvu novada Kultūras pārvaldes par aizrautīgu darbošanos deju grupā “Samia”, bagātinot novada kultūras dzīvi ar dejas mākslu un eleganci un sveicot 55 gadu jubilejā.

- **Finansējums personāla attīstībai**

Profesionālo prasmju, iemaņu un zināšanu pilnveidei, kultūrvēstures studiju braucieniem 2025. gadā iztērēti 0,5% no Balvu Centrālās bibliotēkas budžeta. Finansējums profesionālai pilnveidei ir minimāls, tāpēc bibliotēku darbinieki pārsvarā izvēlas tos pasākumus, kas ir bezmaksas. Pārskata periodā Balvu novada bibliotekāri papildināja savas zināšanas un profesionālo pilnveidi gan klātienē, gan attālinātās nodarbībās. Lielākais profesionālais atbalsts un tālākizglītības pasākumu nodrošinātājs, protams, ir Latvijas Nacionālā bibliotēka, par ko liels paldies visiem tās darbiniekiem: gan Bibliotēku attīstības centram, gan Kompetenču attīstības centram, gan Bērnu literatūras nodaļai. Iespēja papildināt zināšanas attālināti ir neatsverams atbalsts gan finansiāli, gan laika resursu ziņā.

Diviem darbiniekiem tika apmaksāti BIS Alise kursi komplektēšanā un cirkulācijā, vienam darbiniekam – sistēmas administrēšanā. No budžeta līdzekļiem tika segtas transporta izmaksas kultūrvēstures studiju braucienam un Balvu novada pagastu bibliotekāru ēdināšana Latvijas pagastu bibliotekāru 7. kongresā.

Rugāju bibliotēkas vadītāja Evita Garbacka: *“20. maijā Balvos norisinājās Latvijas pagastu bibliotekāru 7. kongress “Pagasta bibliotēka un kopiena: demokrātijai, ilgtspējai un saliedētībai”. Dalība Latvijas pagastu bibliotekāru kongresā bija patiesi vērtīga un iedvesmojoša pieredze. Tā bija lieliska iespēja iepazīt citu pagastu bibliotēku darbu, uzzināt*

par kolēģu iniciatīvām un izaicinājumiem, kā arī dalīties ar stāstiem par saviem lasītājiem un mūsu kopienas vajadzībām. Īpaši nozīmīga man bija iespēja uzstāties plašas auditorijas priekšā. Lai gan sākotnēji tas bija satraucoši — jo klausītāji bija pieredzējuši profesionāļi savā jomā — šī pieredze man deva lielāku pārliecību par savām spējām un motivēja turpināt attīstīt publiskās uzstāšanās prasmes. Kongress kopumā radīja sajūtu, ka esam vienota, atbalstoša profesionāļu kopiena, kurā ikviens ieguldījums ir nozīmīgs. Esmu pateicīga par iespēju būt daļai no šī notikuma un gūt gan jaunas zināšanas, gan iedvesmu turpmākajam darbam.”

Nopietnākas pārdomas raisīja Bibliodomas semināra diskusijas, kur tika diskutēts par bibliotēkas neatkarību krājuma komplektēšanā un cenzūras robežām, kā arī rakstīto vārdu kā ietekmējošu informācijas kara līdzekli.

Viļakas bibliotēkas vadītāja Līga Babāne atzīst, ka apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi būtiski veicinājuši gan individuālo profesionālo izaugsmi, gan bibliotēkas pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu. Tie devuši iespēju:

- sekot līdzi nozares aktualitātēm un tehnoloģiskajām tendencēm,
- pilnveidot prasmes darbā ar dažādām lietotāju grupām,
- apgūt jaunas metodes informācijas organizēšanā un popularizēšanā,
- uzlabot izpratni par BIS Alise sistēmas funkcionalitāti, datu ievadi, krājuma apriti un lietotāju apkalpošanas procesiem,
- nostiprināt zināšanas par personas datu aizsardzības prasībām, kas ir īpaši svarīgi bibliotēkas ikdienā, strādājot ar lietotāju datiem, reģistriem un dokumentiem,
- ielūkoties reģiona lasīšanas paradumu tendencēs, grāmatniecības attīstībā un iespējās veicināt lasītprasmi un lasīšanas kultūru,
- radīt jaunas idejas tematiskajām izstādēm un literārajiem pasākumiem,
- stiprināt sadarbību ar vietējiem kultūras un izglītības partneriem,

- apgūt digitālos rīkus, tostarp mākslīgā intelekta lietošanas daudzpusīgās iespējas, kas arvien biežāk tiek izmantots informācijas meklēšanā, satura veidošanā un mācību procesā,
- paplašināt zināšanas par digitālo komunikāciju, sociālo tīklu pārvaldību, auditoriju analīzi un satura stratēģiju veidošanu. Tas ir īpaši nozīmīgi mūsdienu bibliotēkai, kurai jāspēj sasniegt dažādas sabiedrības grupas digitālajā vidē,
- stiprināt sadarbību ar citām bibliotēkām un kultūras institūcijām.

Šie pasākumi palīdzējuši bibliotēkai kļūt mūsdienīgākai, pieejamākai un orientētai uz lietotāju vajadzībām.

“Ļoti labi ir, ka joprojām iespējams apmeklēt profesionālās pilnveides pasākumus attālināti, jo tas dod iespēju vairāk papildināt savas zināšanas. Ja šie visi pasākumi, semināri būtu piedāvāti tikai klātienēs apmeklējumos, šaubos vai es tos visus būtu apmeklējusi. Tas palīdz uzturēt zināšanu līmeni. It sevišķi jaunāko informācijas tehnoloģiju jomā.”(Kubulu bibliotēkas vadītāja Gunita Kiseļova)

Sarēķinot visu kopumā, pārskata periodā Balvu novada publisko bibliotēku darbinieki apmeklējuši 37 dažādus profesionālās pilnveides pasākumus 1526 stundu apjomā (skat. *Pielikumu Nr.1*).

- **Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā – bērnu un jauniešu apkalpošana**

Piedāvātie un apmeklētie semināri, konferences, kas attiecas uz darbu ar bērniem un jauniešiem, vērtējami kā ļoti pārdomāti, vajadzīgi, kas noder gan profesionālo zināšanu papildināšanā, gan redzesloka paplašināšanai, pielietojot iegūtās zināšanas ikdienas darbā.

Ļoti vērtīga un interesanta bija ikgadējā pavasara klātienēs konference LNB “Literatūras zināšanas lasītveicinātājiem”, kas paplašināja zināšanas bērnu literatūrā. Konferencē iegūtās zināšanas vienmēr noder, organizējot sarunas par grāmatām. Vērtīgi vienmēr ir bijuši semināri, kas veltīti Ziemeļvalstu literatūras nedēļas aktivitātēm. Atzinīgi no novada bibliotekāru puses ir LNB organizētie ikmēneša tīmekļsemināri bibliotekāriem, kuri strādā ar bērniem. Cerams, ka šādi tīmekļsemināri notiks arī 2026. gadā. Milzīgs pluss ir iespēja daudzos pasākumos piedalīties attālināti.

- **Problēmas un to risinājumi personāla jomā**

Arvien vairāk sarūkot iedzīvotāju skaitam, bibliotēkām, lai izdzīvotu, nākas papildus uzņemties dažādas funkcijas.

“Pagastu bibliotēkas pierobežas zonā nereti kļuvušas par vietu, kur bibliotēkas vadītājs ir arī visu pagastā radošos problēmu risinātājs un koordinators, kuram jāatbild uz telefona zvaniem 24/7.” (Kupravas bibliotēkas vadītāja Iveta Medniece)

Upītes bibliotēka iesaistās NKMC “Upīte” norisēs un nodrošina centra darbību, kad pārējo struktūrvienību vadītāju nav uz vietas.

Lazdukalna bibliotēkai bibliotēkas tīmekļvietnes uzturēšanai un noformēšanai ir piesaistīts brīvprātīgais palīgs, kurš profesionāli un radoši veic savu darbu, regulāri atjauninot informāciju bibliotēkas tīmekļvietnē un sociālajos tīklos.

Tā kā profesionālās pilnveides pasākumi norit paralēli klientu apkalpošanai, ir noderīgi, ja tiek pārsūtītas lektoru prezentācijas vai ierakstīti kursi, nodarbības, lai vajadzības gadījumā varētu apskatīt vēlreiz.

Priecē, ka vairums darbinieku regulāri meklē iespējas pilnveidoties profesionāli un aktīvi izmanto piedāvājumus: *“Septembrī Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs aicināja bibliotekārus no visas Latvijas pieteikties neformālajā bibliotekāru kompetenču pilnveides programmā “Medijpratības meistari”. Bibliotēkas darbiniece pieteicās un no oktobra mēneša līdz 2026.gada maijam viņai būs iespēja padziļināti izzināt medijpratības jautājumus, kritiskās domāšanas pamatus, drošību digitālajā vidē, mākslīgā intelekta aktualitātes un daudzus citus jautājumus.” (Rugāju bibliotēkas vadītāja Evita Garbacka)*

Balvu Centrālās bibliotēkas datorsistēmas administrators ir arī Pieaugušo neformālās izglītības centrs “Azote” mācībspēks. Tāpēc, lai varētu vadīt kursus citiem, pats regulāri papildina zināšanas dažādos starptautiskosursos un semināros, kā arī raksta un īsteno dažādus starptautiskus projektus.

Tabula “Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi. Balvu CB datortīklu administrators”

N.p.k.	Organizētājs	Pasākuma nosaukums	Stundu skaits	Darba forma
1.	EDU Project	Non-formal learning methods for digital and hybrid environments	42	Klātienē
2.	BDA	Vadi, radi, izzini: mākslīgais intelekts darbībā	5	Tiešsaistē
3.	Rigatechgirls	Google AI Essentials	40	Coursera
4.	Eiropas Tālmācības Centrs	3_35_M_Mākslīgā intelekta rīki un to pielietojums	80	Attālināti

Atzinīgi tiek vērtēti profesionālās pilnveides piedāvājumi, kas saistīti ar darbu internetvidē: *“Visosursos/semināros/lekcijās iegūtās zināšanas vērtīgas un tiek izmantotas ikdienā darbā ar apmeklētājiem (īpaši mākslīgā intelekta pielietojums neskaidro jautājumu*

risināšanai, iedvesmas, radošu ideju gūšanai), kā arī medijpratības un interneta drošības lekcijas un mācības, kur iegūtās zināšanas tiek izmantotas, lai nodotu tālāk citiem” (Agnija Saidāne, Balvu Centrālā bibliotēka).

Vecumu bibliotēkas vadītāja Aija Locāne savai pašizaugsmei, kā arī meklējot idejas un metodes darbā ar bērniem bibliotēkā, apvienojot klātienē un tiešsaistes mācības Balvu Profesionālajā un vispārizglītojošajā skolā, pusotra gada laikā ieguva otro profesiju “Bērnu aprūpe”.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

“Bibliotēka - informācijas un pakalpojumu centrs: iedzīvotāji saņem praktisku palīdzību - bezmaksas internets un datortehnika; e-pakalpojumu atbalsts; maksas pakalpojumi: kopēšana, drukāšana, skenēšana. Bibliotēka pilda sociālo funkciju klātienē: pasākumi, t. sk. izstādes; mūžizglītība- individuālās konsultācijas digitālo prasmju apguvē un nodarbības bērniem; novadpētniecība - kopienas vēsture: cilvēki un notikumi. Bibliotēkas pakalpojumu piedāvājums tiek veidots atbilstoši lietotāju vajadzībām, vietējās kopienas interesēm un tehnoloģiju attīstībai.” (Bērzpils bibliotēkas vadītāja Anna Kriviša)

- **Galvenie rādītāji** (kopaina: lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u. c.):

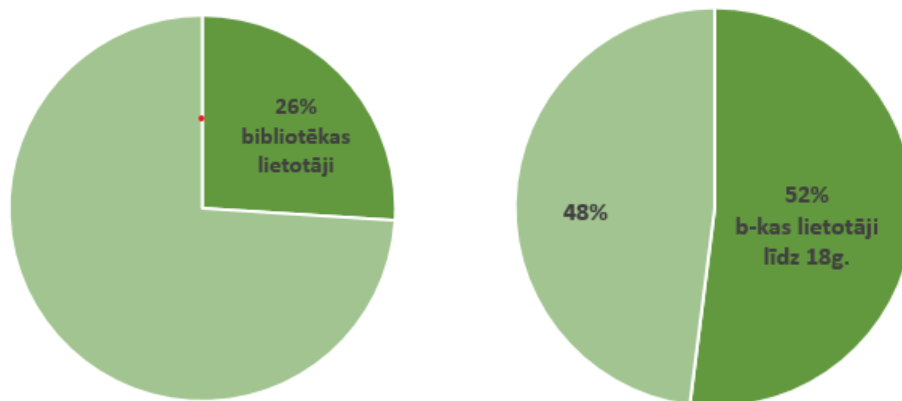
Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji. Balvu novads”

	2023	2024	2025	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	4655	4618	4641	-1; +0,5
t. sk. bērni līdz 18.g.	1511	1467	1482	-3; +1
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	69544	71249	66987	+2; -6
t. sk. bērni līdz 18.g.	21738	21437	20896	-1; -3
Virtuālais apmeklējums	290289	659330	1118423	+127; +70
Izsniegumu kopskaits	187043	160168	155853	-15; -3
t.sk. bērniem līdz 18.g.	17502	18253	17871	+4; -2
Izdevuma veidi:				
grāmatas	68142	66965	63010	-2; -6
periodiskie izdevumi	68008	66391	60282	-2; -9
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	25	25	26	0; +1
t. sk. bērni līdz 18 g.	51	52	52	+1; 0

Statistika ir nepielūdzama: samazinoties iedzīvotāju skaitam novadā, samazinās arī bibliotēku lietotāju skaits. Pārskata periodā kopējais iedzīvotāju skaits Balvu novadā samazinājies par 3%, bet bibliotēkas lietotāju skaits palielinājies par vienu procentu. Par vienu procentu palielinājies arī bibliotekārais aptvērums, kas kopējā ainā uzskatāms par pozitīvu rādītāju. Noturēt esošos lietotājus un piesaistīt jaunus palīdzējis fakts, ka gandrīz visās novada pagasta bibliotēkās ir vai nu VPVPKAC, vai vietējais pagastu apvienību klientu apkalpošanas centrs. Kupravas bibliotēkas apmeklējuma pieaugumu sekmēja arī tas, ka bibliotēka pārcelta uz pirmo stāvu, izremontētās telpās. Pluss ir arī tas, ka vienā ēkā ar bibliotēku pagastā bieži vien atrodas arī sociālā darbinieka, bāriņtiesas pārstāvja pieņemšanas kabineti, feldšeru – veselības un Sarkanā Krusta atbalsta paku izdales punkts. Apmeklējot šīs iestādes, iedzīvotāji iegriežas arī bibliotēkā. Pagastu bibliotekārītes ir iemanījušās pamazām ar literatūru un periodiskajiem izdevumiem “iebarot” tos apmeklētājus, kas atnākuši veikt komunālos maksājumus vai pieteikt kādu e- pakalpojumu. *“Būtisku ietekmi uz bibliotēkas izmantošanu atstāja straujais komunālo pakalpojumu izmaksas pieaugums (divkāāršojums). Iedzīvotāji izvēlas periodiskos izdevumus lasīt bibliotēkā, nevis tos abonēt, kā arī grāmatu iegādes vietā izmanto bibliotēkas piedāvājumu. Tā kā šī tendence parādījās gada pēdējā ceturksnī, tās ietekme uz statistiskajiem rādītājiem pilnā apjomā būs redzama nākamajā pārskata gadā.”* (Krišjāņu bibliotēkas vadītāja Daiga Cēgele.)

Pārsvarā pagastu bibliotēku lietotāji ir pagasta iedzīvotāji: pensionāri, bezdarbnieki, māsaimnieces. Viņiem bibliotēka ir ne tikai vieta, kur ņemt lasīt grāmatas un žurnālus, bet arī vieta, kur socializēties un bieži vien vieta, kur sastapt reālu cilvēku, kas uzklausa un palīdz. *“Tika pildīta sociālā darbinieka funkcija. Policija darbinieki “nodeva” nelaiķi, gaidītju apbedīšanas biroju, lai pēc tam varētu aizslēgt dzīvokli, tas viss bija jau pēc darba laika beigām.”* (Ieraksts kādā Balvu novada pagasta bibliotēkas dienasgrāmatā.)

Gandarījumu sagādā tas, ka 26% jeb vairāk kā ceturtdaļa novada iedzīvotāju izmanto bibliotēkas pakalpojumus, tostarp bibliotēku pakalpojumus izmanto 52% jeb vairāk kā puse novada bērnu un jauniešu līdz 18 gadu vecumam.

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji. Balvu Centrālā bibliotēka”

	2023	2024	2025	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	1828	1756	1775	-4; +1
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	625	615	667	-2; +8,5
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	26546	25559	26057	-4; +2
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	11151	11201	11478	+0,4; +2,4
Virtuālais apmeklējums	201724	490350	746257	+143; +52
Izsniegumu kopskaits	93612	65974	65546	-30; -0,6
<i>t.sk. bērniem līdz 18.g.</i>	6156	4948	6118	-20; +24
<i>t.sk. grāmatas</i>	27547	26749	25336	-3; -5
<i>t.sk. periodiskie izdevumi</i>	18092	15529	16389	-14; +5,5
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	30%	30%	30%	0; 0
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	60%	64%	70%	+4; +6

Izmantoti [Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati](#).

Izvērtējot Balvu Centrālās bibliotēkas rādītājus, iepriecina kaut neliels, bet tomēr pozitīvais pieaugums kopējo lietotāju skaitā, bet jo īpaši lietotāju skaitā līdz 18 gadu vecumam. Tas skaidrojams daļēji ar to, ka pamazām notiek iedzīvotāju plūsma no lauku apdzīvotām vietām uz novadu centriem. Viens no iemesliem šādai migrācijai ir arī mazo skolu slēgšana: skolēnu vecāki izvēlas piedāvājumu, kur ir lielāks interešu izglītības iespēju skaits, ērtāka loģistika. Bērni un jaunieši pēc mācību stundām labprāt uzturas bibliotēkā, kur gaida mākslas vai mūzikas skolas nodarbības, vai darba laika beigās vecākiem. Būtiski pieaudzis izsniegumu skaits vecuma posmā līdz 18 gadiem: šie lietotāji izvēlas spēles (kopā jautrāk!) un ātri izlasāmus preses izdevumus. Iepriecina arī fakts, ka pieaudzis Balvu Centrālās bibliotēkas fizisko apmeklējumu skaits: iedzīvotāji arvien biežāk iegriežas bibliotēkā, lai rastu risinājumus saistībā ar tehnoloģiju lietošanas paradumiem, pakalpojumiem e-vidē un izmantotu bezmaksas interneta

pieslēgumu. Bibliotēka joprojām nodrošina lētākos izdrukas, kopēšanas un skenēšanas pakalpojumus pilsētā. Bibliotēkas pamatrādītāju pieaugumu ietekmējis arī aktīva bibliotēkas darbības popularizēšana gan mājas lapā, gan sociālajos kontos, gan pilsētvidē afišu veidā.

- **Esošo pakalpojumu pilnveide**

Tā kā lasītāju vecums palielinās, arvien aktuāls ir pagasta bibliotēku piedāvājums “Grāmatu piegāde mājās”. Pēc pieprasījuma attālākajiem bibliotēkas lietotājiem grāmatas un periodika tiek nogādāta viņu dzīves vietās Briežuciema, Naudaskalna, Medņevas, Tikaiņu Rugāju, Vīksnas, Žīguru, Krišjāņu pagastā u.c. Balvu novada vietās, tajā skaitā arī Pielāgotās literatūras bibliotēkas resursi. Izpalīdz arī brīvprātīgie, pagasta šoferi, apvienību vadītāji, pastnieki, sociālie darbinieki. Dažiem cilvēkiem grāmatas un žurnālus aiznes kaimiņi vai ģimenes locekļi.

Pārskata periodā Viļakas bibliotēkā no augusta līdz gada beigām strādāja viens darbinieks, bet krājums izvietots divos stāvos, interneta pakalpojumi pieejami tikai pirmajā stāvā. Tāpēc īpaša uzmanība tika pievērsta lietotāju ērtībām un pakalpojumu pieejamībai. Uzlabota informācijas meklēšana un krājuma pieejamība, pilnveidota komunikācija ar lasītājiem gan klātienē, gan digitālajā vidē. Tāpat pilnveidotas tematiskās izstādes un pasākumi, vairāk orientējoties uz vietējās kopienas interesēm un reģiona kultūras mantojumu. Kā brīvprātīgā lietotāju apkalpošanā un pamatpakalpojumu sniegšanā iesaistījās bibliotēkas apkopēja Mārīte Kokoreviča.

- **Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums**

Valsts un pašvaldību vienoto pakalpojumu klientu apkalpošanas centru un apvienību klientu apkalpošanas centru atvēršana bibliotēkās viennozīmīgi vērtējama kā ieguvums gan iedzīvotājiem, gan bibliotēkām. Iedzīvotāji VPVKAC var patstāvīgi vai ar darbinieka palīdzību pieteikt visus valsts pārvaldes portālā latvija.gov.lv pieejamos e-pakalpojumus, kā arī atsevišķus pakalpojumus var pieteikt papīra formā vai ar pilnvarotā e-pakalpojuma palīdzību. Ja ir nepieciešams iesniegt gada ienākumu deklarāciju, veikt izmaiņas algas nodokļu grāmatiņā, pieteikties kādam no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras sniegtajiem pakalpojumiem vai saņemt konsultāciju par kādu citu valsts iestāžu pakalpojumiem, iedzīvotāji aicināti griezties bibliotēkās pie vadītājām, kuras veic arī VPVKAC speciālista pienākumus. Tā, piemēram, Bērzkalna bibliotēkai, veicot VPVKAC funkciju, jūkami palielinājies apmeklētāju skaists, kas ienāk bibliotēkā. Vietējie iedzīvotāji bibliotēkas telpā var saņemt sev nepieciešamo informāciju vienā vietā, tāpēc uzskatu, ka iedzīvotāji ir ieguvēji. Klienti, gaidot rindā, var apskatīties

piedāvātos laikrakstus, uzzināt jaunu informāciju, saņemt jaunāko literatūru. Līdzīga situācija ir arī Kubulu, Vīksnas un Kupravas bibliotēkā.

- **Bibliomāts (grāmatu pakomāti) – pakalpojuma raksturojums, izsnieguma analīze, vērtējums**

Balvu novadā bibliomāts ir tikai Balvu Centrālajai bibliotēkai: atsevišķi izsniegšanas ierīce un grāmatu nodošanas kaste. Kopš pakalpojuma ieviešanas, ļoti labas atsauksmes par grāmatu nodošanas kasti. Reti gadās diena, kad tajā nav ievietota neviena grāmata, parasti no rītiem tajā atrodamas 1 līdz 5, bet pēc brīvdienām pat līdz 10 lasītāju grāmatas. Nereti tajā tiek salikti arī grāmatu dāvinājumi. Šeit gan ir viens BET: ja tie ir lielā daudzumā, tad tas kļūst apgrūtinājoši. Tāpēc iedzīvotāji dažādos veidos tiek uzrunāti dāvinājumus vai vienkārši makulatūrai domātās grāmatas nelikt kastē, bet ienest bibliotēkā. Ir arī pretēji gadījumi: daļa cilvēku “neuzticas” grāmatu nodošanas kastei, domājot, ka grāmatas var tikt sabojātas vai pazust. Grāmatu saņemšanu ar bibliomāta starpniecību galvenokārt izmanto strādājošie, studenti, ārpus Balviem dzīvojošie, kas bibliotēkas pakalpojumus nevar izmantot tās darba laikā.

- **3td E-grāmatu bibliotēka**

Balvu novada bibliotēku lietotāju skaits, kas izvēlas lasīt e-grāmatas 3td bibliotēkā, palicis nemainīgs – tie ir 15 lietotāji. Sarucis arī kopējo izlasīto grāmatu skaits: ja pērn tā bija 431 grāmata, tad šogad vairs tikai 309. Lielākoties e-grāmatu lasītāji ir jaunieši, kas ar modernajām tehnoloģijām ir uz “tu” vai telefons un planšete ir kļuvusi par dzīves neatņemamu sastāvdaļu. 3td grāmatu bibliotēku izvēlas arī vidusskolnieki, kad jāgatavojas kādam pārbaudījumam vai eksāmenam latviešu valodā. Īpaši aktīvi šajā ziņā ir Baltnavas bibliotēkas lietotāji – jaunieši, kurus uz to mudina bibliotēkas vadītāja Sarmīte Bukša.

Kopvērtējumā tomēr lasītāji samērā reti izmanto iespēju lasīt e-bibliotēkā, vairāki pēc izmēģināšanas secina, ka šis lasīšanas paņēmien viņiem nav interesants, priekšroku dodot “dzīvajai” grāmatai, kā arī nav atbilstošu iekārtu, interneta pieslēguma un prasmju, lai šo pakalpojumu pilnvērtīgi izmantotu.

- **Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.); jaunu lasītāju piesaiste**

Pārskata periodā Balvu Centrālā bibliotēka veica divas aptaujas dažādām mērķgrupām: pirmā bija jaunieši, otrā mērķgrupa – personas ar funkcionāliem traucējumiem. Aptaujas mērķis bija noskaidrot iedzīvotāju viedokli par bibliotēkas pieejamību, pakalpojumu izmantošanu,

vajadzībām un uzlabojumiem. Kopā abās aptaujās piedalījās 60 respondenti. Aptauju rezultāti tika apkopoti, izanalizēti un izmantoti projektam bibliotēkas pakalpojumu modernizācijai. Aptauju apkopojošie secinājumi: bibliotēku pārsvarā apmeklē vecāka gadagājuma cilvēki, lielākā daļa respondentu ir apmierināti ar bibliotēkas darba laiku, pakalpojumu piedāvājumu klāstu un kvalitāti. Pieprasītākais pakalpojums ir grāmatu un periodisko izdevumu lasīšana, bezmaksas interneta lietošana, kā arī dažādi pasākumi (tikšanās, lekcijas, izstādes). Vārāk kā 70% no respondentiem vēlētos vairāk digitālo aktivitāšu pakalpojumus, piemēram, attīstošas un izglītojošas interaktīvās spēles, moderni aprīkoti inovāciju telpu. 50% no respondentiem atzīst, ka bibliotēkas pakalpojumi viņu dzīvē ir drīzāk nepieciešami. Ar aptaujas rezultātiem sīkāk var iepazīties [šeit](#).

Lazdulejas pagasta bibliotēkā veikta aptauja par bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem, lūdzot novērtēt to kvalitāti. Novērtējot pakalpojumu kvalitāti, lietotāji vērtēja tos pakalpojumus, kurus izmanto – vērtējums visās anketās ir labi un ļoti labi. Anketās redzams slāņojums lietotāju vidū – lasītāji un citu pakalpojumu lietotāji. Sniegtie pakalpojumi apmierina, pozitīvi vērtē, ka tiek sniegta palīdzība, ka uz vietas pagastā vēl var veikt maksājumus, ka var izlasīt vietējo laikrakstu “Vaduguns”, ka var izdrukāt, kopēt nepieciešamos dokumentus. Secinājums: lietotāji visatzinīgāk novērtē tos pakalpojumus, kurus paši izmanto, un tie ir ļoti atšķirīgi.

Pārējās novada bibliotēkās lietotāju un apmeklētāju viedoklis par krājuma sastāvu, bibliotēkas pakalpojumiem un citām aktualitātēm galvenokārt ir klātienēs saruna, kurā nereti iesaistās vairāki apmeklētāji vienlaikus. Viedoklis par bibliotēkas darbu rodas arī no atsauksmēm par bibliotēkas mājas lapu un jaunumiem sociālajos tīklos.

- **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām – īss situācijas raksturojums**

Balvu Centrālā bibliotēka pārskata periodā turpināja 2024. gadā uzsāktu Pielāgotās literatūras bibliotēkas saites pievienošana BIS Alise iespieddarbiem. Lasītājs, izmantojot Balvu novada bibliotēku kopkatalogu, meklējot sev interesējošo literatūru, var uzzināt, kādi iespieddarbi ir pieejami arī Pielāgotās literatūras bibliotēkā un kādā formātā - palielinātā drukā vai CD_mp3. 2025. gadā kopumā nu jau 1270 eksemplāriem BIS ALISE ir pievienota <https://neredzigobiblioteks.lv/e-katalogs/> saite. Tāpat tiek turpināta sadarbība ar pansionātu “Balvi”, apmēram reizi mēnesī sagatavojot grāmatas apmaiņai pansionāta iemītniekiem. Grāmatu fizisko piegādi veic pansionāta darbinieki.

Kā katru gadu, 26. maijā Balvu Centrālā bibliotēka rīkoja akciju “Lasi un veselies ātrāk!”, sagatavojot grāmatu kopu un nogādājot to Balvu un Gulbenes slimnīcu apvienības pacientiem. Grāmatas spēj iepriecināt, iedvesmot un palīdzēt veseloties. Bija patīkami dzirdēt, ka slimnīcas pacienti un darbinieki jau bija noilgojušies pēc kārtējā sūtījuma, it īpaši “nolasīti” bija preses izdevumi. Saņemām arī solījumu, ka pēc izveseļošanās bijušie pacienti būs čakli bibliotēkas apmeklētāji. Īpašs paldies par sadarbību Balvu slimnīcas tehniskās daļas vadītājam Vilim Žogotam.

Joprojām viens no **Tikaiņu bibliotēkas** aktuālākajiem pakalpojumiem ir grāmatu piegāde Rugāju novada sociālās aprūpes centra iemītniekiem un vientuļajiem senioriem.

Aktīvi **Lazdukalna bibliotēkas** apmeklētāji ir Sociālā centra Benislavā klienti, viņi ne tikai lasa grāmatas, bet arī aktīvi piedalās bibliotēkas rīkotajos pasākumos un izstādēs. Lai ieinteresētu iedzīvotājus iegriezties bibliotēkā un dažādotu pasākumu klāstu, tiek organizēti pasākumi un izstādes. Martā bibliotēkā tika uzlikta novadnieces, nu jau aizsaulē aizgājušās, rokdarbnieces Martas Zožas rokdarbu izstāde “Mūžs, kas ieausts darbos un sirdīs”. Izstādē bija apskatāmi Martas meitas Lucijas saglabātie un izlolotie darbi – galdauti, segas, sienas dekori, grīdas segas un daudzi citi darinājumi, kas tapuši ar lielu rūpību un meistarību. Šie rokdarbi glabā Martas dzīves stāstu un siltumu, kas turpina priecēt nākamās paaudzes. Izstāde pulcēja kuplu interesentu pulku. Aprīlī skatījām Sociālā centra Benislavā klientu un darbinieču darbu i izstādi “(R)adītPrieks”.

Viļakas bibliotēkas pakalpojumus regulāri izmanto Dienas aprūpes centra un grupu (dzīvokļu) mājas iemītnieki, bērni un jaunieši, kā arī seniori ar redzes, dzirdes un kustību

traucējumiem. 8. decembrī Viļakas bibliotēkas darbinieki viesojās Dienas aprūpes centrā Viļakā, lai kopīgi ar centra iemītniekiem - cilvēkiem ar īpašām vajadzībām - iedegtu 2. Adventa svecīti. Šajā sirsnīgajā tikšanās reizē visi dalījās labo darbu stāstos, klausījās centra dalībnieces un dzejnieces Anitas Bicānes siltajās dzejas rindās un ar mīlestību sirdī ļāvās klusai Ziemassvētku gaidīšanai.

- **Pielāgotās literatūras pakalpojums reģionā**

“Esmu priecīga par katru vecākās paaudzes lasītāju, zinot, cik svarīga grāmatmīlim ir acu gaisma, saviem lasītājiem piedāvāju lasīt Balvu CB struktūrvienības Pielāgotās bibliotēkas literatūru palielinātajā drukā, tā atvieglojot un paildzinot lasīšanas prieku,” Rugāju bibliotēkas vadītāja Evita Garbacka.

“Tie lietotāji, kas ir izmantojuši pielāgotās literatūras grāmatas ir patīkami pārsteigti, ka arī viņiem ir piedāvāta šāda iespēja Kubulu bibliotēkā”, Gunita Kiseļova, Kubulu un Vīksnas bibliotēkas vadītāja.

“Šogad vairāk tika izmantoti Pielāgotās bibliotēkas pakalpojumi, jo apmeklētāji paliek vecāki, tiem pasliktinās redze, tāpēc labprāt izvēlas lasīt grāmatas palielinātā drukā. Braucot uz Balvu Centrālo bibliotēku, ir ļoti ērti izņemt un apmainīt arī pielāgotās literatūras grāmatas, jo bibliotēkas atrodas vienā ēkā,” Medņevas bibliotēkas vadītāja Anita Smuškova.

Pielāgotās literatūras bibliotēka turpināja sniegt pielāgotās literatūras pakalpojums 22 Balvu, 1 Gulbenes, 7 Alūksnes un 1 Madonas novada bibliotēkai. Bibliotēkai ir 14 ārējie apkalpošanas punkti. Bibliotēkas pakalpojumus izmantoja 1 skolu bibliotēka. 2025. gadā tika parakstītas 2 jaunas Vienošanās par sadarbību ar 2 Alūksnes novada bibliotēkām (**skat. Pielikums Nr.2**).

Bibliotēka piedāvā daudzveidīgu pakalpojumu klāstu (grāmatas un periodiskos izdevumus audio formātā, grāmatas palielinātā drukā un vieglajā valodā un grāmatas vai informatīvos materiālus Braila rakstā, priekšā lasīšanas pakalpojumu, iespēju izmantot Braila raksta printeri un datoru ar specializētu aprīkojumu) gan tiešajai mērķauditorijai – personām ar redzes traucējumiem vai citādām lasīšanas grūtībām, gan plašākam iedzīvotāju lokam. Pakalpojumu sniegšana notiek ne tikai uz vietas bibliotēkā, bet arī attālināti (audio grāmatu lejupielāde, uzziņas un konsultācijas pa tālruni un e-pastu), ar pasta starpniecību (bezmaksas sūtījumi neredzīgajiem), SBA vai iespēju robežās piegādājot resursus lietotājiem uz mājām.

Pārskata periodā uz citām bibliotēkām tika nosūtīta 721 pielāgotā krājuma vienība, no tām 392 grāmatas palielinātā drukā, 292 audio grāmatas CD formātā, 3 grāmatas Braila rakstā, 30 grāmatas vieglajā valodā, 4 digitāli audio žurnāli. Skolas bibliotēkai izsniegtas 60 pielāgotā krājuma vienības. No tām 21 grāmata palielinātā drukā, 24 audio grāmatas CD formātā, 15 grāmatas vieglajā valodā. Kopumā pārskata periodā 247 lietotājiem tika izsniegtas 5734 pielāgotā krājuma vienības, no tām 2590 audio grāmatas CD formātā, 1535 grāmatas palielinātā drukā, 1286 digitāli audio žurnāli un 323 grāmatas vieglajā valodā. Ar ārējo apkalpošanas punktu pārstāvjiem veikta saziņa, lai reģistrētu jaunus lietotājus un noskaidrotu lietotāju vajadzības, intereses, apmierinātību ar saņemtajiem resursiem. Papildus tam sniegts konsultatīvais atbalsts atskaņošanas tehnikas iegādes un izmantošanas jautājumos. Sadarbība noris veiksmīgi, dažos centros problēmas rada darbinieku pārslodze un laika trūkums.

Tabula "Pielāgotās literatūras bibliotēkas pamatrādītāji"

	2023	2024	2025	% salīdzinot ar iepř. gadu	
Aktīvo lietotāju skaits	340	391	417	+15	+7
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	8	7	7	-12	0
Bibliotēkas fiziskais apmeklējums	2884	2929	3301	+2	+13
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	54	109	143	+102	+31
Virtuālais apmeklējums	1761	2485	2071	+41	-17
Izsniegumu kopskaits	10477	11251	13534	+7	+20
<i>t. sk. grāmatas parastā drukā</i>	647	481	485	-26	+1
<i>t.sk. grāmatas vieglajā valodā</i>	220	121	501	-45	+314
<i>t.sk. grāmatas palielinātā drukā</i>	836	1344	2535	+61	+89
<i>t.sk. grāmatas Braila rakstā</i>	222	149	149	-33	0
<i>t.sk. audiogrāmatas</i>	4912	5011	5505	+2	+10
<i>t.sk. audiožurnāli</i>	949	1570	1444	+65	-8
<i>t.sk. mūzikas ieraksti + DVD</i>	25	32	14	+28	-56
<i>t.sk. citi dokumenti</i>	40	44	51	+10	+16
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	2626	2499	2850	-5	+14
No tā bērniem līdz 18.g.	321	65	132	-80	+103

Analizējot Pielāgotās literatūras bibliotēkas darba rādītājus, 2025. gads ir ar pozitīvu dinamiku. Reģistrēto lietotāju skaits pieauga par 7 %, izsniegums par 20%, bet apmeklējums par 13%. Tas skaidrojams ar to, ka krājumā ienāca liels skaits grāmatu palielinātā drukā, kas ir vispieprasītākais resurss lietotāju vidū.

Bibliotekāro aptvērums nevar izrēķināt, jo tiek apkalpoti ne tikai Balvu, bet arī Gulbenes, Smiltenes, Madonas un Alūksnes novados deklarētie sociālo aprūpes namu klienti un bibliotēku lietotāji.

Balvu, Gulbenes un Alūksnes novadu publiskās bibliotēkas izmanto SBA pakalpojumus, saviem lietotājiem piedāvājot pielāgotās literatūras grāmatu kopas.

Lai padarītu audio grāmatas pieejamākas tiem lasītājiem, kuriem grūtības sagādā nokļūšana bibliotēkā, tika piedāvāta iespēja digitālās audiogrāmatas saņemt elektroniski, izmantojot bibliotēkas audiogrāmatu lejupielādes sistēmu BALSS. Pieejamas vairāk nekā 2700 audio grāmatas. Diemžēl lasītāji atzīst, ka nevar pilnvērtīgi izmantot resursu BALSS, jo nav atbilstīgu atskaņošanas ierīču personīgajā lietošanā vai arī trūkst attiecīgu prasmju un iemaņu. 2025. gadā šo iespēju izmantoja 65 apmeklētāji ar redzes traucējumiem, tika nodrošināta individuāla apmācība.

Priekšā lasīšana bibliotēkā ir pieprasīts pakalpojums. Pārskata periodā kopā ar Neredzīgo biedrības Balvu teritoriālo organizāciju reizi mēnesī tika rīkoti kopīgi tematiski pasākumi, kuros bibliotēkas vadītāja piedalījās ar priekšlasījumiem par dažādām sagatavotām tēmām. Savukārt individuālas informācijas (publikācijas periodiskajos izdevumos, grāmatu apraksti, vēstules utt.) priekšā lasīšana tika īstenota pēc pieprasījuma. Pārskata periodā tika veikti 95 priekšālasījumi ar kopējo ilgumu 86 stundas.

Joprojām pieprasītas ir senioru individuālās datorapmācības. Problēma: šī grupa ir vispretrunīgākā – no vēlmes apgūt jaunās tehnoloģijas līdz bailēm un neapmierinātībai, ko sagādā e-vide.

Pārskata periodā palielinājies to lasītāju skaits, kuri audio grāmatas izvēlas ierakstīt savos datu nesējos (viedtālruņos, USB vai planšetēs), nevis klausās CD formātā. Šādi tika izsniegtas 710 digitālas audio grāmatas. Sociālās aprūpes centri prasa audio grāmatas, kur ielasīti īsi stāsti vai romāni, jo senioriem ir grūti noturēt uzmanību.

Sadarbība notiek ar pašvaldības mācību iestādēm - organizējot informatīvi izglītojošas ekskursijas bibliotēkā, apmeklētāji uzzina par bibliotēkas vēsturi un pakalpojumiem. Oktobra mēnesī bibliotēku apmeklēja Balvu Valsts ģimnāzijas 11.a klases audzēkņi, lai padziļināti vērtētu un analizētu zīmes un simbolus dažādās kultūrvides sistēmās. Apmeklētāji tika iepazīstināti ar Braila rakstu un bibliotēkas pakalpojumiem.

- **Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām.**

“Bibliotēka ir ne tikai informācijas pakalpojumu saņemšanas vieta, bet arī satikšanās vieta un sociālais atbalsts, “Anna Kriviša, Bērzpils bibliotēkas vadītāja.

Pakalpojumu klāsts veidojas no pieprasījuma, un katrā bibliotēkā tas ir atšķirīgs un savdabīgs, atbilstošs vietējās kopienas vajadzībām. Bieži vien dažādi pasākumi, tematiskās izstādes un citas aktivitātes tiek organizētas kopā ar tautas nama darbinieku vai apvienības pārvaldi.

Gada nogalē jau trešo gadu pēc kārtas **Krišjāņu bibliotēka** organizēja “Labestības pastu”. Akcijas laikā tika izvietota īpaša kaste, kur ikviens varēja iemest laba vēlējuma kartiņas. Ar pastnieces starpību vēstules tika nogādātas adresātiem. Akcija sniedza iespēju gan bibliotēkas apmeklētājiem, gan plašākai sabiedrībai iesaistīties vienkārša, bet nozīmīgā darbībā – dalīties ar uzmundrinošiem vārdiem un veicināt atbalstošu vidi. “Labestības pasts” ir kļuvis par nozīmīgu bibliotēkas

tradīciju, kur ne tikai lasīt un mācīties, bet arī veidot kopienu un dalīties pozitīvās emocijās. *“Šodien tika atvērta Krišjāņu pagasta "Labestības pasta" kaste, tā bija pilna ar brīnišķīgiem apsveikumiem, laba vēlējumiem un siltuma pilniem vārdiem no mūsu iedzīvotājiem.♥ Tuvākajās dienās visas aploksnītes nonāks savās pastkastēs, lai iepriecinātu adresātus un sasildītu sirdis. Šī pieredze atgādina, cik vienkārši mēs varam viens otram sniegt prieku - dažos mīļos vārdos, smaides un nelielā aploksnītē, kas glabā labestību. Ziemassvētku laikā šie mazie žesti kļūst vēl īpašāki - tie kā nelielas gaismiņas izgaismo mūsu dienas un atgādina, ka kopā mēs varam radīt siltumu un prieku. Mīļš paldies ikvienam, kurš piedalījās - prieks redzēt, cik daudz labestības, sirsnības un Ziemassvētku burvības ir mūsu pagastā! ✨💖🌲”* (ieraksts Krišjāņu bibliotēkas FB kontā).

Baltinavas bibliotēka

Janvārī bibliotēkā izstādē "Katram mums sava upe plūst, savs zars dzīvības kokā..." bija iespēja aplūkot ļoti oriģinālus, izsmalcinātus, rūpīgi veidotus darbus no koka, ko gatavojuši Balvu Daudzfunkcionālā sociālo pakalpojumu centra klienti. Darbiņi, kas darināti pašu rokām ar mīlestību un no sirds. Baltinavieši atzina, ka no izstādē izvietotajiem darbiem ir guvuši daudzas idejas savai radošajai darbībai. Izstāde viennozīmīgi pārsteidza ar savu oriģinalitāti un daudzveidību.

Sveču mēnesis. Svecēm piestāv dzeja, ziedi un romantika. Februārī bibliotēkā viesojās radoša un aktīva personība Ingrīda Oļipova. Ingrīdas vadītajā meistardarbnīcīņā bija iespēja izliet 3 sojas vaska sveces. Gatavojoties pasākumam, bibliotēkā tika meklēta, atlasīta un piedāvāta apmeklētājiem dažāda informācija par svecēm. Izstādē "Ar karstām asarām raud sveces..." bija aplūkojamas ne tikai Ingrīdas Oļipovas, bet arī Revitas Platačas un Ingrīdas Bleideles bišu un sojas vaska sveces.

Baltinavas bibliotēkā vairāku izstāžu noslēgumā tika organizēti pasākumi – tikšanās ar darbu autoriem. Tā, piemēram, jūnijā apskatāmi bija Baltinavas vidusskolas aušanas pulciņa dalībnieku darbi izstādē "Ieaustais stāsts", kuru pasākums, kas pulcēja kopā gan pašus austos darbiņu autorus un viņu atbalstītājus, gan ciemiņus un izstādes apmeklētājus.

Savukārt septembrī bibliotēkas apmeklētājus sildīja Ilzes Lazdānes un Annas Lazdānes dūraiņu izstāde "Mazkursīšu cimdi". Izstādes noslēgumā Baltinavā ciemojās un aktīvi, radoši darbojās cimdu adītājas no visas Latvijas! Jāpiezīmē, ka nodarbību laikā varēja aplūkot Balvu novada bibliotekāru mantotos un pašu darinātos cimdus.

Bērzpils bibliotēka

3.oktobrī Bērzpils bibliotēkā norisinājās dzejas pasākums "Dzeja skan....Mūzika runā....". Pasākumā dzeju lasīja un muzicēja māsas Solvita Vencjuna un Mairita Smeltere. Abas ir latviešu valodas un literatūras skolotājas. Tika runāta I. Ziedoņa, M. Freimaņa, Madonas novada dzejnieces A. Skrjabes dzeja. Lai gan apmeklētāju bija nedaudz, tomēr pasākums aizritēja nepiespiestā atmosfērā un ģimeniski silts. Kopā dziedājām tautā zināmas melodijas un kopīgi rakstījām dzeju ar kustībām. Dzeja ir īpašs sarunas veids, un rudens ir laiks, kas aicina ieklausīties dzejā un dziesmās.

Krišjāņu bibliotēka

“Ar dažādu konkursu palīdzību piesaistu bibliotēkai jaunāko paaudzi – tiem nepieciešams stimul. Gadu iesākām ar papīra ziedu izgatavošanas meistarklasi – “Annai Saksei 120!”, iedvesmojoties no “Pasakas par ziediem” (meistarklasi vadīja Samanta Gutāne),” Daiga Cēgele, Krišjāņu bibliotēkas vadītāja.

Naudaskalna bibliotēka

1.oktobrī - Starptautiskajā kafijas dienā tika rīkots pasākums “Sarunas pie kafijas tases par kafiju, grāmatām un ne tikai...”, kas norisinājās sirsnīgā atmosfērā - satikās gan kafijas cienītāji un gan grāmatu mīļi.

Naudaskalna bibliotēkas vadītāja katru mēnesi dodas uz Balvu pansionātu veikt pensiju un pabalstu 15% izmaksu pansionātā dzīvojošajiem (apmēram 115 iedzīvotājiem).

Lazdulejas bibliotēka

“Bibliotēkas lietotāji pārsvarā ir bezdarbnieki, seniori un personas, kas dažādu dzīves pavērsienu dēļ ir sociālā dienesta klienti, līdz ar to tā arī ir mērķgrupa, ar kuru ikdienā nākas strādāt: palīdzēt, skaidrot un risināt jautājumus, kuri viņiem nav pa spēkam. Sākot ar vienkāršu informācijas iegūšanu, darbu ar e-pastu, pakalpojumu sniedzēju portāliem, valsts un pašvaldību e-pakalpojumiem, darbu ar internetbankām, e-dokumentu sagatavošanu un parakstīšanu un citu situāciju risināšanu, kas daudziem varbūt šķiet vienkāršas un ikdienišķas. Šogad īpaši aktuālas bija īpašumtiesību lietas, ko aktualizēja Balvu novada pašvaldība tikšanās reizē ar Lazdulejas pagasta iedzīvotājiem. Izveidojusies laba sadarbība ar sociālo darbinieku, jo bieži lietas, ko klients nevar izskaidrot, risinām savstarpēji konsultējoties. Sociālā darbiniece novērojusi, ka klienti nāk apmierinātāki un mierīgāki, jo rēķinās ar bibliotekāra palīdzību, jau laicīgi sagatavojusi iesniedzamo dokumentu mapīti. Ir situācijas, kad nevaru palīdzēt, jo lietotājiem nav vai ir nozaudēti autentifikācijas līdzekļi vai ID kartes. Viena no barjerām, kas traucē lietotājiem patstāvīgi izprast un darboties, ir valodas prasmes, jo ir grūti izlasīt un uztvert latviešu valodā rakstīto informāciju: realitāte joprojām ir tāda, ka liela daļa apmeklētāju latviešu valodu nav apguvuši. Bieži komunikācija ir divvalodīga – katrs runā sev tuvākajā valodā, bet sapratne, par laimi, ir abpusēja,” Lazdulejas bibliotēkas vadītāja Madara Apare-Gabranova.

Tikaiņu bibliotēka

Bibliotēkā cilvēki pavada savu brīvo laiku, skatās televīziju, lasa žurnālus, pārrunā izlasīto un aktualitātes. Cilvēkiem, kas dzīvo vieni, ir ļoti svarīgi sociālie kontakti - aprunāties, satikties un kopā pavadīt laiku. Bibliotēkas lietotāji tiek iesaistīti Lielās Talkas aktivitātēs, kad tiek sakopta bibliotēkas un Tikaņu centra apkārtnē, sakārtotas vietējā kluba telpas, kur tiek svinēti Līgo svētki. Rudenī, kā katru gadu, sievas sanāk kopā uz psalmu dziedāšanu. Lai saglabātu psalmu dziedāšanas tradīciju, rudenī vietējās sievas tiek aicinātas uz psalmu dziedājumiem par mirušajiem. Tradīcija neizzūd, jo psalmu dziedātājas tik aicinātas dziedāt bērēs gan tuvākā, gan tālākā apkārtnē.

Tilžas bibliotēka

riekstiņiem!

31. maijā Balvu novadā norisinājās tradicionālās auto orientēšanās sacensības dāmu ekipāžām "Prieka tūre". Šogad viens no kontrolpunktiem bija Tilžas bibliotēkā. Komandām bija jāatšifrē uzrakstītais teksts, kur burtu vietā bija cipari. Visas komandas veiksmīgi izpildīja doto uzdevumu! Paldies par pozitīvām emocijām un

Upītes bibliotēka

Šogad Upītē dažādu norišu ietvaros bija iespēja tikties ar šādiem dzejniekiem un rakstniekiem: Inetu Atpili-Jugani, Rasmu Svikli, Guntu Ločmeli, Mārīti Slišāni, Eviku Muiznieci, Ilzi Spergu, Anneli Slišāni, Dagneju, Silvestru Solovjovu, Māri Lāpānu, Ingu Kaļvu-Miņinu. Interesantas, kolorītas personības dažādām gaumēm (skatīt *Pielikumu Nr.3*).

Rugāju bibliotēka

Kalendārais gads bibliotēkā sākas un noslēdzas ar skaistiem rokdarbiem. Gada sākumā bibliotēka aicināja apskatīt amatnieces Inese Jansones amatniecības izstrādājumus. Savukārt, nu jau kā tradīcija, bibliotēka gadu noslēdz ar rokdarbu izstādi, kuru organizē Rugāju sieviešu biedrība "Ūdensroze". Dāmas vienmēr pacenšas apmeklētājus pārsteigt ar kaut ko krāšņu un neparastu. (Skat [Te](#); video [Te](#))

Vecilības bibliotēka

Lai bibliotēkas apmeklētājus iepazīstinātu ar pagasta un novada kolekcionāru un rokdarbnieku veikumu, atskaides periodā tika organizētas septiņas izstādes: Emeritas

Brenčevas autogrāfu kolekcija Sveču un svečturu izstāde, Jolantas Kašas pārļoto rotaslietu un gerdani tehnikā darināto kaklarotu izstāde, “Emeritas deкупāžas pudeles”, Ineses Jansones amatniecības darbu izstāde un Ilgas Zelčas austu grīdceliņu izstāde.

Viļakas bibliotēka

Pārskata periodā bibliotēkā tika organizēti pasākumi, kas veicināja kopienas iesaisti
(*Pielikums Nr. 4*) Tie ietvēra:

- literatūras pēcpusdienas un tikšanās ar autoriem,
- veselīga dzīvesveida veicināšanas meistarklases,
- lasītāju interešu klubiņa “Mantinieces” tematiskās tikšanās,
- kultūras un tradīciju pasākumus, kas saistīti ar reģiona identitāti,
- izstādes un to atklāšanas pasākumus, piemēram, Viļakas pilsētas jubilejas ietvaros rīkoto bērnu zīmējumu izstādi,
- dzejas pēcpusdienu kopā ar literātu biedrības “Pegazs” literātiem bibliotēkas izstāžu zālē

Foto izstāde "Vectēvs" Viļakas bibliotēkā

Viļakas bibliotēkā 21. 11. svinīgi tika atklāta Jolantas Saulevičas Loginas foto izstāde, kuras pamatā ir dziļi personiskais fotostāsts “Vectēvs”. Māksliniece dalījās ar apmeklētājiem savas izstādes tapšanas ceļā – no idejas dzimšanas līdz emocionāli piesātinātam stāstam, kas aicina uz pārdomām par dzīvi, atmiņām un cilvēku kā vērtību visos laikos. Izstādes atklāšanā klātesošie klausījās ne tikai autores stāstījumā, bet arī Viļakas vidusskola jauniešu un Viļakas katoļu draudzes dekāna Guntara Skutela atmiņās par saviem vectēviem. Šie stāsti kļuva par spēcīgu atgādinājumu ikvienam – par ģimenes nozīmi, tuvu cilvēku vērtību mūsu dzīvē, novadā un valstī.

“Mantinieces” dalībnieces. Kopā tika iepazītas un izzinātas jaunākās bibliotēkā iegādātās grāmatas, bet kopīgai lasīšanai izvēlēta latviešu autora Dzintara Tilaka grāmata “Piķis un zēvele jeb latvju biznesa nacionālās īpatnības”.

Balvu Centrālā bibliotēka

Īpaša uzmanība tiek veltīta gados vecākajiem lasītājiem, senioriem, cilvēkiem, kuriem ir pārvietošanās grūtības, lai apmierinātu viņu vēlmes un pēc iespējas ilgāk noturētu viņus kā lasītājus. Telefoniski viņi tiek informēti par jaunajām grāmatām, laicīgi tiek rezervētas grāmatas, ja interešu loks ir visai šaurs. Turpināta tradīcija gada beigās personīgi apsveikt Ziemassvētkos tos lasītājus, kuriem ir 80 un vairāk gadu. Lasītāji ar nepacietību gaida čaklāko lasītāju sarakstu “Jūs esat mūsu zelts!” un īpaši priecājas, ieraugot tajā savu vai paziņas vārdu.

Kopā ar Pielāgotās literatūras bibliotēkas vadītāju Ilonu regulāri tiek sagatavotas mini izstādes ar vienu un to pašu darbu dažādos formātos: parastajā, palielinātajā drukā, pielāgotajā valodā vai audioierakstā. Šis paņēmieni ļoti labi strādā, jo gandrīz katra grāmata ātri vien pazūd no šim nolūkam paredzētās vietas.

Pārskata periodā turpinājās pasākums aktīvākajiem lasītāvas apmeklētājiem “*Noslēpumainais viesis*”: gada laikā par saviem lasīšanas paradumiem, īpašajiem hobijiem un nodarbošanos stāstīja seši noslēpumainie viesi. 2025.gada pirmais Noslēpumainais viesis bija uzņēmēja Dzintra Sprudzāne. Viņa labprāt padalījās stāstos, kā ir pieņēmusi lielākus un mazākus izaicinājumus. Uzzinājām, kā tiek organizēts darbs, lai uzklātu galdus Aglonā vienlaicīgi 800 cilvēkiem. Savām acīm skatījām pāvesta Franciska medaļu, ko Dzintra saņēmusi no bīskapa Jāņa Buļa rokām pēc pāvesta vizītes Latvijā. Redzējām Dzintras 1940.gada grāmatu “Mājturības leksikons”, kuru ik pa brīdim izmanto arī tagad. Saprātām, ka uzņēmējas trīs pamatvērtības ir ģimene, Dievs un darbs.

Februāra viesis bija audēja, literāte un dziesminiece Dženija Berķe. Tikšanās moto: pērļu rotas. Dženijas “Pērļu rotas” ir ne tikai viņas pirmā dzejas krājuma nosaukums, bet arī noaustie linu dvieļi. Skatot 11 dvieļu rakstus uz galda, katrs pasākuma apmeklētājs varēja iztēloties 45 dvieļu krāsu spēles kādreiz izstādē. Tikšanās reizē skanēja autores dzeja dziesmas, un ģitāras spēli gribējās klausīties vēl un vēl...

Marta mēneša Noslēpumainā viesņa bija īpašas profesijas pārstāve - restauratore Līga Šļakota. Līga ir specializējusies ikonu restaurācijā, bet liela pieredze iegūta, strādājot dažādos objektos: Rundāles pilī, Jaunaucē pilī, Doma baznīcā, Aglonas bazilikā, Alūksnes Jaunajā pilī u.c. Tāpat viņa restaurējusi vairākas ikonas mūsu novada baznīcās.

Aprīļa mēneša Noslēpumainais viesis bija uzņēmējs un bitenieks Aivars Zaikovskis, kura vārds savulaik pilsētā un rajonā skanēja jo bieži. Sarunu temati bija Aivara darbs, bizness, grāmatas, galdniecība, kulinārija, receptes, ceļojumi, bērni un mazbērni un, protams, bites un bišu produkti. Aivars nav klasiskais medus ražotājs, jo viņa saimniecības prioritāte ir bišu māšu audzēšana, jauno saimju audzēšana un dažādu bišu produktu, galvenokārt, bišu māšu peru piemiņas ražošana. Radošā lasītava, kurā notika pasākums, apmeklētājus sagaidīja ar patīkamu propolisa smaržu, kas vēlāk bija izplatījusies pa visu bibliotēku.

Maija mēneša noslēpumainais viesis bija uzņēmēja, augu vācēja un blogere Elita Melne – sieviete ar dziļām zināšanām par dabu un sirsnīgiem dzīvesstāstiem. Tikšanās laikā Elita dalījās atmiņās par bērnību, stāstīja par ārstnieciskajiem augiem un to vākšanas tradīcijām, kā arī iepazīstināja ar savu uzņēmējdarbību – veikaliņu Balvos, kur tiek tirgotas preces bērniem. Apmeklētāji varēja nogaršot bērza čagas tēju, iepazīt mušmires ziedes, tējas maisījumus, bērza čagas produktus, kā arī aplūkot un aptaustīt dažādas piepes no Latvijas dabas.

17.oktobrī Balvu Centrālajā bibliotēkā norisinājās kārtējā tikšanās ciklā “Noslēpumainais viesis”. Šoreiz par noslēpumaino viesi kļuva Evita Zarembe - Krīgere – vācu valodas skolotāja, novadpētniece, rokdarbniece un kolekcionāre. Tikšanās laikā Evita dalījās stāstos par grāmatām, kas bijušas nozīmīgas viņas bērnībā, kā arī par tām, pie kurām viņa atgriežas atkal un atkal. Viņas stāstījums atklāja, cik liela nozīme grāmatām ir cilvēka dzīvē – tās iedvesmo, māca un palīdz saglabāt atmiņas. Evita pastāstīja arī par savu aizraušanos ar rokdarbiem – viņa izšuj krustdūrienā, auž lakatus un celu jostas, kolekcionē zīmētas Ziemassvētku apsveikuma kartītes, glabā padomju laika tapetes, dziesmu un atmiņu klades un papīra lelles.

Tā kā krāpniecība joprojām ir viena no aktuālākajām tēmām Latvijā, ņemot vērā statistikas datus un diemžēl ar katru gadu pieaugušo izkrāpto līdzekļu apmēru no iedzīvotājiem, tika uzrunāti seniori **uz lekciju “Ieraugi krāpnieku slēpto nodomu”** par krāpniecībām. Senioru auditorija izvēlēta apzināti, jo vecāka gadagājuma iedzīvotāji ir viena no riska grupām, kas krāpniekiem ir vilinoša, jo seniori nav tik zinoši digitālajās tehnoloģijās, neizmanto internetu un neseko līdzīgi aktuālākajām krāpniecības shēmām, ir viena no grupām, kurai ir lieli iekrājumi. Lekcijā tika stāstīts par populārākajiem krāpniecības veidiem: krāpnieciski tālruna zvani, ziņas, e-pasti, investīciju krāpniecība, romantiskie krāpnieki, krāpnieciskas mājaslapas, apmaksāti meklēšanas rezultāti un tas, kā to savā labā izmanto krāpnieki, krāpnieciskas loterijas/laimesti, mākslīgais intelekts un tā radītie riski, un tas, kā sevi no apkrāpšanas pasargāt. Noslēgumā kopīgi tika izpildīts tests, tika piedāvāti bukleti par krāpniecībām, kas tapuši sadarbojoties Aizsardzības ministrijai un kiberincidentu novēršanas institūcijai “CERT”. Tika nedaudz pastāstīts arī par paroli drošību, 2FA (divu faktoru autentifikācija), Wi-Fi tīklu izmantošanu publiskās vietās un sensitīvas informācijas skatīšanu šajos tīklos.

Arī šogad dažāda vecuma iedzīvotāju grupai bija iespēja risināt Ziemeļlatgales laikrakstā “Vaduguns” Balvu Centrālās bibliotēkas sagatavoto krustvārdu mīklu **“Prātnieki”**. Mīklas tiek veidotas un laikrakstā ievietotas vienu reizi mēnesī, un

katru mēnesi tiek izlozēts arī uzvarētājs, kurš, sadarbībā ar grāmatu apgādu “Zvaigzne ABC”, par pareizu krustvārdu mīklas atminējumu balvā saņem grāmatu. Pavisam šogad krustvārdu mīklu minējuši 13 dalībnieki, no kuriem 1 ir jauns minētājs. Gada noslēgumā tika rīkota pateicības stunda dalībniekiem, kuru apmeklēja 8 dalībnieki. Kā jau katru gadu, pateicības stundas ietvaros tiek veikta kāda radoša nodarbe un šoreiz kopīgi tika atminēta Ziemassvētku mīkla, un tā kā mīklas minēšanai dalībnieki parasti izmanto internetu vai pat mākslīgo intelektu, tika sagādātas arī atbildes, kur atbilde dota ciparu formātā un katrs cipars apzīmē konkrētu burtu latviešu alfabētā. Pēc veiksmīgas darbošanās dalībnieki saņēma dāvanas, kā arī tika pārrunāti ieteikumi turpmākajam darbam.

Balvu Centrālā bibliotēka visa pārskata periodā nodrošināja arī augstvērtīgu izstāžu darbību. Kopumā bibliotēkas Izstāžu zālē 2025. gadā varēja aplūkot 8 dažādas **izstādes**: gan mākslas darbus, gan tekstilus, gan fotogrāfijas, gan kolekcijas.

11. februārī Balvu Centrālās bibliotēkas Izstāžu zālē notika Balvu Mākslas skolas skolotāju darbu izstādes “Kopā” atvēršana. Izstādes kuratore ir bibliotēkas lietvede un mākslas skolas skolotāja vienlaicīgi, tāpēc šāds sadarbības modelis ir īpaši izdevīgs: mākslas skolas audzēkņi apmeklē savu skolotāju darbu izstādi bibliotēkā, līdz ar to tā ir arī reklāma citiem bibliotēkas pakalpojumiem. Katru gadu izstādei ir kāda noteikta tēma, un šoreiz tā bija “Meistars un viņa māceklis”. Šajā sakarībā tos, kuri atnāca izstādi apskatīties, gaidīja arī neliels pārsteigums: kas gan ir meistarā – mākslas skolotāju – mācekļi? Viena no mācekļiem bija arī Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Cibule, kas arī ļāvās krāsām un izaicinājumam.

Pārskata periodā bibliotēkā tika organizēta izstāde “Brīvības soļi”, ko veidoja māksliniece Liene Gusta. Tā bija lielformāta gleznu izstāde, kas notika sadarbībā ar mācību centra BUTS Gulbenes filiāli. Apmeklētāji bija pārsteigti, jo gleznas izskatījās tik dzīvas un precīzas, ka nevarēja noticēt – tās nav fotogrāfijas, bet mākslinieces roku darbs. Izstāde guva lielu atsaucību un veicināja interesi par bibliotēku kā kultūras un mākslas notikumu vietu. Zīmīgi, ka pirmais kaķis, kura foto iesūtīts māksliniecei un kurš tapa arī par janvāra kaķi, bija bijušās Krišjāņu bibliotēkas vadītājas Sanitas kaķis.

Jūlijā mēnesī izstāžu zāli papildīja Aijas Dzierkales rokdarbu un leļļu kolekcijas personālizstāde “Sirds klausās, rokas runā - manas pasaules fragments”. Izstādē varēja aplūkot Aijas Dzierkales plašo leļļu kolekciju no dažādām pasaules valstīm, kā arī pārļu vainadziņus un vates rotaļlietas. Apmeklētāji izrādīja lielu interesi par porcelāna lellēm un ierosināja katrai no tām piešķirt vārdu. Šī izstāde īpaši ieinteresēja bērnus.

Augustā tika atklāta Kaspara Babāna foto izstādes “Āda kā ziedlapa” atklāšana. Izstādes centrālais tēls ir sieviete un zieds. Klātesošajiem izstādes autors atklāja izstādes tapšanas procesu, iedvesmas avotus un idejas turpmākai savas mākslas darbībai.

Oktobra sākumā izstāžu zāle piepildījās ar lasītāju iemīļotākajām un vērtīgākajām grāmatām no viņu grāmatplauktiem, veidojot izstādi “Vērtības lasītāju grāmatplauktā”.

Savukārt novembrī tika atklāta izstāde “Cauri symtgadei rokstus rokstūt...”, kas bija turpinājums ekspozīcijai, kas veltīta Latgales Dziesmu svētku 100. gadadienai (sākotnēji atklāta Daugavpilī, Tradīciju mājā). Šoreiz izstāde īpaši izceļ Ziemeļlatgales kultūras mantojumu, un tai pievienoti Balvu novada iedzīvotāju eksponāti, kas atklāj vietējo cilvēku ieguldījumu Latgales vērtību saglabāšanā. Izstādē bija aplūkojami muzeja cienīgi eksponāti – veco audumu baķi, čosnī un dreļa deči, cimdu raksti, tautastērpi un citi darbi, kas stāsta par Latgales sievu rūpīgumu un pacietību. Ar video sveicienu klātesošos uzrunāja Latgales etnogrāfiskās vēstniecības vadītāja Iveta Seimanova, izstādes idejas autore. Balvu Centrālā bibliotēka izsaka pateicību sadarbības partneriem – Latgales etnogrāfiskajai vēstniecībai, Baltinavas muzejam, Balvu Novada muzejam un Egļavas mežniecības muzejam. Īpašs paldies izstādes koordinatorei un iekārtotājai Ivetai Gabrānei par radošu pieeju un ieguldījumu izstādes tapšanā.

Izstāžu ciklu decembrī noslēdza gleznošanas studijas "Olīves" izstāde “Klusā daba neklusē”, kurā varēja aplūkot studijas dalībnieču gleznas, kas tapušas 2026. gada kalendāram.

- **Uzziņu un informācijas darbs**

Bibliotēka ir vieta, kur katrs var ienākt pēc padoma, ar neskaidru jautājumu vai problēmu un visbiežāk doties prom zinošs, apmierināts un no problēmām brīvs. Uzziņas un informācijas pieprasījums no apmeklētājiem ir visdažādākais un pārsvarā atbilstošs aktuālākajiem notikumiem un izmaiņām Latvijā. Apmeklētāji vēršas bibliotēkā, lai saņemtu palīdzību ikdienišķos jautājumos, tādus kā rēķinu iegūšana no pakalpojumu sniedzējiem, to apmaksa, pārskatu sagatavošana no bankām, kopiju veidošana, dažādu iesniegumu gatavošana pakalpojumu sniedzējiem, starptautisko autobusu reisu sarakstu meklēšana, adresu, telefona numuru meklēšana, konkrēta žurnāla raksta meklēšana datubāzēs, katalogos, beidzot ar sarežģītākām vēlmēm, tādām kā eParaksts mobile izveide telefonā, izmantojot datoru un eID karti, dokumentu parakstīšana, izmantojot elektroniskās parakstīšanas rīkus, konsultatīvais darbs par mākslīgā intelekta rīkiem un tā iespējām, dažādi jautājumi, kas attiecas uz bankām un bankas kartēm, netīšām nobloķētiem kodu kalkulatoriem, jaunu kredītkaršu aktivizācijām utt. Visu šo jautājumu risināšanai bibliotēkām jābūt zinošām un regulāri jāseko līdzi izmaiņām, kuras neizbēgami skar iedzīvotājus un nereti, visbiežāk vecāka gadagājuma iedzīvotājiem, rada liekas problēmas un sarežģījumus. Visiem procesiem arvien vairāk no papīra formāta pārejot elektroniskā vidē, vairumā gadījumu auditorija, kurai jāsniedz palīdzība, visbiežāk ir tieši seniori, kuri baidās darboties digitālajā vidē un nav tik zinoši tehnoloģijās. Arvien populārāka kļūst informācijas nosūtīšana elektroniski: mazāk e-pasts, vairāk WhatsApp un pat Messenger.

Brīžiem grūti atšķirt, kura ir uzziņa un kurš vienkārši sniegts padoms, jo papildus tematiskajām uzziņām par svešvārdiem, novadpētniecību, veselību, vēlējuma dzeju utt., kuru meklēšana ir laikietilpīga, bieži tiek jautāts par pilsētas iestādēm, atrašanās vietām, darba laikiem un citiem jautājumiem, kuri jau pārvērtušies par sadzīvisku lietu risināšanu. Piemēram, cilvēks vēlējās pierakstīties pie tiesībsarga, palīdzība atteikta vairākās pilsētas iestādēs un bibliotēka kļuvusi par pēdējo vietu, kur meklēt palīdzību.

- **Bibliotēkas izglītojošā darbība**

Balvu novada bibliotēkās neveic grupu izglītošanu un tām nav licencētu mācību programmu, tāpēc lietotāju apmācība galvenokārt notiek individuāli. Bibliotēkas, kuras strādā ar BIS Alise, piešķirot autorizācijas datus, apmāca lietot bibliotēku kopkatalogu, sameklēt un pieteikt vajadzīgo izdevumu, kā arī pārvaldīt savus datus, pieprasīt pagarinājumu, pieslēgties un izmantot 3TD u.t.t. Bibliotēkās tika nodrošinātas individuālās apmācības apmeklētājiem par viņiem interesējošiem jautājumiem. Visbiežāk tie ir jautājumi par pakalpojumiem, kas tiek sniegti digitālajā vidē – autentificēšanos, izmantojot drošas autentifikācijas rīkus, pakalpojuma saņemšana digitālā vidē, līgumu elektroniska parakstīšana.

- **Medijpratība**

- Balvu Centrālā bibliotēka**

Lai veicinātu iedzīvotāju un skolēnu medijpratību, tika piedāvāti pasākumi gan pieaugušo auditorijām, gan bērniem, kas tika organizēti kā vienas reizes pasākums par konkrētu tēmu. Tika rīkotas daudz un dažādas aktivitātes Droša interneta mēnesī februārī, medijpratības un informācijpratības nedēļā oktobrī, kā arī viesošanās skolā ikgadējā drošības dienas pasākumā septembrī. Pieaugušo auditorijai tika stāstīts par drošību digitālajā vidē - par parolēm, populārākajām krāpniecības shēmām, par galvenajiem riskiem sociālajos tīklos, par datiem, kas nonāk internetā un kādā veidā tie tur nonāk, kas mūsu datus interneta vidē aizsargā, kam sūdzēties, ja kaut kādā veidā aizskartas mūsu tiesības. Bērnu auditorijā izglītošana sākta ar pašiem mazākajiem - bērnu dārzniekiem, jo arvien vairāk bērnu jau agrā vecumā sāk izmantot digitālās tehnoloģijas un ir nepieciešams arī pašus mazākos izglītēt interneta drošības un medijpratības jautājumos. Izglītoti arī pamatskolēni un vidusskolēni. Bērnu auditorijai galvenokārt tika pievērsta uzmanība drošības jautājumiem internetā - galvenajiem riskiem sociālajos tīklos, par emocionālo pazemošanu internetā, par paroļu drošību, par kritiskās domāšanas nozīmīgumu, lasot sociālo tīklu ziņas, skatoties videoklipus, par viltus ziņu pazīmēm, mākslīgā intelekta radītajiem izaicinājumiem medijpratībā (dziļviltējumi, balsu atdarināšana, mākslīgā intelekta radīti profili sociālajos tīklos). Vismazākie lekciju klausītāji parasti ir visaktīvākie un darbīgākie, vidusskolas posma skolēni kūtrāki gan jautājumu uzdošanas, gan praktiskas iesaistes ziņā. Ir svarīgi turpināt izglītēt kā jauniešus, tā pieaugušos medijpratības un interneta drošības jautājumos un šīs prasmes nu jau katram ir īpaši svarīgas. Ir nepieciešams prast tās pielietot praktiski, jo arvien biežāk nākas saskarties gan ar dezinformāciju, kas nāk no agresorvalsts, gan pieaugošajiem krāpniecības apmēriem.

Balvu Centrālās bibliotēkas vecākā bibliotekāre Interneta pakalpojumu punktā Agnija Saidāne: *“Tiku uzrunāta Bērzpils pamatskolai pastāstīt par svarīgāko, lai darbošanās internetā būtu droša. Skolā bija noticis incidents ar neapdomīgu darbošanos internetā, tāpēc bija*

vajadzība uzlabot zināšanas šajā jomā. Stāstīts un runāts tika šādām tēmām: bīstamā draudzība internetā, emocionālā pazemošana internetā, informācijas ievietošana internetā (par sevi, citiem, ko drīkst, ko nē), galvenie riski sociālajos tīklos un kas ne mazāk svarīgi - paroles. Tika demonstrēts video par emocionālo pazemošanu internetā, rādīts sociālo tīklu drošības ceļvedis, demonstrēta mājaslapa, kur pārbaudīt, kāda ir laba un droša parole, un kāda savukārt nē.”

Nodarbība “Nejaukais vīruss” pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņiem. Nodarbībā tika runāts, kā rīkoties, ja datora ekrānā pēkšņi parādās kāds lodziņš, kura vēstījums nav saprotams. Kopā skatīts video un atbildēts uz jautājumiem par redzēto, rosināta sapratne par to, kas ir vīruss, kā datoru no vīrusa pasargāt, ko vīruss datoram nodara, ja tajā iekļuvis, izrunāts, ka nevajag spiest “yes”, ja nav skaidrs, kas tiek apstiprināts. Noslēgumā tika pildītas darba lapas: risināts rēbusus, izspēlēts vārdu bingo. Par labi padarītajiem darbiem bērni saņēma diplomus.

Drošības diena Balvu Valsts ģimnāzijā. Stāstījums par medijpratību vidusskolēniem (10.-12. klases)- kā atpazīt viltus ziņas no patiesām, kādas ir viltus ziņu pazīmes, kam jāpievērš uzmanība pirms ar ziņu padalīties tālāk vai tai vispār noticēt, MI izaicinājumi medijpratībā un ziņu veidošanā. Tika piedāvāta iespēja jauniešiem pašiem noteikt, kurš ir MI izveidots attēls, kurš īsts, pamatojot kāpēc, tika demonstrēta animācijas filma par viltus ziņām un to, cik viegli tām var noticēt, izdalīts materiāls “Vai ziņa ir dalīšanās vērtā?”

7.-9. klašu skolēniem tika organizētas nodarbības, kurās ieskats par to, kas ir medijpratība, viltus ziņas, kā tās atpazīt, mākslīgā intelekta radītie izaicinājumi medijpratības jomā. Praktiska darbošanās, mēģinot noteikt, vai raksts, video ir dalīšanās vērts, vai tomēr ar to dalīties nevajadzētu un kāpēc. Tika piedāvāts mēģināt atpazīt mākslīgā intelekta ģenerētu attēlu no īsta, skatīta animācija par to, cik ātri un viegli izplatās viltus ziņas.

Balvu Centrālās bibliotēkas Facebook sociālajā kontā regulāri tiek publicēta informācija par jaunāko Latvijas drošāka interneta centra ziņu izdevumu, norādot pieslēgšanās saiti.

Tabula “Medijpratības pasākumi. Balvu Centrālā bibliotēka”

Norises - pasākumi/mācības	Norišu skaits	Apmeklējums
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi pieaugušajiem	3	53
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi bērniem un jauniešiem līdz 18.g.	22	549
Medijpratības mācības bērniem un jauniešiem līdz 18.g.v. (individuālā apmācība)	25	25
Medijpratības mācības pieaugušajiem (individuālā apmācība)	893	893

Vietējās nozīmes bibliotēkās apmeklētājiem konsultācijas un apmācības medijpratībā pārsvarā tika nodrošinātas individuāli. Apmeklētāji, darbojoties sociālajos tīklos un citās interneta vietnēs, aicināti pievērst uzmanību viltus draugiem, viltus ziņām, jo tur visgrūtāk izvērtēt informācijas patiesumu. Seniori iegūst lielāku drošības sajūtu un spēju kritiski izvērtēt saņemto informāciju, lietojot digitālos medijus. Īpaši drošība internetā tika pārrunāta reizēs, kad apmeklētāji lūdza palīdzību apmaksāt rēķinus vai veikt dažādus pirkumus internetā. Medijpratības veicināšanai bibliotēkas piedāvā materiālus par medijpratību, bukletus “Kā rīkoties krīzes gadījumā”, “Kā pasargāt sevi un savu naudu no krāpniekiem?” un “Kiberdrošības ekselences ceļvedis”.

Baltinavas bibliotēka savā sociālās tīklošanās vietnē Facebook platformā aicināja iedzīvotājus kopā veidot virtuālo izstādi “Ķēpa uz sirds”, kas veicināja lietotāju medijpratību un digitālo prasmju apguvi. Tas bija kā papildinājums klātienē izstādei un iespēja veidot sarunu par drošību internetā, mudinājums pieteikties individuālajām apmācībām medijpratībā.

“Šodien **Bērzpils bibliotēkā** skolotājas Irīdas Madernieces vadībā ciemojās Bērzpils pmsk.5. un 7.klašu skolēni. Bērni spēlēja izziņas spēli "Digitālie prātnieki". Spēle pilnveido izpratni par drošību internetā, autortiesībām, pieklājīgu uzvedību interneta vidē, apzinās kritiskās domāšanas nozīmību ikvienā dzīves situācijā. Uzdevums- izvelk kartīti ar jautājumu

un trīs atbilžu variantiem, skolēnam jāizdomā, kura atbilde -pareiza. Uz jautājumiem visi bērni atbildēja pareizi. Atraktīvs uzdevums- veikt saskaitīšanu uz skaitīkļiem. Labi, ja blakus ir skolotāja Irīda...Tas tomēr ir grūtāk nekā ar kalkulatoru,” Anna Kriviša, Bērzpils bibliotēkas vadītāja. Foto: I.Maderniece, A.Kriviša

Drošāka interneta diena **Rugāju bibliotēkā** piedāvāja vairākas interesantas aktivitātes, lai veicinātu digitālo drošību un izpratni par interneta lietošanu. Sarunas, situācijas, risinājumi, padomi, jautājumi. Kopīgi noskaidrojām, kas ir Digitālā pēda. Šīs aktivitātes bija lielisks veids, kā veicināt izpratni par digitālo drošību un palīdzēt cilvēkiem kļūt par atbildīgiem interneta lietotājiem. Dalībnieki bija pārsteigti par uzzināto, jo ikdienā internets vairāk tiek uztverts caur izklaides prizmu, nepiedomājot to, kādi riski un zaudējumi var būt, ilgstoši sērfojot internetā, ja nerīkojas pārdomāti un atbildīgi. (Skat. [Te](#))

Tabula “Medijpratības pasākumi. Balvu novads”

Norises - pasākumi/mācības	Norišu skaits	Apmeklējums
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi pieaugušajiem	4	27
Medijpratības jautājumiem veltīti pasākumi bērniem un jauniešiem līdz 18.g.	4	70
Medijpratības mācības bērniem un jauniešiem līdz 18.g.v. (+individuālā apmācība)	15	48
Medijpratības mācības pieaugušajiem (individuālā apmācība)	217	217

• **Tiešsaistes katalogs kā pakalpojums**

Bibliotēkas apmeklētājiem arī pārskata periodā tika piedāvāts izmantot autorizācijas datus, lai varētu izmantot elektroniskā kataloga iespējas: grāmatu pārskatīšana, iespēja rezervēt interesējošās grāmatas, ja to nav plauktā, pagarināt termiņu jau izņemtajām. Priecē, ka šo

pakalpojumu izmanto arvien vairāk un biežāk. Lasītāji ļoti bieži grāmatas lūdza pasūtīt arī no citām novada bibliotēkām: tiešsaistes katalogā viņi jau bija izpētījuši, kurā no novada bibliotēkām ieinteresējusī grāmata ir pieejama. *“Daudziem no viņiem kā pēdējais “grūdiens”, iespējams, bija ilgi gaidītās jaunās grāmatas, kas tika izķertas kā karsti pīrādziņi, un “uzvarētāji” bija tie, kas to darīja vispirms katalogā un tikai tad nāca uz bibliotēku. Ar katru gadu vairāk jūtams, lasītājs nākot uz bibliotēku, zina ko vēlas. Arvien retāk izskan jautājums: „Nu, ko tu man iedosi palasīt?” Pirms nākt uz bibliotēku, ir veikts pamatīgs kopkataloga izpētes darbs, noskaidrojot visu par jaunāko literatūru un iespējām tikt pie kārotās grāmatas,”* Evita Garbacka, Rugāju bibliotēkas vadītāja.

Pēc BIS Alise statistikas datiem, Balvu novada tiešsaistes kopkatalogs pārskata periodā tika apmeklēts 228497 reizes. Pieslēgšanās tam fiksēta pat Jaunā gada pirmajās minūtēs: acīmredzot, lasītājs nolēmis gadu sākt ar grāmatu.

Gandrīz puse Balvu novada bibliotēku nestrādā BIS Alise, tāpēc šo bibliotēku lielākā lietotāju daļa praktiski neizmanto tiešsaistes kataloga pakalpojumus (neskatoties uz to, ka viņiem citā struktūrvienībā ir piešķirti autorizācijas dati) un lūdz, lai bibliotekāre viņu vietā sameklē attiecīgās grāmatas elektroniskajā katalogā un veic SBA pasūtījumu.

Risinājums: būt neatlaidīgam un turpināt reklamēt tiešsaistes kataloga izmantošanas priekšrocības! *“Par tiešsaistes kataloga izmantošanas iespējām regulāri atgādinu arī tiem, kas jau ir saņēmuši autorizācijas datus. Secināts - gadu gaitā neatlaidīgi piedāvājot autorizēšanās iespējas bibliotēkas apmeklētājiem, tiek panākts arī rezultāts. Bibliotēkas apmeklētājs, kas gadiem bija atturīgs un vienmēr atteicās no piedāvājuma saņemt autorizācijas datus, beidzot tam piekrita. Un man bija patīkams pārsteigums, ka lietotājs atzinīgi novērtēja kataloga sniegtās iespējas un šobrīd tās aktīvi izmanto. Neatlaidībai ir rezultāts!”* (Vīksnas bibliotēkas vadītāja Gunita Kiseļova.)

• **Iekšzemes un starptautiskais SBA**

Finansējums krājuma komplektēšanai Balvu novada publiskajām bibliotēkām ir nemainīgs jau vairākus gadus, tāpēc SBA eksemplāru skaits pārskata periodā pieaudzis par 11% . Šādi lietotāji var izlasīt grāmatas, kuru nav attiecīgajā bibliotēkā. Bieži vien SBA pakalpojuma ietvaros konkrēta lasītāja pieprasītā grāmata ieinteresē arī citus, un tā tiek izsniegta vairākkārt. No citu bibliotēku krājuma tiek pasūtīta arī tādas jomas literatūra, kas bibliotēkā nav pieejama, ar mērķi iepazīstināt ar to lasītāju un noskaidrot, vai šāda tipa literatūru būtu nepieciešams iegādāties bibliotēkas krājumā. Var novērot, ka SBA sadarbība vairāk notiek ar tām bibliotēkām, kur ir vieglāka loģistika. Bibliotēkas, kurām ir viena vadītāja (Vīksna/ Kubuli, Naudaskalns/Bērzkalne, Lazdukalns/Skujetnieki), jau veicot grāmatu krājuma

piekomplektēšanu, izvēlas dažādas grāmatas, vēlāk veicot SBA pakalpojumus. Tādējādi lasītāji ir ieguvēji, jo ir nodrošināti ar daudzveidīgāku literatūru. Visaktīvākās SBA pakalpojuma izmantotājas pārskata periodā bija Bērzpils, Briežuciema, Kubulu, Lazdukalna, Lazdulejas, Naudaskalna un Upītes bibliotēkas. Naudaskalna bibliotēka ar SBA pakalpojuma starpniecību nodrošina lasāmvielu saviem krievvalodīgajiem lietotājiem.

- **Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā**

Samazinoties iedzīvotāju skaitam reģionā, tiek pastiprināti vērtēts pašvaldības finanšu līdzekļu izlietojums. Tas nozīmē, ka skurpulozi tiek izvērtēti arī bibliotēku pamatpakalpojumu rādītāji, vērtējot attiecīgi darbinieku noslogojumu un, protams, finansējumu.

Bibliotēka, kurā, lai arī ne katru dienu, bet tomēr ir pieejams darbinieks, mūsdienu lauku apvidū, it īpaši pierobežā, kļuvusi par “pēdējā patvēruma” vietu dažādās dzīves situācijās. Ieraksts bibliotēkas dienasgrāmatā: *“Šodien bibliotēkā laikam bija neierasto pakalpojumu diena. ..kāda kliente vērsās ar lūgumu izveidot/sagatavot iesniegumu Latgales Apgabaltiesai ar lūgumu pārrēķināt pensiju. Griezusies jau gan VSAA, gan Valsts Arhīvā, gan Rīgā kādas bankas filiālē. Pēc klientes domām, darba stāžā nav ieskaitīti trīs gadi. Uzrādīja gan darba grāmatiņu, gan visas iepriekšējās izziņas, gan sociālā nodokļa samaksas čekus - nu gluži kā pie bikts! Beigās sapratu, ka banku bankrota un nosaukumu maiņas, kā arī pašas bankas maiņas, kurā tika iemaksāts konkrētais nodoklis, dēļ par kaut kādu posmu trūkst pierādījumu par sociālā nodokļa iemaksu no saimnieciskās darbības. Lai kā kliente man centās skaidrot visu situāciju atkal un atkal, nemitīgi jaucot gadus, notikumus, paskaidroju, ka neesmu jurists un varu izdarīt tikai to, ko atļauj mani darba pienākumi: ar MI palīdzību sagatavoju iesniegumu, sakopēju visus iesniegumā norādītos dokumentus un ar visiem dokumentiem ieteicu doties uz pastu, kur tos nosūtīt adresātam ierakstītā vēstulē. Vēlāk piezvanīja kāda sieviete ar jautājumu, vai bibliotēkā ir iespēja sasildīt līdzpaņemto ēdienu. Noskaidrojās, ka sieviete no Rīgas dodas ciemos pie savas draudzenes un bibliotēkā sarunāta satikšanās..”*

Atbalsts vasaras periodā bija pasākuma „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs” skolēni, kas strādāja bibliotēkā – atpūteklāja, laboja un kārtoja grāmatas plauktos, palīdzēja lasītājiem izvēlēties literatūru, kā rezultātā arī pašiem radās lielāka interese par grāmatu lasīšanu.

Iespējams, ka risinājums bibliotēku pakalpojumu un pieejamības jomā būtu jārod pašvaldību un valsts līmenī, saprotot, ka bibliotēka sen vairs nav tikai grāmatu apmaiņas punkts, bet vieta, kur reāli var saņemt palīdzību dažādu sadzīvisku un e-pakalpojumu jautājumu risināšanā un brīvu, neierobežotu informāciju interneta tīmeklī, kas ir būtiska pašreizējā

ģeopolitiskajā situācijā. Par bibliotēku pakalpojumu nepieciešamību liecina kaut vai tikai viena lietotāja frāze pēc Balvu novada bibliotēku atgriešanās piecu darba dienu nedēļas režīmā: “*Cik labi, ka jūs atsākat strādāt sestdienās! Citādi tā bija katasrofa!!!*”

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

6. Krājums

Kopumā finansējumu krājuma komplektēšanai var vērtēt kā pamatvajadzības nodrošinošu.

- **Krājuma komplektēšanas politika un organizācija**

Balvu novada publisko bibliotēku galvenās prioritātes krājuma komplektēšanā pārskata periodā bija kvalitatīvas literatūras nodrošināšana, oriģinālliteratūras pieejamība un nozaru literatūras vispārējā līmenī komplektēšana centrālajā bibliotēkā. Komplektējot bibliotēkas krājumu, bibliotekārs rūpējas, lai lasītājs saņemtu ne tikai izklaides literatūru, bet arī augstvērtīga satura darbus. Upītes bibliotēka regulāri savu krājumu papildina ar latgalisko literatūru. Komplektēšanas galvenais faktors – lasītāju vajadzības. Krājuma komplektēšana Balvu novada vietējās nozīmes bibliotēkās tika veikta, izvērtējot lietotāju intereses un pieprasījumu. Noderīgi avoti eksemplāru izvēlei bija arī LNB veidotais ikmēneša “Literatūras ceļvedis”, kā arī Facebook publiskā grupa [Izcilas grāmatas](#), kur var iepazīties ar lasītāju ieteikumiem un domu apmaiņām par grāmatām. Iepērkot grāmatas, tiek ņemta vērā arī cena, kvalitāte, pieejamā informācija par konkrēto grāmatu internetā, preses izdevumos.

Jauns krājuma komplektēšanas politikas dokuments Balvu novada publiskajās bibliotēkās pārskata periodā nav izstrādāts.

Pārskata periodā veikta krājuma inventarizācija Medņevas, Kupravas, Briežuciema bibliotēkā un Balvu Centrālajā bibliotēkā.

- **Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums**

Pārskata periodā Balvu novada publisko bibliotēku krājums tika papildināts ar 3658 eksemplāriem grāmatu, 146 audioizdevumiem, 4 nošizdevumiem, 41 spēli un 7322 seriālizdevumiem. No kopējā iztērētā finansējuma krājuma komplektēšanai 75% ir pašvaldības

un valsts finansējums (Pielāgotās literatūras bibliotēkai), 8% individuālie dāvinājumi, 16% LNB Grāmatu iepirkums un Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas grāmatas. Atlikušais 1% ir Ķīnas Tautas vēstniecības dāvinājums un citi komplektēšanas avoti. 37% no finansējuma iztērēti preses izdevumu iegādei, bet 63% monogrāfisko izdevumu iegādei.

Balvu novadā publisko bibliotēku krājuma komplektēšanai uz vienu iedzīvotāju pārskata periodā iztērēti 2,16 EUR no pašvaldības budžeta, kas atbilst MK Nr.415 noteikumiem un nodrošina pamatvajadzības.

“Periodikas finansējums nav mainījies pēdējo trīs gadu laikā, ir jūtams, ka sakomplektēt abonējamo presi gadam kļūst grūtāk. Izvēloties izdevumus, vērtēju arī to saturu un aktualitāti ilgākā laika periodā, jo piemēram, “Privātās Dzīves” saturs var novecot jau nedēļas laikā, bet “Patiesās Dzīves” saturs lasītājam šķitīs aktuāls un izmantojams arī ilgāku laiku. Tāpat cenšos katru gadu pamainīt abonēto presi, lai piedāvātu un iepazīstinātu lasītājus ar dažādo periodikas klāstu, tādējādi paplašinot arī viņu skatījumu,”(Lazdulejas bibliotēkas vadītāja Madara Apare-Gabranova.)

“Laikrakstu “Vaduguns” bibliotēkai ziedo bibliotēkas lietotāji, ģimene, kas izlasa gandrīz visus bibliotēkā abonētos žurnālus. Par ietaupītajiem līdzekļiem var abonēt papildu trīs žurnālus,”(Tikaiņu bibliotēkas vadītāja Inese Kočāne.)

- **Krājuma rādītāji:**

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu rādītājiem, krājuma komplektēšanai iztērētais finansējums ir palielinājies, bet jaunieguvumu skaits – samazinājies. Tas ir izskaidrojams ar cenu pieaugumu gan preses izdevumiem, gan grāmatām. No jauniegūtajām krājuma vienībām – monogrāfiskajiem izdevumiem – 12% ir nozaru literatūra, 85% daiļliteratūra, pēc satura 28% ir oriģinālliteratūra.

2025. gadā Balvu novada bibliotēkas saņēma ievērojamu dāvinājumu no Ķīnas Tautas republikas vēstniecības Latvijā. Pārsvārā tā bija literatūra angļu valodā. Rūpīgi izvērtējot katru eksemplāru, publisko bibliotēku krājumā tika iekļauti 308 eksemplāri par Ķīnas vēsturi, mākslu un tradicionālo kultūru. Jāpiezīmē, ka dāvinājumā bija arī grāmatas, kas saturiski slavēja Ķīnas komunistisko partiju un režīmu. Šīs grāmatas tika utilizētas.

Krājums bibliotēkās tiek regulāri izvērtēts, atlasot norakstīšanai nolietotos eksemplārus, dubletus un mazizmantoto literatūru. Balvu novada bibliotekāru WhatsApp grupā tika ievietotas fotogrāfijas ar norakstīšanai paredzētajiem dubletiem, mazizmantotiem eksemplāriem un individuālajiem dāvinājumiem, kas attiecīgi nav nepieciešami konkrētai bibliotēkai, bet ir atbilstoši komplektēšanas politikai. Šāda sistēma darbojās ļoti efektīvi un kalpoja kā krājuma papildināšanas paņēmieni.

- **Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana bērnu un jauniešu literatūrā.**

Bērni un jaunieši līdz 18 gadiem veido 32% no kopējā Balvu novada publisko bibliotēku lietotāju skaita. Vislielākais jauno lasītāju skaits ir vietās, kur darbojas izglītības iestādes: tās ir Balvu Centrālā bibliotēka, Rugāju bibliotēka, Viļakas bibliotēka, Rekovas un Baltinavas bibliotēka. Ir bibliotēkas, kurām šīs grupas lietotāju skaits ir mazāks par 5: Kubulu, Kupravas, Lazdulejas, Tikaiņu bibliotēka un Lazdukalna bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vieta Skujetnieki. Tāpēc katra bibliotēka individuāli izvērtē finansējumu bērnu un jauniešu krājuma piekomplektēšanai: Balvu Centrālajā bibliotēkā tas pārskata periodā bija 31% procents no kopējā piešķirtā finansējuma, bet, piemēram, Kupravas bibliotēkai – nepilni 5%, jo bibliotēkā reģistrēti tikai 2 lietotāji līdz 18 gadu vecumam.

Bērnu literatūras iegādē prioritāte ir oriģinālliteratūrai, saturiski augstvērtīgām tulkotām grāmatām, izdevumiem, kas rosina bērnus uzzināt, mācīties, darboties, attīstīties. Pēc lasītāju pieprasījuma Balvu Centrālajā bibliotēkā un Rugāju bibliotēkā tika iegādātas arī grāmatas svešvalodās, visvairāk angļu valodā. Milzīgs atbalsts krājuma veidošanā bērniem un jauniešiem bija valsts atbalstītā Bērnu žūrijas kolekcijai: Balvu novada publiskās bibliotēkas saņēma 450 eksemplārus, kas veidoja 12% no kopējā finansējuma monogrāfisko izdevumu iegādei.

2025. gadā krājums papildināts ar 915 monogrāfiskajiem eksemplāriem, kas saturiski definējamas kā bērnu grāmatas, un 41 spēli. Kopumā tie ir 23% no krājuma komplektēšanas finansējuma. Rugāju bibliotēka individuālajā dāvinājumā saņēma 12 interesantas, dažādām gaumēm un prasmēm paredzētas spēles (skat. [Te](#)). Jāpiezīmē, ka tas nav pirmais lielāka apjoma dāvinājums Rugāju bibliotēkai un šie dāvinātāji vēlas palikt anonīmi.

- **Datubāzes**

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums”

Datubāze	2023	2024	2025
Letonika			
Iejuplāžu skaits	1381	3242	6780
News			
Iejuplāžu skaits	617	922	1389
Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāze	46137	16000	15000

Balvu novada publiskās bibliotēkas izmanto abonētās datubāzes “Letonika” un Lursoft laikrakstu bibliotēku “News”. Visvairāk lietotāji izmanto datubāzi “Letonika”: gan paši

bibliotekāri, meklējot materiālus tematiskajām izstādēm, dažādiem konkursiem un aktivitātēm, gan skolotāji un skolēni mācību procesa nodrošināšanai. Balvu Centrālajai bibliotēkai populāra ir arī pašu veidotā Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāze. Salīdzinot rādītājus ar iepriekšējiem pārskata periodiem, var secināt, ka abonēto datu bāzu izmantojumam ir tendence palielināties. Tas skaidrojams gan ar nenogurstošu datu bāzu popularizēšanu no bibliotekāru puses, gan pieaugošo datu bāzes “Letonika” izmantošanu mācību procesā, gan pieaugošajām izmaksām preses izdevumiem papīra formātā, kas samazina abonēto izdevu skaitu bibliotēkās.

Balvu reģiona Kultūrvēstures datu bāzes izmantojuma samazināšanos varētu izskaidrot ar to, ka 2025. gadā datu bāze tika papildināta tikai ar vienu ierakstu, kā arī netika rakstīts projekts datu bāzes ierakstu papildināšanai. Maijā darba attiecības pārtrauca un pelnītā atpūtā devās ilggadējā ierakstu veicēja un datu bāzes galvenā uzturētāja, datu papildinātāja Ināra Bobrova.

• **Krājuma un datubāzu popularizēšana**

Krājuma un datu bāzu popularizēšanai tika izmantotas dažādas metodes:

- Grāmatplauktu izstādes,
- Aizmirsto grāmatu izstādes,
- Ieraksti bibliotēkas sociālajos kontos, it īpaši Facebook un Instagram,
- “Latviešu grāmatai 500” cikla pasākumi,
- Grāmatu svētki kopā ar “ZvaigzniABC”,
- Tikšanās ar rakstniekiem,
- Sadarbība ar izglītības iestādēm,
- Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija,
- Lasīšanas “Grāmatons” u.c.

Baltinavas bibliotēka

Bibliotēkā izauga **Lasītāju koks** – sakņots mīlestībā pret grāmatām, tas ar katru jaunu lasītāju kuplo un plauks. Tā zaros kā lapas iemājo lasītāju vārdi, veidojot dzīvu stāstu par kopā lasīto un piedzīvoto. Lasītāju kokā katrs lasītājs kļūst par lapu, kas papildina koka vainagu un apliecina, ka grāmatas aug kopā ar cilvēkiem. Īpaši seniorus priecē ieraudzīt savu vārdu aktīvāko lasītāju vidū, kā arī ar neviltotu apbrīnu priecājas par citiem: “Re, arī viņš lasa!”

Baltinavas bibliotēkai šogad tapa sava “**Saulgriežu grāmata**”, kurā visa gada ritējumā saulgriežos gan baltinaviešiem, gan svētku ciemiņiem bija iespēja ar savu darbiņu veidot vienu lappusīti kopējā grāmatā.

Bibliotēkā katru mēnesi tika veidotas dažādas tematiskās izstādes, kas bieži vien sasauca ar konkrētu pasākumu vai aktivitāti. Piemēram, izstāde, veltīta 1949. gada 25. marta deportācijas un komunistiskā genocīda upuru piemiņai.

Bērzpils bibliotēka

12. novembrī Bērzpils folkloras kopas Saivenis" dalībnieces piedalījās **Ziemeļvalstu literatūras nedēļas lasījumos**. Tēma- vienotība Ziemeļvalstīs. **Krēslas stundā** lasījām norvēģu rakstnieka Juna Foses grāmatas " Kaidis nūteikti atīs" fragmentus. Lai būtu interesantāk, izspēlējām lomas dažādās balsīs. Pēc fragmentu lasīšanas, minējām Ziemeļvalstu karogus, kāds kurai valstij atbilst. Un vēlāk, uzzinājām daudz jauna par Norvēģiju: izlasot faktus, minējām vai tā ir patiesība vai troļļu meli. Foto: A.Kriviša.

Krišjāņu bibliotēka

Vasaras izskaņā Krišjāņu bibliotēka organizēja radošu pasākumu "Ceļojums cauri Imanta Ziedoņa krāsaino pasaku pieturām". Pasākums bija veidots kā simbolisks ceļojums ar dažādām pieturām, un katrā pieturā dalībniekus gaidīja radošā darbnīca, aicinot atdzīvināt pasakas citā veidā. Šis pasākums bija arī personīgs izaicinājums ar pozitīvu iznākumu, ko palielināja dalībnieku ieinteresētība un aktīva iesaiste. Gūtā pieredze apliecina, ka šāda veida radošas nodarbības ir vērtīgas un šādu pasākumu noteikti plānots atkārtot arī turpmāk.

Septembrī Krišjāņu bibliotēkā norisinājās vairāki Dzejas dienām veltīti pasākumi. Notika radošais piedzīvojums "Dzeja uz asfalta", kur dalībnieki ar krāsainiem krītiņiem uz asfalta rakstīja dzejas rindas, iejūtoties dzejnieka lomā. Savukārt Raiņa 160. gadu jubilejai

veltītā aktivitātē “Es tevi dzejā uzrunāju” dalībnieki izvēlējās kādu no Raiņa dzejoļiem un ilustrēja to, godinot dzejnieka mūžu un daiļradi.

Visu vasaras periodu Krišjāņu bibliotēkā tika īstenota uzdevumu krāšanas spēle “Krāj un piedalies”, kuras mērķis bija veicināt bibliotēkas apmeklētāju interesi par lasīšanu, bibliotēkas pakalpojumu izmantošanu un aktīvu iesaisti kultūrizglītojošās aktivitātēs. Spēles ietvaros tika piedāvāti daudzveidīgi uzdevumi, kas bija piemēroti dažādām vecuma grupām un sekmēja gan radošo darbību, gan bibliotēkas resursu iepazīšanu. Aktivitāte guva pozitīvu atsaucību, un tajā aktīvi piedalījās dažādu vecumu bibliotēkas apmeklētāji, apliecinot spēles efektivitāti kā bibliotēkas apmeklējumu veicinošu pasākumu.

Lazdukalna bibliotēka

Īpašu lasītāju atsaucību guva tematiskās izstādes, piemēram, “Oktobra lasāmviela – grāmatas, kuru nosaukumi sākas ar burtu Z un Ž”, kurās tika izceltas mazāk pamanītas un piemirstas grāmatas. Šāda pieeja veicināja šo izdevumu atkārtotu nonākšanu lasītāju apritē un radīja pastiprinātu interesi par krājumu. Bibliotēkas lietotāji labprāt izvēlas grāmatas no literatūras izstādēm, sevišķi tās patīk steidzīgajiem un neizlēmīgajiem lasītājiem, jo pašiem nevajag meklēt grāmatas plauktos.

Bibliotēkas tīmekļvietnē tiek ievietotas virtuālās izstādes tiem lietotājiem, kas bibliotēkas aktivitātēm seko virtuāli. Gada sākumā tika ievietota jau par tradīciju kļuvusī virtuālā izstāde “Lasītāko grāmatu TOP 2024 Lazdukalna bibliotēkā”, izstādē ir redzamas 20 lasītākās grāmatas gada laikā. Pēc virtuālās izstādes apskates daudzi lietotāji interesējas par tajā iekļautajām grāmatām un pieprasa konkrētus, gada laikā visvairāk lasītos izdevumus.

Viļakas bibliotēka

Pārskata gadā lasītāju un bibliotēkas apmeklētāju atzinību guva bibliotēkas rošība sociālajos tīklos -jaunāko grāmatu un preses izdevumu video ar informāciju par interesanto un aktuālo grāmatās, laikrakstos un žurnālos, kas pieejami bibliotēkas lasītavā un abonementā [Viļakas FB video](#).

Lazdulejas bibliotēka

“Izmantoju “Letonika” datubāzi, lai sagatavotu informāciju izstādēm, iepazīstos ar dienas notikumiem, nereti mēģinu Letonikas informāciju saistoši pasniegt lietotājiem – piemēram, audio ierakstus vai interaktīvus testus. Pārskata periodā kā veltījumu Latviešu grāmatai 500 veidoju ikmēneša izstādes Lazdulejas bibliotēkas krājuma un pakalpojumu popularizēšanas cikla “Atklāj bibliotēku!” ietvaros, kur katru mēnesi gada garumā lietotājus iepazīstināju ar dažādo izdevumu klāstu, kas ir bibliotēkas krājumā, īpaši izceļot nozaru literatūras dažādību. Bibliotēkā izvietuju arī plakātu izstādi „Latviešu grāmatai 500”, kas varētu būt bibliotēkā aktuāla ilgāku laiku un iederas vispārējam ieskatam par Latviešu grāmatas ceļu.”(Lazdulejas bibliotēkas vadītāja Madara Apare-Gabranova)

Tilžas bibliotēka

Tilžas pagasta svētku pasākumā tika sumināti čaklākie bibliotēkas lasītāji, tie, kuriem šajā gadā no janvāra līdz jūnijam izdevies izlasīt mazliet vairāk grāmatu par pārējiem. Sveicu pieaugušo lasītāju grupā Mudīti Sidorenkovu, Alvīnu Mičuli, Olgu Avotiņu! Bērnu līdz 18 g. grupā sveicu Arvi Pugaču, Melāniju Loginu un Linardu Jasinski!

Upītes bibliotēka

“Periodisko izdevumu izsniegums ceļas, jo mums ir savs lasītāju klubiņš. Klubiņam ir koordinators, kurš deleģēts parūpēties, lai visi klubiņa biedri operatīvi mainās ar žurnāliem. Pie mums valda uzskats - būt klubiņā ir stilīgi!” (Upītes bibliotēkas vadītāja Lolita Spridzāne)

Balvu Centrālā bibliotēka

Lai veicinātu interesi par jaunāko literatūru bērniem un jauniešiem, regulāri katru mēnesi tiek organizētas jauno grāmatu dienas, kad jaunās grāmatas tiek uzliktas jaunumu stendā, ieliekot informāciju bibliotēkas Instagram un Facebook lapās, kā arī organizējot jauno grāmatu apskatus jeb sarunas par grāmatām (notika 10 reizes ar 179 apmeklētājiem). Pēc Balvu Valsts ģimnāzijas literatūras skolotājas lūguma tika izveidots arī ieteicamās literatūras saraksts 8. klašu skolēniem, kurā tika ieteiktas jaunas, aktuālas, interesantas grāmatas. Jaunieši aktīvi atsaucās un ar piedāvājumu bija apmierināti.

Pieaugušajiem joprojām ļoti labi darbojas vecā, labā grāmatu popularizēšanas forma - literatūras un tematiskās izstādes, 1 dienas izstāde kādam konkrētam notikumam. Ļoti veiksmīgs izrādījās “Vasaras lasīšanas izaicinājums” - restarts lasīšanai 15+ un pieaugušajiem, jo tieši grāmatas no vecāku žūrijas kolekcijas tika izlasītas daudzas reizes. Krājuma popularizēšanai pēdējos gados ļoti lielu pakalpojumu sniedz sociālie tīkli, īpaši Facebook ar vērtīgāko un lasītāko grāmatu ieteikumiem. Interese un vēlme tikt pie šīm grāmatām bieži vien ir kā sacensība - kurš pirmais paspēs pierakstīties. Šajā sakarā liels prieks par to, ka no “klusas aizmiršanas” plauktā tiek izceltas grāmatas, piemēram Š. Kabrē “Es atzīstos” (izdota 2019. gadā) šobrīd atrodas pieprasītāko grāmatu topā. Arī informācija par bibliotēkas grāmatu jaunumiem papīra formātā, mapītē, piesaista apmeklētāju uzmanību un vēlmi grāmatu izlasīt. Interesi par konkrētiem autoriem un darbiem veicina TV rādītās filmas un seriāli, bibliotēkām ir jāpaspēj noķert moments un jāizceļ no krātuves attiecīgie darbi. Piemēram, nesen TV ekrānos rādītais seriāls “Skārleta” izcēla no plauktiem arī M. Mičelas “Vējiem līdzi”, tāpat L. Kovaļovas veidotie seriāli ir izrādījuši milzīgu interesi par viņas grāmatām, rezultātā veidojot uz autores grāmatām pagaru rindu.

Lasītavas krājuma popularizēšanas nolūkā tika turpināts darbs grupā “*Periodikas fani*”: visi papīra formātā saņemtie izdevumi tika rūpīgi izskatīti un informācija, intervijas un raksti par novadniekiem vai novada vietām, pasākumiem izsūtīti lietotāju grupai, kuri pieteikušies jaunumu saņemšanai, ar parakstu apliecinot autortiesību likuma ievērošanu. “Periodikas fanu” grupā pārskata periodā reģistrēti 180 lietotāji, kopējais izsniegumu skaits – 6853. Šis pakalpojums aktīvi tika reklamēts bibliotēkas sociālo tīklu Facebook ierakstos.

Balvu Centrālā bibliotēka

Published by [Ināra Bobrova](#) · [2025. gada 9. Maijs](#)

Mēs uzmanīgi sekojam līdzi rakstiem preses izdevumos par mūsu cilvēkiem, notikumiem, pasākumiem...

Žurnālā "Ieva" (2025, Nr.10) iedvesmojošs stāsts "Dzīves gobelēns" par Zelmu Šulci. "Nosvinējusi 101. dzimšanas dienu, Zelma Šulce turpina adīt un ... maksākerēt zivis savam mīļajam kaķītim. Viņa izdevusi grāmatu par dzimtu un gadu gaitā savāktu anekdošu krājumu". Ar pilnu rakstu vari iepazīties Balvu Centrālās bibliotēkas lasītavā vai kļūstot par bibliotēkas lietotāju un reģistrējoties "Periodikas fanu" grupā.

Uz tikšanos lasītavā!

Pasākumu cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros Balvu Centrālā bibliotēka oktobrī organizēja *izstādi “Vērtības lasītāju plauktos”*. Gatavošanās izstādei sākās septembrī: gan sociālajos tīklos, gan klātienē tika uzrunāti bibliotēkas lietotāji, pilsētas iedzīvotāji atnest uz bibliotēku savas īpašās grāmatas, klāt pievienojot stāstu, kāpēc tieši šī grāmata ir īpaša. Rezultātā tika atnesta 31 grāmata ar savu īpašo stāstu. Nevienas vienādas grāmatas! Izdotas dažādos laikos: visvecākās 1931. gada grāmatas, jaunākās - 2024. gadā. Tematiski tik ļoti atšķirīgas - gan Bībele, gan bērnu grāmatas, gan grāmatas par mājturību, romāni, dzeja, kalendāri un iesieti Ulmaņa laiku žurnāli.

Balvu Centrālās bibliotēkas organizētās aktivitātes pasākuma cikla “Latviešu grāmatai 500” apkopotas un skatāmas *Pielikumā Nr. 5*.

VKKF projekta “*Lasītāji satiek rakstnieku*” ietvaros tika organizētas divas tikšanās ar rakstniekiem pieaugušo auditorijai. Aprīlī bibliotēkā viesojās rakstnieks, publicists Aivars Kļavis. Klātesošos viņš iepazīstināja ar savu personību, stāstīja, kā uzsācis rakstnieka gaitas, vairāk iepazīstināja ar savu pēdējo radošo projektu “Mana literatūras noslēpumu enciklopēdija”. Rakstnieks atbildēja uz klātesošo jautājumiem par radošo procesu, grāmatām. Tikšanās noritēja sirsnīgā, humora pilnā atmosfērā.

Savukārt oktobrī Balvu Centrālajā bibliotēkā notika sirsnīga un iedvesmojoša tikšanās ar rakstnieci Janu Egli, kura pazīstama kā vairāku prozas un dzejas krājumu autore. Tikšanās laikā rakstniece dalījās stāstos par savu radošo ceļu, stāstīja par savām grāmatām un lasīja dzeju. Tika atklāts arī noslēpums, ka drīzumā gaidāma viņas jaunā romāna, kas balstīts rakstnieces biogrāfiskajos faktos un stāsta par dziesminieci Austru Pumpuri, atklāšana. Pasākums noritēja ieinteresētā un saturīga gaisotnē. Klausītāji ar uzmanību un interesi sekoja rakstnieces stāstījumam, uzdeva jautājumus un dalījās pārdomās un, protams, pēc tikšanās tika izņemtas visas Balvu Centrālajā bibliotēkā pieejamās rakstnieces grāmatas.

Oktobrī norisinājās ikgadējie Balvu Centrālās bibliotēkas *Grāmatu svētki kopā ar izdevniecību “Zvaigzne ABC”*. Pasākums norisinājās Balvu muižas telpās, kas ļāva vienlaicīgi tikties ar šīs reizes autoriem Aldi Paugu, Gunti Tāleru, Lauru Vinogradovu, Aneti Grīnbergu, Dainu Ozoliņu un Rutu Svažu, ar kuru kopā bija arī viņas grāmatu ilustrāciju autors Gusts Linkēvičs. Pasākuma atklāšanā svētku noskaņu radīja Balvu Mūzikas skolas ansamblis ar vadītāju Lindu Vītolu un koncertmeistaru Viktoru Bormani. Klātesošos uzrunāja Balvu novada pašvaldības domes priekšsēdētājs Jānis Trupovnieks, Balvu novada pašvaldības domes deputāte, ilggadējā Balvu Centrālās bibliotēkas direktore un Grāmatu svētku idejas autore Ruta Cibule, kā arī pati apgāda “Zvaigzne ABC” īpašniece un vadītāja Vija Kilbloka. Tikšanās laikā autori stāstīja par savu grāmatu radīšanas procesu, iesaistīja bērnus radošajās aktivitātēs un dalījās pieredzē par mākslīgā intelekta izmantošanu darbā. Pasākums noslēdzās ar nelielu ekskursiju Balvu novada muzejā un Balvu pilsētā. Svētku pievienotā vērtība bija “Zvaigznes ABC” piedāvātās atlaides pasākuma dienā iegādāties apgāda grāmatas ar 20% atlaidi Balvu grāmatnīcā. Pasākumu apmeklēja 321 lasītājs dažādā vecumposmā. Lieki piebilst, ka svētku autoru grāmatas no bibliotēkas krājuma aizceļoja pie lasītājiem, SBA kārtā grāmatas izsniegtas arī citās novada bibliotēkās.

- **Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”**

Programmas “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” piešķirums Balvu novada publiskajām bibliotēkām 2025. gadā bija 4052, 06 EUR, kas veido 17% no pašvaldības piešķirtā finansējuma monogrāfisko izdevumu komplektēšanai un 11% no visa kopējā Balvu novada publisko bibliotēku iztērētā finansējuma grāmatu iegādei. Viennozīmīgi tas ir milzīgs atspazds pagasta bibliotēkām, it īpaši tām, kurām ir neliels lietotāju skaits. Tā, piemēram, Lazdulejas bibliotēkai programmas grāmatas veidoja 57% no pašvaldības piešķirtā finansējuma grāmatu iegādei 2025. gadā.

Novērojumi liecina, ka Balvu novada bibliotēkas no iepirkuma programmas grāmatu saraksta bieži vien izvēlas tās grāmatas, kuras ir dārgākas un pirkt no pašvaldības līdzekļiem nevar atļauties (nebūs lasītāju), nozaru literatūras grāmatas (bieži vien saistītas ar vietējās kopienas interesēm, piem., aušana, adīšana, tērpu dizains u.tml.), kā arī augstvērtīgu oriģinālliteratūru. Iepirkumā ir iespējams iegādāties kādu grāmatu bērnu un jauniešu auditorijai tām bibliotēkām, kurām šīs grupas lasītāju ir maz un tāpēc tērēt pašvaldības piešķirto finansējumu nav racionāli. Iepirkuma sarakstā iekļautās grāmatas lasītāji gaida ar milzīgu nepacietību, bieži vērsoties pie bibliotekāra ar jautājumu: “Vai vēl nav?”

Tieši grāmatu iepirkuma programmas ietvaros iegādāto grāmatu izsniegumu Balvu novada publiskajās bibliotēkās izrēķināt nav iespējams, jo puse novada bibliotēku nestrādā BIS Alise sistēmā.

• Lasītāko grāmatu tops

Lasītāko grāmatu TOP Balvu novada publiskajās bibliotēkās noteica divos veidos: ar BIS Alise palīdzību un analizējot lietotāju formulārus. Šeit varētu izdalīt divus sarakstus: lasītākās grāmatas pieaugušo un bērnu un jauniešu vidū. *“Nemot vērā to, ka bibliotēka popularizē “Bērnu, jauniešu un vecāku žūriju”, līdz ar to tieši šīs grāmatas ir iekļuvušas lasītāko grāmatu sarakstā,” (Rekovas bibliotēkas vadītāja Anita Kokoreviča.)*

Tabula “Lasītāko grāmatu TOPs pieaugušo auditorijai”

N.p.k.	Grāmatas autors	Grāmatas nosaukums	Izdevējs	Izdošanas gads	Izsniegumu skaits
1.	Daudziņa, Zane	Bēnudienas komunālajā	Zvaigzne ABC	2024	119
2.	Kovaļova, Lelde	Klusie kaimiņi	Zvaigzne ABC	2024	57
3.	Judina, Dace	Speķa pīrādziņš bez gaļas	Latvijas Mediji	2025	40
4.	Žuravska, Dzintra	Viss izmainījās vienā naktī	Sol Vita	2024	25
5.	Dortāns, Aigars*	Negatīvs	Latvijas Mediji	2024	25

*Pēc saraksta piektās grāmatas popularitāti un izsniegumu nodrošināja, visticamāk, fakts, ka grāmatas autors ir labi pazīstams vietējais kriminālo aprindu cilvēks.

Tabula “Lasītāko grāmatu TOPs bērnu un jauniešu auditorijai”

N.p.k.	Grāmatas autors	Grāmatas nosaukums	Izdevējs	Izdošanas gads	Izsniegumu skaits
--------	-----------------	--------------------	----------	----------------	-------------------

1.	Vanaga, Agnese	Vienu dienu ačgārni	Zvaigzne ABC	2024	57
2.	Zandere, Inese	Ceļotājs čemodāns	Liels un mazs	2024	51
3.	Žutaute, Lina	Nekārtības rūķītis un negaidītais viesis	Zvaigzne ABC	2019	36
4.	Gundars, Lauris	Nē!	Pētergailis	2024	32
5.	Varenais Sēlis	Eju meklēt draugus!	Zvaigzne ABC	2024	31

Liels pieprasījums pārskata periodā bija arī šādām grāmatām: Inga Puriņa “Cīreļputeņa gads”, Džsesija Inčauspija “Glikozes revolūcija”, Rūta Šepetis “Man tevi jānodod”, Zane Nuts “Sinča neraud”, Ruta Zimnoha “Vīratēvs”, Sandra Kalniete “Māte sieva. Sieva māte. Meita sieva”.

- Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā**

Ir vērojams, ka lietotāji vērtē grāmatu ne tikai pēc satura, bet arī kāda formāta burti ir izmantoti. Senioriem ir apgrūtināši lasīt ļoti biezas grāmatas un grāmatas ar sīkiem rakstu burtiem, tāpēc, komplektējot krājumu, jāpievērš uzmanība arī šim faktam.

Kvalitatīvu, dažādām lietotāju interesēm atbilstošu krājuma komplektēšanu ierobežo finansiālie resursi. Grāmatu cenas nemitīgi pieaug. Nozaru literatūras izdevumi dažreiz interesē šauram lasītāju lokam, tāpēc nav ekonomiski izdevīgi palielināt to īpatsvaru krājumā. Lai krājums būtu pievilcīgs un atjaunināts, iespieddarbi regulāri jānoraksta.

Ja kādai no grāmatām ir liels pieprasījums, to var lasītājam sagādāt SBA ceļā, bet pastāv arī transporta problēma, jo uz attālākām novada vietām braucienu ir samērā maz.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

Balvu novada bibliotēku ieguldījums *11.4. Nostiprināt centienus aizsargāt un nosargāt pasaules kultūras un dabas mantojumu mērķa stiprināšanā:*

Lazdukalna bibliotēka: *“Vasaras mēnešos iedzīvotāji tika iesaistīti makulatūras vākšanas kampaņā, apliecinot bibliotēkas ieguldījumu ilgtspējīgā un videi draudzīgā rīcībā savās iespēju robežās. Šāda aktivitāte veicina koksnes resursu taupīšanu un atbildīgu attieksmi pret vidi. Atsaucība bija ļoti liela, tika savākta vairāk kā tonna makulatūras, kas nodota pārstrādei.”*

Vīksnas bibliotēka: *“Vīksnas bibliotēkā tapa Svetlanas Kuzminas izstāde “Grāmatu otrā dzīve”, kurā vecās grāmatas pārvērtās par vizuāli pievilcīgiem un interesantiem interjera elementiem.”*

Iesaisties!

Administrator | 24.07.2025

Vai tev mājās krājas veci žurnāli, avīzes vai nevajadzīgas grāmatas? Dod tām otro iespēju!

Bibliotēka aicina ikvienu iedzīvotāju piedalīties makulatūras vākšanas akcijā. Ar Jūsu palīdzību mēs varam gan sakopt apkārtni, gan dot savu ieguldījumu vides aizsardzībā.

Makulatūras nodošanas termiņš: **līdz 15.08.**

Vietā: **Kurmenes 36, Rugāju bibliotēka**

Sakop savu plauktu – atnes makulatūru uz bibliotēku un dari pasauli tīrāku!

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

“Bērnu smaids ir vispatiesākais sveiciens satikšanās mirklī.... Satikt bērnus - nozīmē satikt rītdienu,” Baltinavas bibliotēkas vadītāja Sarmīte Bukša.

• Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Balvu novadā pārskata periodā darbojās 11 vispārīzglītojošās skolas un 6 pirmskolas izglītības iestādes, kuru izglītojamie ir Balvu novada publisko bibliotēku lietotāji.

No kopējā Balvu novada bibliotēku lietotāju skaita 32% procenti ir bērni un jaunieši līdz 18 gadiem. Lielāks lasītāju skaits vecumposmā līdz 18 gadiem ir tajās novada bibliotēkās, kur ir skolas vai pirmskolas izglītības iestādes. Šīs bibliotēkas visa gada garumā iesaistījās dažādos lasītmotivējošos konkursos un programmās: “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2025”, “Grāmatons”, “Lasīšanas stafete 2025”. Tika organizētas arī citas lasīšanas veicināšanas

aktivitātes dažāda vecuma skolēniem: tikšanās ar autoriem un vietējiem radošajiem cilvēkiem, piedāvātas izstādes un tematiski pasākumi. Lielākajai daļai vietējo bibliotēku tieši vasara bija laiks, kad palielinājās lasītāju līdz 18 gadiem apmeklējums, jo brīvdienās skolu bibliotēkas slēgtas, jālasa ieteicamā literatūra un Bērnu žūrijas grāmatas, kā arī jāciemojas pie vecmāmiņām un vectētiņiem. Bērni, kas vasarā ciemojās pie radiem vai vecvecākiem, bibliotēku pamatā izmantoja kā interneta piekļuves punktu.

Balvu Centrālās bibliotēkas lietotāji līdz 18 gadiem galvenokārt ir Balvu sākumskolas, Balvu Profesionālās un Vispārizglītojošās vidusskolas, Balvu Valsts ģimnāzijas, pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņi, kā arī tie, kuri Balvos apmeklē kādas interešu izglītības nodarbības un pa ceļam iegriežas bibliotēkā. Pārskata periodā 37,6% no kopējā Balvu Centrālās bibliotēkas lietotāju skaita bija lietotāji līdz 18 gadiem.

No kopējā apmeklējuma skaita bērnu un jauniešu apmeklējums veidoja 31% novadā un 44% Balvu Centrālajā bibliotēkā. Rādījumu pieaugumu noteikti ietekmēja arī kolektīvie bibliotēkas apmeklējumi: lietotāji, kas nāca uz bibliotēku organizētajām lasītveicināšanas aktivitātēm: rīta stundām, literārajām stundām, grāmatu apskatiem utt.

11% no kopējā izsniegumu skaita veidoja izsniegums lietotājiem līdz 18 gadu vecumam, centrālajā bibliotēkā tas bija 14,4%. Izsnieguma statistika liecina par to, ka ļoti liela daļa apmeklētāju bibliotēku izmanto brīvā laika pavadīšanai, grāmatu un žurnālu lasīšana ir mazāk aktuāla.

Bērnu un jauniešu auditorijai tika piedāvātas dažādas aktivitātes – tematiskas nodarbības un pasākumi, grāmatu izstādes, radošās darbnīcas. Plānojot pasākumus bērniem un jauniešiem, galvenais akcents tika likts uz to, lai pasākuma laikā skolēns būtu ne tikai tā apmeklētājs, bet lai viņam būtu iespēja radoši sevi pilnveidot un līdzdarboties. *“Aktīvs darbs ar bērniem, lasītveicināšanas aktivitāšu īstenošana un veiksmīga sadarbība ar Bērzpils pamatskolu 2025. gadā pozitīvi ietekmējusi vairāku rādījumu kāpinājumu bibliotēkas pamatrādītāju pozīcijās: palielinājies apmeklējums un izsniegumu skaits,” Bērzpils bibliotēkas vadītāja Anna Kriviša.*

- **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

2025. gadā bērniem un jauniešiem tika sniegtas 172 uzziņas par dažādiem tematiem, piemēram, par putniem, to barošanu ziemā, par dzīvniekiem Latvijā, par suņu šķirnēm, par sportu un sportistiem, pasaku grāmatas par meža dzīvniekiem, grāmatas lasīt mācīšanai (ar attēliem, lieliem burtiem, vārdi sadalīti zillbēs), par logopēdiju, uzdevumi skaņu izrunas apgūšanai, par fotogrāfiju, grāmatas pirmsskolas vecuma bērniem lasītprasmes attīstīšanai, par

gadalaikiem, par Lieldienu rotājumiem, H. K. Andersena pasakas, kurā darbojas suns, ziedi, par zirnekļiem, par spokiem, briesmoņiem, par futbolu, par emocijām, par valstīm, kontinentiem, par skolas dzīvi utt.

Interesants bija kādas skolotājas pieprasījums pētnieciskā darba veikšanai - daiļliteratūras grāmatas par matemātiku, ar kurām vajadzēja nodrošināt visus klases skolēnus. Izmantojot novada bibliotēku krājumus un SBA pakalpojumus, skolēni tika nodrošināti ar Žaks Frīnsa “Skolotājs Jāps var visu” un Ilmara Tomuska “Izmeklētāji no 3.A”.

Upītes bibliotēkā pārskata periodā tika izvirzīts un realizēts mērķis ierādīt bērniem, ko piedāvā datubāze “Letonika” un kā ar to darboties.

- **Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

- Baltinavas bibliotēka**

Bibliotēka savieno dažādas paaudzes, ļaujot tām satikties, dalīties zināšanās un pieredzē. Tā palīdz veidot draudzīgu un saliedētu kopienu, kur katrs jūtas piederīgs un gaidīts. Darbs ar bērniem pārskata periodā bija Baltinavas bibliotēkas prioritāte: bibliotēku apmeklējuši 1531 bērni līdz 18 gadiem, tiem izsniegti 919 eksemplāri. Visa gada garuma tika piedāvāta “Jaunāko grāmatu ražas degustācija”. *“Mani mīļie lasītāji, čaklie grāmatu eksperti bija lasījuši, vērtējuši un iepazinuši dažādus stāstus un dzejoļus. Nav nekā svarīgāka lasīšanas audzināšanā un motivēšanā par lasīšanas prieka ieaudzināšanu,” Baltinavas bibliotēkas vadītāja Sarmīte Bukša.*

Katram cilvēkam ir savs hobijs – aizraušanās, kas sagādā patiesu prieku un gandarījumu. Cilvēki zīmē, kolekcionē markas, audzē zivtiņas, klausās mūziku, krāj kaktusus. Vārds “hobijs” ir cēlies no angļu valodas un nozīmē “aizraušanās”. Bibliotēkā martā izvietotā izstāde piesaistīja daudzus bērnus un jauniešus. Baltinavas vidusskolas 6. klases skolēnam Kristiānam Freimanim jau no 3 gadu vecuma ir hobijs kolekcionēt mašīnas. Kristiāna **kolekcijā** bija dažādu marku un krāsu mašīnītes. Kopā sakrātas pāri 200 mašīnas. Izstāde piedāvāja apskatīt, lasīt grāmatas un uzzināt interesantus faktus par mašīnām.

Vasarā bija iespēja piedalīties vairākos lasītmotivējošos konkursos. Apgāds “Zvaigzne ABC” jau desmito reizi organizēja lasīšanas veicināšanas konkursu bērniem un jauniešiem **“Lasīšanas stafete 2025”**. Baltinavas bibliotēkas daži lasītāji iesaistījās un lasīja grāmatas no

konkursā iekļauto grāmatu saraksta. Baltinavas bibliotēka saņēma arī ielūgumu 5. augustā apmeklēt Lasīšanas stafetes noslēguma pasākumu Rīgā kinoteātrī “Forum Cinemas”, kur pulcējās bērni un viņu vecāki, pavadot no visas Latvijas, lai svinētu grāmatu lasīšanas svētkus un uzzinātu, kuri ir “Lasīšanas stafetes 2025” uzvarētāji. Evelīna Migalova savā vecuma grupā izlasīja un izvērtēja divas grāmatas. Ja arī Evelīna savu vārdu konkursa uzvarētāju vidū neatrada, viņa nemaz neskuma: galvenais, ka izlasītas jaunas grāmatas dāvanā saņemti saldumiņi no bibliotēkas un divas izdevniecības “Zvaigzne ABC” grāmatas.

Patiess prieks par Martu Bukšu, kas kopā ar vecākiem piedalījās **“Grāmatonā 2025”**! Martas vecāki bieži kopā ar bērniem apciemo bibliotēku, iepazīst jaunākās grāmatiņas, kopīgi lasa un izrāda iniciatīvi dalībai dažādos lasīt veicinošos konkursos. Bibliotēka sniedza atbalstu grāmatu sagatavošanā.

No Baltinavas vidusskolas ieraksta Facebook: “Baļtinovas v-školā (Baltinavas vidusskola) nūtyka jauka tikšonuos ar Baļtinovas pogosta bibliotekari Sarmīte Bukša! Par tū stuosta literaturas školuojuja, pasuokuma organizatore Tatjana Začeste:

“Lasītveicināšanas plāna ietvaros 7.oktobrī Baltinavas vidusskolā notika tikšanās ar Baltinavas pagasta bibliotekāri Sarmīti Bukšu, kura skolēnus (2 grupās) iepazīstināja ar 2025. gada Bērnu un jauniešu žūrijas grāmatām. Tā bija arī iepazīšanās ar bibliotekāra profesiju **Karjeras nedēļā!** Sirsnīgs PALDIES Sarmītei Bukšai! Pasaule pieder tiem, kas lasa!”

Bērzpils bibliotēka

13.novembrī, **Ziemeļvalstu literatūras nedēļas lasījumos** piedalījās Bērzpils pamatskolas 1. klase un skolotāja Līga Krauča. Šī gada tēma - vienotība Ziemeļvalstīs. **Rītausmas stundā** lasījām Fēru salu autora Bardura Oskarsona grāmatas “Suns, kaķe un pele” fragmentus. Pēc lasīšanas mācījāmies atpazīt šo dzīvnieku pēdas. Zināšanas nostiprinājām praksē. Pa šīm pēdīnām ejot, bibliotēkas krājumā vajadzēja atrast piecas grāmatas ar peles, suņa un kaķa pēdīnām. Atrast un arī izlasīt grāmatu nosaukumus. Mērķis - mācīties

meklēt un grupēt grāmatas. Tālāk sekoja loģikas un zīmēšanas uzdevums: peles slēptuve. Pēc tam veicām tēlu atpazīšanas spēli, kuras mērķis attīstīt lasītprasmi: vārdu saskaņošanu: suns, kaķis, pele un bibliotēka. Ko dara bibliotēkā? Ko dara suns, kaķis un pele savās ikdienas gaitās? Mēs arī mācījāmies atpazīt Ziemeļvalstu karogus. Un, protams, spēles bērnu stūrītī.

Foto: A.Kriviša un L.Krauča

Šodien bibliotekāre

ciemojās pie Bērzpils pamatskolas piecgadniekiem un sešgadniekiem. Lasījām Katerinas Mihaļicas, Oksanas Bulas grāmatu “Kas aug parkā”. Zīmējām savu koku. No papīra izgatavojām un izkrāsojām tārpiņus, jo koku lapās arī dzīvo tārpiņi. Tārpiņi tiek veidoti no papīra dvieļīša lapas, uz tās uzzīmē daudzkrāsu līnijas, uztin uz kociņa, galu aizlīmē ciet. Tad papīru uz kociņa savelk cieši, noņem nost, uzliek uz šķīvja un uzlej nedaudz ūdens, tad var redzēt kā tārpiņš ūdens ietekmē kustās. Kā arī meklējām un likām kopā trauku pusītes, parkam taču jābūt tīram. Un nedaudz pablēņojāmies- pūtām burbuļus. Noslēgumā- eksperimenti. Eksperiments ar ūdeni. Uz šķīvja uzliek plastilīnā

iespraustos trīs sērkokciņus, pielej pusglāzi ūdens, sērkokciņus aizdedzina un uzliek virsū burciņu. Burciņā vērojama ūdens līmeņa celšanās. Eksperiments ar balonu. Aizdedzina dažas papīra strēmēlītes, tās ieliek burkā un burkai virsū uzliek balonu. Ugunij nodziestot, balons lēnām ieslīd burciņā. Foto V.Žeikare.

14.maijā kopā ar Bērzpils pamatskolas pirmsskolas izglītības programmas bērniem, audzinātāju Velgu, auklīti Ainu devāmies dzejas pastaigā. Atzīmējām dzejnieka Māra Runguļa 75.dzimšanas dienu! Lasījām Māra Runguļa dzeju, veidojām dzejas

puzli, kuras pamatā izmantots dzejolis "Kurmīšs", meklējām zaķa ausis ("Nezinu, vai tas notiek arī īstiem zaķiem, bet spēļu garausim kādu dienu pazuda ausis". M. Rungulis "Pazudušās ausis"), meklējām un lasījām pupas ("Balta pupa": "Pavēra pākstis smaids lūpas - pupas pupiņas pret zemi klupa.") un barojām žagatas ("Deviņas žagatas": "Deviņas žagatas žadzina: "Ko? Ko lai šorīt brokasto?"). Protams, arī spēlējām spēles. Foto V.Žeikare

8.oktobrī bibliotēkas praktiskajā nodarbībā piedalījās Bērzpils pamatskolas 4. un 5. klašu skolēni un skolotāja Ilona Stapāne. Bērniem vajadzēja darboties ar bērnu un jauniešu grāmatu krājumu. *Spēle "Bibliotēkas bingo"*, kas palīdz iepazīties ar dažādiem žanriem un grāmatu tēmām. Katra komanda saņem Bingo kartīti, kuras kvadrātos nav skaitļu, bet gan grāmatu apraksti. Komandām jāatrod un jāatnes atbilstošā grāmata, lai aizpildītu konkrēto lauciņu. Pirmā komanda, kas iegūst Bingo (seši lauciņi pēc kārtas: grāmata ar dzeltenu krāsu, grāmata vecāka par tevi (pēc izdošanas gada, dzejā rakstīta grāmata, grāmata ar dzīvnieka attēlu, pasaku grāmata, grāmata jaunāka par tevi), uzvar. Nākošais uzdevums: radīt jaunu, traku grāmatas nosaukumus! Skolēni no bibliotēkas plauktiem izvēlas trīs nejaušas grāmatas. Viņiem ir jāizvēlas vārds no pirmās grāmatas nosaukuma, vārds no otrās grāmatas autora uzvārda, vārds no trešās grāmatas virsraksta uz muguriņas. Jāizvēlas grāmata ar vairākiem vārdiem. Sanāca interesanti nosaukumi. Pēc tam bērniem vajadzēja kļūt par jauno grāmatu autoriem un izdomāt grāmatas sižetu. Sanitai un Madarai pēc izveidotā grāmatu nosaukuma radās ideja rakstīt kriminālromānu. Savukārt Viktorijai un Veronikai jaunā grāmatu būs par dzīvniekiem. Mārtiņš un Daniels savu jauno grāmatu rakstīs par Raiņa brāli. Bet Raitis un Māris savas jaunās grāmatas pamatā lika pasakas motīvus un, prezentējot savu darbu, Māris reklāmu par grāmatu norepoja.

Krišjāņu bibliotēka

Kā viens no gada drosmīgākajiem pasākumiem bija 31. oktobra **tematiskais vakars "Spoku nakts bibliotēkā"**, kas bija veltīts veļu laikam un Helovīniem. Pasākums lielākoties piesaistīja bērnus un jauniešus. Spocīgā atmosfēra radīja īpašu noskaņu, kas ļoti priecēja bērnus. Dalībnieki uzzināja, kas kopīgs un kas atšķirīgs Helovīniem un veļu laikam, piedalījās dažādās aktivitātēs, spoku stāstu lasīšanā, veicinot gan

lasītparsmes, gan radošo domāšanu. Novembrī bibliotēkā tika svinēta Mārtiņdienas. Pasākums tika organizēts kā intelektuāla spēle, kur komandas sacentās, atbildot uz jautājumiem par Mārtiņdienas tradīcijām, ticējumiem un tautasdziesmām. Pasākums atgādināja par gadskārtu tradīciju nozīmi, rosināja iepazīt latviešu tautas mantojumu un kopā svinēt rudens noslēgumu, saglabājot svētku atmosfēru gan izglītojošā, gan radošā veidā.

Kubulu bibliotēka

Bibliotēku apmeklēja Kubulu PII "Ieviņa" grupiņas "Bitītes" bērni un audzinātājas Ina un Ilona. **Pasākuma tēma bija "Ziema"**. Sākumā iepazīnāmies ar bērniem, katrs bērniņš nosauca savu vārdiņu un ar vienu vārdu raksturoja, ar ko viņam saistās ziema. Tad bērni satikās ar sniegavīru, kurš bija bēdīgs, jo viņu vēl nav iespējas savelt no sniega. Tad bērni noklausījās pasaku par zaķīti, kurš nevarēja sagaidīt ziemu un devās pats to meklēt. Nākamais, ko bērni paveica, bija Rūķīša izgatavošana. Katrs bērniņš pats izveidoja savu rūķi, kurš pēc pasākuma devās ar viņu kopā uz bērnudārzu. Pēc radošās aktivitātes bērniem tika piedāvāta fiziskā aktivitāte - vajadzēja piepildīt trauku. Bērni tika sadalīti divās komandās un katrs rindas kārtībā ņēma un nesa sniega piciņas no sniega lauka un lika bļodā. Protams, bērniem patika fiziski padarboties un trauks tika ātri vien piepildīts! Pēc aktivitātēm katrs bērns saņēma mazu pateicības dāvanīņu par aktīvo darbošanos bibliotēkā. Arī bērni bibliotekārei sagādāja pārsteigumu: bija izgatavojuši jauku un skaistu apsveikumu, kas bija mīļi un negaidīti. Paldies bērniem un audzinātājām par sadarbību!

Bērzkalnes bibliotēka

Pavasariņ tuvojoties, kopā ar SIA "Paradīzes putni" īpašnieku Normundu Prūsi norisinājās **radošā darbnīca** putnu būru gatavošanā.

Vasaras saulgriežus gaidot, bērniem ļoti patika gatavot Līgo svētku T-krekliņus, uz kuriem no svaigiem ziediem tika pārspiesti dažādi ziedi. Radošajās darbnīcās kopā ar bērniem un grupu skolotājām griežam, līmējam atbilstoši tematam.

Lazdukalna bibliotēka

Aprīlī bibliotekāre apmeklēja Eglaines pamatskolas ikgadējo *iekļaujošās izglītības pasākumu “Kopā roku rokā”*, lai teiktu paldies Eglaines pamatskolas grupīnai “Kāpēcīši”: šīs grupiņas bērni ir visatsaucīgākie bibliotēkas rīkotajās izstādēs.

Augustā bibliotekāre piedalījās *“Vanadzēnu” vasaras nometnē* kā konkursa par zinošāko vanadzēnu žūrijas locekle. Nometnes ietvaros tika sagatavots viens no konkursa uzdevumiem – “Uzzīmē izlasīto”, kura laikā visiem dalībniekiem tika izsniegts vienāds teksts, kas bija jāilustrē.

Rekovas bibliotēka

Oktobra mēnesī bibliotēkā bija apskatāma *tematiskā izstāde* par ķirbjiem. Tajā varēja aplūkot 18 dažāda veida ķirbjus, kā arī tika piedāvāta iespēja nogaršot ķirbju sēklas. Lai uzzinātu, kā ķirbjus audzēt, kopt un pagatavot, izstādes apmeklētājiem tika piedāvāti 12 dažāda veida literatūras materiāli par ķirbjiem. Tālāk sekoja iespēja uzminēt lielo krustvārdu mīklu. 1. – 4. klašu skolēni uzzīmēja katrs sava ķirbja “portretu”, tie arī bija aplūkojami izstādē.

Tilžas bibliotēka

2025. gadā bērnu auditorijai tika piedāvātas aktivitātes - tematiskas nodarbības, grāmatu izstādes, viktorīnas, ekskursija, radošās darbnīcas. Skolas mācību gada laikā tika īstenota darba metode – literārās stundas (skat. *Pielikumu Nr. 6*).

Karjeras nedēļas ietvaros 8. oktobrī bibliotekāre devās uz Tilžas pamatskolu, lai 1. klases skolēniem pastāstītu par bibliotekāra profesiju. Bērni uzzināja par dažādiem bibliotekāres ikdienas darbiem. Lai būtu zinoši “Grāmatu svētku” apmeklētāji, kopīgi izlasījām Rutas Svažas grāmatu “Runča vakariņas”. Katrs skolēns izveidoja savu runča gleznu.

29. martā Tilžas bibliotēkas “Bērnu žūrijas” lasītāji apmeklēja *“Lielos lasīšanas svētkus”* Latvijas Nacionālajā bibliotēkā. Pasākumu apmeklēja 17 dalībnieki. Pārrunājot ar bērniem izlasītās grāmatas, pārsteigumu nebija, jo A. Vanagas grāmatu “Sirsniņlietas” kā interesantāko

atzina gandrīz visi žūrijas 9+ un 11+ vecumposma Tilžas bibliotēkas grāmatu eksperti. Pasākums kopā pulcināja grāmatu mīļotājus no visas Latvijas, un bērni jutās svarīgi atrasties pašu labāko lasītāju vidū. Manuprāt, ka projekts ir labs veids, kā bērnus piesaistīt lasīšanai. 2025. gadā Tilžas bibliotēkas lasītāju ekspertu skaits sasniedza 50, kas ir lielākais skaits kopš projekta īstenošanas sākuma. Domāju, ka bija veiksmīgi izvēlēta darba forma – lasīt visiem kopā. Arī skolēni pēc šīm nodarbībām atzina, ka lasīt ir interesantāk, ja to dara klases ietvaros visi kopā.

Sākot ar 1. aprīli, tika organizēta akcija “Mīļstāstiņi 5”, kuras laikā bērni varēja veidot darbus par savām māmiņām. Kopā tika iesūtīti 49 darbi! 31. maijā Tilžas bibliotēkas lasītāja izložēja 5 darbu autorus, kuru mammas saņēma pārsteiguma balvas no akcijas atbalstītāja Balvu novada pašvaldības. Šis bija akcijas piektais un vienlaikus noslēguma gads. Kopā šo gadu laikā tika saņemti 273 dažādi brīnišķīgi darbi, kuros bērni stāsta par savām ģimenēm un māmiņām. Paldies visiem šīs akcijas atbalstītājiem! Paldies Balvu novada pašvaldībai par atbalstu!

Upītes bibliotēka

Bērni un jaunieši visa gada garumā tiek iesaistīti dažādās nemateriālā kultūras centra “Upīte” aktivitātēs. Tautisko tradīciju izkopšana caur spēlēm, rotaļām, folkloras materiālu iepazīšanu un izpēti ir Upītes bibliotēkas pamatmetode darbā ar bērniem un jauniešiem. Kā balva par aktīvu dalību Upītes kopienas dzīvē tiek gādāts, lai bērni un jaunieši var noskatīties filmas un teātru izrādes. Pārskata periodā tās bija Ginta Zilbaloža filma “Straume” un Latvijas leļļu teātra izrāde “Divas Lotiņas”. Pusaudžiem - Liepājas teātra Nila Saksa Konstantinova izrāde “Vairs nevienu”, Dirty Deal Teatro izrāde “Vismaz 3.vieta”.

Regulāri tiek organizētas dažādas meistardarbnīcas bibliotēkas viesiem, kuru vidū ir arī bērni un jaunieši, tostarp ar īpašām vajadzībām un no riska grupas ģimenēm.

Rugāju bibliotēka

Rugāju vidusskolas un pirmsskolas izglītības iestādes bērni un skolotāji ir ļoti aktīvi bibliotēkas apmeklētāji. Izveidojusies lieliska savstarpēja sadarbība, tā ietver bibliotēku pakalpojumu popularizēšanu, bērnu un jauniešu iesaisti grāmatu lasīšanā, dažādu pasākumu organizēšanu bibliotēkā. Aktivitātes bērniem tiek rīkotas ciešā sadarbībā ar Rugāju vidusskolas izglītības iestādi. Tiek plānoti kopīgi pasākumi, skolotāji izmanto bibliotēkās krājumā esošas grāmatas nodarbībām un mācību satura organizēšanai. Apmeklētājiem tiek piedāvātas daudzveidīgas aktivitātes-tematiski pasākumi, bibliotekārās stundas, grāmatu izstādes, konkursi, radošās darbnīcas u.c.

Rugāju vidusskolas skolotāji atbalsta un mudina bērnus lasīt, tāpēc bibliotēkā tiekamies, lai parunātu par grāmatām un lasīšanu. Runājām par grāmatām, par to, kā “trāpīt desmitniekā”, izvēloties grāmatu lasīšanai. Katrs padalījās ar **kritērijiem, pēc kuriem izvēlas grāmatu lasīšanai**. Grāmatu ir tik daudz, kā izvēlēties īsto? Lūk, bērnu padomi, kas varētu atvieglot grāmatas izvēli lasīšanai:

- Vispirms pašam jāsaprot, ko un par ko gribi lasīt. Vai tie būtu piedzīvojumi, vai grāmatas par draudzību, fantastika, šausmiņas vai maģiskā dzīvnieku pasaule?
- Bez autora un nosaukuma, diezgan svarīgs arī grāmatas vizuālais izskats.
- Grāmatas saturs - anotācija, bet, ja tādas nav, tad uz labu laimi, atverot grāmatu, palasa nelielu fragmentu, tā izvērtējot, patiks vai nē.

- Ilustrācijas: kādam tās patīk, bet kādam pašam patīk vizualizēt lasīto tekstu un tās nav tik svarīgas.
- Grāmatu izlasīt var ieteikt draugs.

Lieldienu aktivitātes Rugāju bibliotēkā bija piepildītas ar aizrautību un piedzīvojumiem. Četru dienu laikā skolēni no dažādām klasēm piedalījās Lieldienu izlaušanās spēlē, kurā tika pārbaudīta viņu prasme sadarboties, loģiskā domāšana un vērīgums. Rugāju vidusskolas skolēni aktīvi piedalījās aktivitātēs: 2. klase ar prieku meklēja paslēptās olas (aktivitāte, kas izrādījās vispopulārākā), 3. klase izmēģināja latviešu tautas mīklas un šarādes, attīstot komandas garu un spēju sadarboties, 1. klase lielā sastāvā (23 skolēni) ar centību risināja visus uzdevumus, iegaumējot arī latviešu ticējumu par čūskām un sauli. 4. klases kolektīvs pārbaudīja savu komandas vienotību, pildot izaicinošus uzdevumus. Sagatavošanas grupas „Knariņi” bērni veiksmīgi pierādīja, ka pat jaunākie dalībnieki var tikt galā ar uzdevumiem, ja ir pacietīgi un sadarbojas. Noslēdzošajā dienā – Zaļajā ceturtdienā – dalībnieki iepazīna tautas ticējumu, kas sola bagātību, ja šajā dienā ēd zirņus. Bibliotēka radīja aizraujošu vidi, kas ļāva bērniem attīstīt savas prasmes, izklaidēties un uzzināt jaunas lietas.

Jau vairākus gadus notiek lieliska sadarbība ar Rugāju vidusskolu, bibliotēkai iesaistoties skolas rīkotajās aktivitātēs, kas veltītas *latgaliešu valodas un literatūras popularizēšanai*. (Skat. [Te](#))

Jūnijā, ar mērķi veicināt literatūras daudzveidības apzināšanu un aicināt grāmatas lasīt arī vasarā, bibliotēka aicināja iesaistīties lasīšanas maratonā, **grāmatu BINGO**- Lasi grāmatas vasarā. (Skat. [Te](#)) Visu vasaru grāmatu BINGO dalībnieki lasīja, bet septembra beigās izturīgākie tika pie nelielām balviņām un pie svarīgas atziņas - pa vasaru izlasītas veselas divpadsmit interesantas grāmatas! (Skat. [Te](#))

Rugājos jūlija beigās notika Latvijas Mazpulku nometne. Organizēja Rugāju vidusskola, arī bibliotēka iesaistījās, rīkojot aktivitāti bibliotēkā – *Stāstu radīšanas darbnīcu*. Vienas dienas garumā uz bibliotēku, sadalījušies pa grupām, nāca mazpulcēni. Kopā izspēlējām spēli "Rory's Story Cubes". Spēles mērķis ir uz kauliņiem redzamos attēlus sasaistīt vienotā stāstā. Pēc tam sākas stāsts ar „Reiz bija...” Mūsu stāsta galvenais varonis bija mazpulcēns Jānis, zinātkārs, vērīgs, čakls, viņš dodas no Cēsīm uz Rugājiem un viņa uzdevums – nodot atslēgu. Dienas noslēgumā tapa autorkolektīva (60 bērni) darbs, veselu četru A4 formāta lapu apmērā. Stāsts par Jāni izvērtās piedzīvojumiem bagāts, nedaudz fantastisks un smieklīgs.

Rugāju vidusskolas 1.klasei bibliotēkā notika vairākas tekstpratības stundas. (Skat. [Te](#)) Bērni iepazīna un pētīja grāmatas, ilustrāciju autorus, to, vai pēc grāmatas vāka attēla var noteikt, par ko būs grāmata. Pētīja ūdens tēmu grāmatās – ieskatījās gan daiļliteratūras grāmatās, gan enciklopēdijās. Īsi pirms Ziemassvētkiem, klase nāca uzmeklēt grāmatu plauktos grāmatas par ziemu un Ziemassvētkiem.

Sagatavošanas grupas „Knariņi” bērniem bija iespēja satikt un klausīties klātienē novadnieces Ivetas Uršulskas radītos bērnu dzejoļus. Lai gan dzejoļi nav publicēti grāmatā, tie ir apkopoti autorei pašai veidotā krājumā un papildināti ar viņas zīmētām ilustrācijām. (Skat. [Te](#) ; [video](#))

Vectilžas bibliotēka

2025. gadā skolēnu rudens brīvdienās bērniem tika noorganizēta **“Radošās darbošanās nedēļa”**, kuras laikā bērni bibliotēkā risināja krustvārdu mīklas par rudeni, zīmēja kokus rudens lapu rotā, lasīja spoku stāstus, no aplikācijām gatavoja zirnekļus un vampīriņus, piedalījās spoku medībās, izkrāsoja Halovīna ķirbi.

Savukārt, sākoties Ziemassvētku brīvdienām, bērni bibliotēkā varēja paņemt “Ziemassvētku uzdevumu burtnīcu” un garajās brīvdienās pildīt dažādus uzdevumus: minēt mīklas, izlabot tautasdziesmu, izveidot dzejoļi, meklēt pazudušos burtus un vārdus, krāsot, uzcelt sniegavīru, izveidot sev masku u.c.

Viļakas bibliotēka

Radošās lasīšanas rīti kopā ar PII “Namiņš” audzēkņiem: bērni iepazīna bibliotēkas telpas, apskatīja grāmatas un žurnālus. Iesaistījās aktivitātēs, zīmējot, krāsojot, spēlējot „gaisa futbolu” ar rotaļlietu „Dusmīgie putni”. Bērniem un jauniešiem tika piedāvāts:

- lasīt fragmentus no Eiropas autoru darbiem,
- piedalīties radošās darbnīcās,
- veidot ilustrācijas un īsus stāstus,
- iepazīnām Eiropas valstis un autorus,
- krāsojām un darbojāmies radoši,
- lēcām “klasītes”,
- veidojām apsveikumu Latvijai dzimšanas dienā,
- paši izgatavojām katrs savu Ziemassvētku eglītes rotājumu, piešķirot svētku noskaņai īpašu radošuma un prieka pieskārienu.

Bērni pieredzēja, ka bibliotēka ir vieta, kur grāmatas kļūst par draugiem un piedzīvojumiem, bet svētki – par kopīgu prieku.

Balvu Centrālā bibliotēka

Balvu CB jau daudzu gadu garumā ir izveidojusies ļoti laba sadarbība ar Balvu pilsētas pirmsskolas izglītības iestādēm, Balvu sākumskolu, Balvu Valsts ģimnāziju un Stacijas pamatskolu. Pateicoties pedagogu atsaucībai, ieinteresētībai un enerģijai, visa gada garumā bibliotēkā bērniem un jauniešiem notika daudzveidīgi lasītveicināšanas, izklaides un atpūtas pasākumi, kā arī izzinošas medijpratības nodarbības. Par to, ka bibliotēkas pasākumu piedāvājums ir pozitīvi novērtēts, liecina arī ieraksti sociālajos tīklos, piemēram Balvu PII “Pīlādžītis” Facebook lapā bija lasāms: *“Par neatņemamu mācību procesa daļu mazajiem pīlādžēniem kļuvusi Balvu Centrālās bibliotēkas apmeklēšana un piedalīšanās programmā “Bērnu žūrija”.. Paldies Balvu Centrālās bibliotēkas darbiniekiem par lieliskajām, interesantajām tikšanās reizēm!”*

No Balvu sākumskolas mājaslapas: *“Septembrī Dzejas dienu ietvaros Balvu sākumskolas 3. klases devās uz Balvu Centrālo bibliotēku, lai tuvāk iepazītu latviešu dzejniekus un viņu daiļradi(...) Bibliotēkas apmeklējums bija vērtīgs un noteikti paliks atmiņās kā iedvesmojoša mācību stunda. Paldies par sirsnīgo uzņemšanu! 3. klašu skolēni un audzinātājas.”* “Novembrī Balvu sākumskolas 2. klašu skolēni devās uz Balvu Centrālo bibliotēku, lai piedalītos erudīcijas spēlē “Mana Latvija”. Bērni tika sadalīti divās komandās, meta kauliņu un, virzoties pa Latvijas kontūrkartī, atbildēja uz dažādiem jautājumiem par mūsu valsti — piemēram, kā sauc Latvijas valsts prezidentu, kas uzrakstījis valsts himnu vai kuru novadu dēvē par zilo ezeru zemi. Spēles laikā skolēni pārbaudīja savas zināšanas un uzzināja arī daudz jauna par Latviju. Paldies bibliotekārei darbā ar bērniem Ligitai Pušpurei par aizrautīgo ceļojumu pa Latviju!”

Sadarbībā ar pirmsskolas iestāžu metodiķiem un skolotājiem septiņas audzēkņu grupiņas (pavisam kopā 108 lasītāji no PII “Pīlādžītis” un “Sienāzītis”) iesaistījās **lasītveicināšanas programmā “Bērnu žūrija”**. Pavisam kopā lasīšanā piedalījās un anketas aizpildīja 171 žūrijas eksperts. Visčaklākie lasītāji bija 5+ un 7+ grupā. Darbs žūrijā tika noslēgts ar pasākumu, kas pulcināja čaklākos žūrijas dalībniekus.

Visa gada garumā mazie pirmsskolnieki aktīvi apmeklēja arī dažādas **tematiskas stundas**, kā, piemēram, par putniem, par meža dzīvniekiem, par mājdzīvniekiem, aktīvi izzināja

Raiņa dzeju bērniem un februārī - Balvu pilsētas dzimšanas dienas mēnesī - ar prieku piedalījās nodarbībās, kas bija veltītas mūsu pilsētai. Pavisam kopā tika noorganizētas 36 tematiskās stundas, ko apmeklēja 605 apmeklētāji. Bieži pēc šādām nodarbībām bibliotēkā mazie apmeklētāji atved uz bibliotēku savu māmiņu vai tēti, lai parādītu vietu, kur viņi ir bijuši un kur viņiem patīk, un, izņemot grāmatas līdzņemšanai, kļūst arī par jauniem bibliotēkas lasītājiem.

Lai radītu interesi par jaunāko literatūru un popularizētu krājumu, tika noorganizēti 10 **jauno grāmatu apskati** jeb sarunas par grāmatām, kurās piedalījās 179 apmeklētāji. Pēc grāmatu apskata Balvu Valsts ģimnāzijas jauniešiem, atsaucoties skolotājas lūgumam, tika izveidots ieteicamās literatūras saraksts par interesantām, aktuālām tēmām, kas varētu aizraut šīs kategorijas lasītājus. Septembrī, dzejas dienu ietvaros, notika 4 literārās dzejas stundas “Mūsdienu dzejnieki bērniem”, kur septiņdesmit viens skolēns iepazīnās ar populārākajiem bērnu dzejniekiem, viņu darbiem, tika kopīgi lasīta dzeja, bērni iesaistījās aktivitātēs, mēģinot arī pašiem kļūt par dzejniekiem.

Lai radītu interesi par lasīšanu, tikšanās ar reālu rakstnieku klātienē noteikti ir arī stimuls izlasīt šī autora grāmatu. Par to liecina arī noorganizētās tikšanās ar rakstniekiem. Ar VKKF atbalstu projekta **“Lasītāji satiek rakstnieku”** ietvaros notika interesantas un aizraujošas tikšanās ar Ilzi Skrastiņu, Dainu Tabūnu, Ievu Melgalvi dažādiem bērnu un jauniešu vecumposmiem. Kopā 4 tikšanās, kuras apmeklēja 146 interesenti. **“Grāmatu svētku kopā ar Zvaigzni ABC”** ietvaros bērniem un jauniešiem bija iespēja satikties un iesaistīties dialogā ar klausīties tādām personībām kā Anete Grīnberga, Daina Ozoliņa, Ruta Svaža, Gusts Linkevičs un Laura Vinogradova.

Bibliotēkas *iepazīšanas ekskursijās* tika aicināti 1. klašu skolēni iepazīt bibliotēkas vidi kā draudzīgu vietu gan mācību procesa pilnveidošanai, gan arī brīvā laika pavadīšanai. Notika 4 ekskursijas, kurās piedalījās 75 skolēni: zālē uzspēlējām lielformāta DOMINO, novadpētniecības lasītavā salikām puzzles ar Balvu pilsētas objektiem, radošajā lasītavā izspēlējām vārdu, kas saistīti ar drošību internetā, bingo, abonementā bērniem kopīgi izlasījām kopīgi grāmatu, iejūtoties galveno varoņu dzīvnieceku lomās, izspēlējām burtu spēli un noslēgumā atcerējāmies un nostiprinājām alfabētu, izdziedot “Joka pēc alfabēts!”

Notika 3 *tematiskas pēcpusdienas*: pēcpusdiena Bērnu žūrijas ekspertiem, “Paldies pēcpusdiena” čaklākajiem lasītājiem, kad tika cildināti aktīvākie 20 lasītāji un viņu vecāki ar pateicības rakstiem un mazām saldumu paciņām, kā arī “Soku stāstu pēcpusdiena”, kad kopīgi tika lasītas šausmu stāstu grāmatas, lai kopīgi nonāktu pie secinājuma, ka tādas grāmatas māca izprast bailes un nebaidīties.

Lielu popularitāti abonementā bērniem izpelnījās **“ātrie” konkursi**, kuru mērķis bija pievērst uzmanību grāmatai: “Vasaras grāmatu bingo” - jāatrod grāmata, kuru ieteiktu izlasīt draugam, grāmata, kuras nosaukumā ir 1 vārds u.c.; decembrī “Rūķu grāmatu bingo”, kurā bija jāmeklē atbildes uz jautājumiem no izstādē izliktajām grāmatām, kā, piemēram, kur dzīvo rūķītis Herbe? kas ir grāmatas” Rūķi un pūķi” autors? u.c.

Lai pievērstu uzmanību K. Barona personībai un novērtētu viņa mūža devumu, kā arī atzīmējot Dainu tēva 180 dzimšanas dienu, apmeklētāji abonementā bērniem piedalījās vienas dienas **akcijā “Izlasi tautasdziesmu!”** Kopā 40 apmeklētāji no izstādē izliktajām tautasdziesmu grāmatām izvēlējās un ar prieku skaļi lasīja izvēlētas tautasdziesmas.

Lielu atsaucību guvuši arī **konkursi - viktorīnas** bērniem un vecākiem interneta vidē, kas aizsākās kovida laikā: tie tika ievietoti bibliotēkas mājas lapā, Facebook un Instagram bibliotēkas kontos un saites uz tiem tika izsūtītas skolām. Pārskata periodā organizēti 5 konkursi: “Dzīvnieki dabā un literatūrā”, “Digitālā nedēļa”, “Putni dabā un literatūrā”, “Dzejnieki un dzeja bērniem” un “Svini ES dienu kopā ar bibliotēku!” Kopā konkursā piedalījās 307 dalībnieki, 3 pirmo pareizo atbilžu iesūtītāji saņēma nelielas pārsteiguma balviņas no bibliotēkas. Sākumskolas audzēkņiem stimulē piedalīties bija arī dažu skolotāju vērtējums skolēnam e-klasē.

Īpaša vieta lasīšanas veicināšanā jāpiešķir LNB **“Skaļās lasīšanas sacensībai”**, kas, pateicoties skolotāju uzņēmībai un atsaucībai, vispirms notiek skolās, vietējās bibliotēkās un tikai pēc tam reģionā, kur piedalās labākie lasītāji no visām novada skolām. Diemžēl katru gadu novada skolās samazinās skolēnu skaits un arvien grūtāk kļūst izvēlēties labākos lasītājus, jo reizēm 5. klasē ir tikai daži skolēni, un tiem pašiem lasītprasme ir neapmierinošā līmenī. Neskatoties uz visām grūtībām, maijā Balvu Centrālajā bibliotēkā notika “Skaļās lasīšanas” fināls, kurā piedalījās 9 labākie lasītāji no Balvu pamatskolas, Viļakas vidusskolas un Tilžas pamatskolas. Rekavas lasītāja slimības dēļ konkursā piedalīties nevarēja. Tālākajam startam tika izvirzīta 1.vietas ieguvēja Esmeralda Silavniece ar fragmentu no I. Skarastiņas grāmatas “Lieliskā dzīve bez Zoom”. Paldies “Zvaigzne ABC” par dāvanām lasītājiem - grāmatām un SIA “INVIK” par garšīgajām picām! Informācija par pasākumu lasāma Balvu novada laikraksta “Vaduguns”

2025. gada 27. maija numurā. Diemžēl Latgales finālā Balvu lasītāja neiekļuva 3 labāko vidū, līdz ar to nebija iespējams piedalīties noslēguma finālā Rīgā.

! Mums kā lasītājiem no lauku reģioniem tuvāka bija pirmā versija - kad LNB finālā piedalījās reģiona konkursa uzvarētāji, kas deva visiem uzvarētājiem iespēju apmeklēt pasākumu Gaismas pili. Tas kalpoja kā nopietns papildu stimuls dalībai "Skaļās lasīšanas sacensībās"!

Līdz šim nebijis pasākums bērniem - jūnijā notika policijas kampaņa bibliotēkā **"Uzdod jautājumu policijai"**, kurā piedalījās 22 bērni un 6 pieaugušie. Tikšanās reizē tika pārrunāti dažādi aktuāli jautājumi par drošību: drošība ūdenī, uz ielas, braucot ar velosipēdu, braucot sabiedriskajā transportā un mašīnā un vēl daudzi citi bērnus interesējoši jautājumi. Bērnus interesēja arī kā kļūt par policistu, kāda ir policijas darbinieka ikdiena, vai un kad drīkst pielietot ieroci, cik ātri reaģē policija uz izsaukumu. Noslēgumā bērniem, skatoties dažādus situāciju attēlus, bija jānovērtē, vai attēlā redzamajā situācijā viss ir pareizi vai ir kāds drošības noteikuma pārkāpums. Liels paldies Valsts policijai par vērtīgo informāciju un bērniem par aktīvo līdzdalību! Drošība sākas ar izpratni!

Maijā bibliotēkā norisinājās ikgadējie **"Dārza svētki"**. Šoreiz to temats bija "Kad H.K. Andersena pasakas uzzied", tādējādi godinot pasaku meistara Andersena 220 gadu jubileju. Laika apstākļu dēļ svētki tika pārcelti uz bibliotēkas telpām, taču tas atmosfēru padarīja tikai siltāku. Mazie apmeklētāji varēja piedalīties dažādās izglītojošās un jautrās aktivitātēs: "noslēpumainā kaste", "pasaku rats", "iejūties pasaku pasaulē", "uzmini pasaku", "mācāmies valodas kopā", "ziedkausiņu spēle", lielformāta spēles "Cirks" un "Domino", rotaļas kopā ar suņu meiteni Šaneli, kā arī seju apgleznošana, kas sagādāja īpašu prieku un radošu pārvērtību brīžus. Arī Balvu Mākslas skola piedāvāja dalību organizētā radošā darbnīcā. Īpaši krāsaini svētki kļuva, pateicoties bibliotēkas darbiniekiem, kuri bija iejutušies dažādos Andersena pasaku tēlos. Galvenais – caur prieku, spēli un iztēli rosinājām bērnus lasīt un atklāt pasaku burvību! Paldies Balvu novada Deju studijas "Di-dancers" deju grupa "Teens" par svētku noskaņas radīšanu!

- **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi**

Nopietna problēma ir bērnu un jauniešu zemā lasītprasme un spēja izprast, analizēt tekstu, diskutēt par izlasīto. Nevar piespiest bērnu iemīlēt grāmatu un lasīšanu, ja šīs mīlestības pirmsākumi nav radušies ģimenē. Vecākiem ir jārada piemērs: ja bērns redzēs, ka mamma un tētis lasa, tad arī viņš to darīs. Grāmatu skaļā lasīšana ir viena no vērtīgākajām dāvanām, ko pieaugušais var sniegt bērnam. Tas nav tikai veids, kā apgūt burtus, bet gan komplekss process, kas ietekmē bērna emocionālo un intelektuālo attīstību. Arī jauniešu mērķgrupā vērojams interese trūkums par bibliotēku. Vajadzīgas inovatīvas un radošas darba metodes, iespējams, arī modernas IT, lai ieinteresētu jauniešus.

Ļoti konstruktīvi un precīzi šo pārskata daļu ir izanalizējusi Viļakas bibliotēkas vadītāja Līga Babāne:

“Darbs ar bērniem un jauniešiem pārskata gadā parādīja vairākas tendences, kas ietekmē bibliotēkas iespējas piesaistīt un noturēt šo auditoriju. Lai gan bērni un jaunākā skolas vecuma grupa bibliotēku apmeklē aktīvi, vecāko klašu skolēnu un jauniešu iesaiste ir sarežģītāka. Zemāk apkopotas galvenās problēmas un iespējamie risinājumi.

Jauniešu zemāka iesaiste un motivācijas trūkums

Pusaudži un jaunieši biežāk izvēlas digitālo saturu, sociālos tīklus un spēles, tāpēc bibliotēkas piedāvājums viņiem šķiet mazāk aktuāls. Šī vecuma grupa retāk piedalās tradicionālajos pasākumos un literatūras aktivitātēs.

Iespējamie risinājumi:

- piedāvāt aktivitātes, kas saistītas ar tehnoloģijām (digitālā stāstniecība, komiksu veidošana, spēļu dizaina pamati),
- iesaistīt jauniešus pasākumu plānošanā un vadīšanā,
- veidot neformālas tikšanās - diskusiju pēcpusdienas, filmu vakarus, radošās darbnīcas,
- sadarboties ar skolām, integrējot bibliotēkas aktivitātes mācību procesā.

Laika trūkums skolēniem

Skolēnu mācību slodze un ārpusskolas aktivitātes ierobežo iespējas apmeklēt bibliotēku klātienē.

Iespējamie risinājumi:

- piedāvāt īsas, mērķtiecīgas aktivitātes pēc stundām vai virtuālajā vidē,
- veidot attālinātas aktivitātes - viktorīnas, lasīšanas izaicinājumus, tiešsaistes spēles.

Digitālās konkurences pieaugums

Digitālais saturs aizņem lielu daļu bērnu un jauniešu brīvā laika, un grāmatas arvien biežāk zaudē konkurencē ar sociālajiem tīkliem un spēlēm virtuālajā vidē.

Iespējamie risinājumi:

- izmantot digitālos rīkus kā papildinājumu lasīšanai (e-grāmatas, audiogrāmatas, interaktīvi uzdevumi),
- veidot pasākumus, kas apvieno digitālo un tradicionālo saturu,
- popularizēt lasīšanu sociālajos tīklos, izmantojot jauniešiem saprotamu valodu un formātus.

Ierobežoti resursi un personāla noslodze

Mazās novadu bibliotēkas bieži strādā ar ierobežotu personālu, kas apgrūtina regulāru pasākumu organizēšanu dažādām vecuma grupām.

Iespējamie risinājumi:

- veidot sadarbību ar skolām, kultūras centriem, māksliniekiem un brīvprātīgajiem,
- izmantot gatavus metodiskos materiālus no LNB, biblioteka.lv un citām platformām,
- plānot pasākumus ciklos, nevis kā atsevišķus notikumus, lai optimizētu laiku.

Daļai bērnu — ierobežotas lasīšanas prasmes un motivācija

Daļa bērnu saskaras ar lasīšanas grūtībām, kas samazina vēlmi apmeklēt bibliotēku un piedalīties lasīšanas aktivitātēs.

Iespējamie risinājumi:

- piedāvāt vieglās lasīšanas grāmatas, komiksus, bilžu grāmatas;
- organizēt lasīšanas stundas kopā ar skolotājiem un vecākiem;
- izmantot sacensības elementus - uzlīmes, punktu krāšanu, izaicinājumus;
- turpināt piedalīties programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, kas motivē lasīt dažādos vecumos.

Vēl kā problēmas tiek minēts atbilstošu telpu trūkums (aprīkojums, šauras, neatbilstošas telpas), skaļa, trokšņaina uzvedība, īpaši pie datoriem, vēlme lietot bibliotēkas telpās ēdienu un dzērienu tam neatbilstošā vietā.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

8. Novadpētniecība, vietējā kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība

- **Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes, jauninājumi novadpētniecības darbā**

Pārskata perioda prioritāte bija novadpētniecības krājuma papildināšana, popularizēšana un lasītāju piesaiste. Balvu Centrālās bibliotēkas bibliogrāfa pienākumus uz laiku veica darbinieks bez speciālas bibliotēkārās izglītības, tāpēc galvenais uzdevums pārskata periodā bija novadpētniecības datu bāzes papildināšana ar analītiskajiem ierakstiem no vietējiem izdevumiem “Vaduguns” un “Balvu Novada Ziņas”. Novadpētniecības datu bāze papildināta ar 779 bibliogrāfiskajiem ierakstiem, veikti 1013 autoritatīvie ieraksti un pievienotas 34 anotācijas. Tika veikta arī novadpētniecības materiālu skenēšana un nosūtīšana reģistrētiem bibliotēkas lasītājiem uz e-pastu, WhatsApp un Messenger.

Kupravas bibliotēka

Pārskata periodā Kupravas bibliotēka tika pārvietota no nemājīgajām otrā stāva telpām uz izremontētām, atjaunotām telpām ēkas pirmajā stāvā. Tā kā bibliotēkas vadītāja Iveta Medniece ir savas vietas patriote, tukšās telpas viņa nolēma izmantot kā vietu, kur varētu aplūkot lietas, kas liecina par Kupravas vēsturi: rezultātā tur vietu atraduši eksponāti no Kupravas drenu un cauruļu rūpnīcas, vietējo meistarų ražojumi un veikumi: īpaši populāras visā Latvijā kādreiz bija Kupravas rūpnīcā ražotās medaļas dažādiem godiem. Aplūkojami kādreizējās Kupravas vidusskolas foto albumi, senie soli, Matemātikas likumu grāmata, administrācijas ēkas nosaukumu plāksnes un citas vēstures liecības. Jāuzsver, ka tā ir tikai pašas bibliotēkāres iniciatīva un brīvprātīgais darbs, bet ideja un vieta jau kalpo kā lielisks piesaistes objekts un papildinājums bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem. (Foto no Rutas Cībules privātā arhīva.)

Briežuciema bibliotēkā darbojas pagasta vēstures izpētes grupa, kas sanāca kopā reizi mēnesī. Cieša sadarbība notika ar novadpētnieci, skolotāju Valentīnu Kašu. Padziļināts darba virziens ir dzimtu izpēte: apkopot un papildināti materiāli ar vietējo briežciemiešu stāstījumiem un fotogrāfijām.

- **Novadpētniecības krājums**

Balvu Centrālās bibliotēkas Novadpētniecības lasītavas krājums 2025. gadā tika papildināts ar 17 jauniem izdevumiem, no kuriem 16 eksemplāri ir individuālais dāvinājums. Pagastu bibliotēkās krājums pamatā tika papildināts ar jaunām tematiskajām mapēm, kā arī veikti papildinājumi jau esošajām. Tā, piemēram, Lazdukalna bibliotēkas novadpētniecības krājums pārskata periodā papildināts ar divām jaunām mapēm “Novadnieks Rīgas Jēkaba katedrāles draudzes administrators Renārs Birkovs” un “Viesumāja – “Gariesili””. Bibliotēkā pārskata periodā digitalizēti 52 materiāli par Benislavsku dzimtu.

- **Novadpētniecības darba veicināšana**

Baltīnavas bibliotēkā visu novembra mēnesi bija skatāma “Senču lūgšanu grāmatu izstāde”, kuras tapšanā piedalījās bibliotēkas lietotāji un vietējie iedzīvotāji: izstādei savu senču lūgšanu grāmatas, ar roku rakstītas dziesmas un svētbildītes pievienoja Marita Kušnīre, Iveta Gabrāne, Emerita Brenčeva, Ināra Keiša un Sarma Sutugova. Kopumā varēja apskatīt 62 laika zoba skartas ļoti senas lūgšanu grāmatas, svētbildītes (pat no 1936. gada!) un rožukroņus. Īpašais izstādes eksponāts - 200 gadus sena BĪBELE, kura

izdota 1825. gadā! Ināra Keiša šo unikālo Bībeli iegādājās tirgū par 25 rubļiem, paldies par šo unikālo iespēju bibliotēkas apmeklētājiem apbrīnot šo vērtību!

Bērzpils bibliotēkas novadpētniecības materiāli tika popularizēti digitālajā vidē – bibliotēkas mājas lapā, tādējādi tiem tiek pievērsta lielākas auditorijas uzmanība. Piemēram, bibliotēkas mājas lapas skatījumi šī gada oktobra mēnesī bija 1336 reizes, iemesls skatījumiem – 2025. gada 19. oktobrī notikušais Bērzpils pamatskolas salidojums, jo novadpētniecības sadaļā ir skatāma māpe “No Bērzpils vidusskolas vēstures”, kur ir gan skolas jubilejas pasākuma video, gan arī ieskenēts [buklets](#), veltīts Bērzpils vidusskolas 65 gadu jubilejai.

Februārī **Viļakas bibliotēkas** zālē noritēja literātu biedrības “Viļakas Pegazs” dalībnieku tikšanās un novadnieka Aussalīša (Pētera Boldāna) jaunākās grāmatas “Pirms un pēc ābece” atvēršanas svētki. Pasākuma dalībnieki dalījās atmiņās par skolas laiku. Mežābele (Antoņina Ločmele) mācījusi Vectilžas pamatskolā un Tilžas vidusskolā. 18 gadus bijusi Vecumu pagasta Mežvidu pamatskolas direktore. Jolanta Vrubļevska ar siltām atmiņām atceras mācību laiku šajā skolā. Silvija Kupriša apmeklējusi Sudarbes pamatskolu un Balvu vidusskolu. Rutta Jeromāne un Regīna Dūna mācījušās Viļakas vidusskolā. Ilze Keiša nolasīja savas gaišu emociju pilnās miniatūras “Viļakas Pegaza” 16 darba gadu apcerei. Prieks par Pētera kārtējo radošo veikumu, kas visiem raisīja atmiņas par bērnību un skolas gaitu sākšanos! Gandarījums par kopā būšanu, jaunām iecerēm.

2025. gadā Viļakas pilsēta svinēja 80. dzimšanas dienu. Arī Viļakas bibliotēka aktīvi iesaistījās svētku svinībās. 9. oktobrī Viļakas bibliotēkā notika izstādes “Pilsēta manās domās un krāsās” atklāšana, kas bija bērnu dāvana Viļakas pilsētai. Izstādē varēja aplūkot Viļakas vidusskolas un Balvu mākslas skolas audzēkņu zīmējumus, gleznojumus un grafikas darbus, kuros attēlotas Viļakas pilsētas ainas – ielas, baznīcas, vēstures un kultūras pieminekļi. Pasākumā pateicāmies jaunajiem māksliniekiem un godinājām jaunos talantus – Viļakas muzeja izsludinātā zīmējumu konkursa uzvarētājus.

- **Bibliotēkas darbība “Stāstu bibliotēku” tīklā**

“Stāstu bibliotēkas” tīklā Balvu novada bibliotēkas nav iesaistījušās, bet pārskata periodā ir notikušas ar stāstniecību saistītas aktivitātes.

Aprīlī projekta “Satiec savu meistaru” ietvaros Lazdukalna saietā namā notika adītāju darbnīca, kas bija veltīta izcilā amata meistara Andreja Alfrēda Čakāna smalkajiem cimdu rakstiem. Darbnīcas dalībnieki varēja aplūkot **Lazdukalna bibliotēkāres** Līgas Kalnējas sagatavoto planšešu izstādi “Adītājs un teicējs Andrejs Alfrēds Čakāns” un ieklausīties atmiņu stāstījumos.

Rugājos jūlija beigās notika Latvijas Mazpulku nometne. Organizēja Rugāju vidusskola, arī bibliotēka iesaistījās, rīkojot aktivitāti bibliotēkā – Stāstu radīšanas darbnīcu. Vienas dienas garumā uz bibliotēku, sadalījušies pa grupām, nāca mazpulcēni. Kopā tika izspēlēta spēle "Rory's Story Cubes". Spēles mērķis ir uz kauliņiem redzamos attēlus sasaistīt vienotā stāstā. Pēc tam sākās stāsts ar „Reiz bija...” Mūsu stāsta galvenais varonis bija mazpulcēns Jānis - zinātkārs, vēriņš, čakls - viņš dodas no Cēsīm uz Rugājiem un viņa uzdevums – nodot atslēgu. Dienas noslēgumā tapa autorkolektīva (60 bērni) darbs veselu četru A4 formāta lapu apmērā. Stāsts par Jāni izvērtās piedzīvojumiem bagāts, nedaudz fantastisks un smieklīgs.

- **Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības, problēmas un to risinājumi**

Katrā apdzīvotā teritorijā ir savas unikālas lietas, par kurām jā saglabā liecības. Darbs pie novadpētniecības materiālu vākšanas ir jāturpina ciešā saistībā ar vietējiem muzejiem (Baltinava, Viļaka, Rugāji). Ar laiku jārod iespēju digitalizēt apkopotos materiālus, lai būtu pieejams plašākam lietotāju lokam. Problēma ir laiks, nauda un tehniskais aprīkojums. Lai kvalitatīvi veiktu dokumentu un fotogrāfiju digitalizēšanu, ir nepieciešamas atbilstošas tehnoloģijas, kuru bibliotēkai nav. Ļoti liela nozīme ir arī personālam: cik zinošs, prasmīgs un

ieinteresēts novadpētniecības jautājumos būs bibliotekārs, tik liela būs arī atdeve un ieguldījums novadpētniecības darbā.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem:

9. Projekti

Tabula “Projektu apkopojums”

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
“Lasītāji satiek rakstniekus 2025”	VKKF	1000 EUR	Projekts “Lasītāji satiek rakstniekus 2025” tika realizēts no 01.04.2025. līdz 30.10.2025. Projektu realizēja Balvu Centrālā bibliotēka. Projekta ietvaros notika Balvu pilsētas bērnu, pusaudžu un pieaugušo auditorijas tikšanās ar pieciem latviešu rakstniekiem, lai veicinātu interesi par grāmatām kā mūsdienās aktuālu informācijas, izklaides un pilnveides resursu. Projektā tās dalībniekiem tika sniegta iespēja būt tiešā kontaktā ar šī brīža iecienītākajiem rakstniekiem, veicinot lasītpraksi un lasītprasmi auditorijas vidū.	Atbalstīts
“Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē.”	VKKF Latgales programma	1000 EUR	Projekta īstenošanas laikā no 01.09.2025. līdz 15.12.2025. tika organizētas 4 lekcijas, kuras finansēja Latgales programma, kā arī realizētas 3 aktivitātes, izmantojot vietējos resursus: papildināta virtuālā izstāde "Sarunas par grāmatām", organizēta izstāde un sarunas ar vietējām personībām "Vērtības lasītāju grāmatplauktos". Projekta realizētājs – Balvu Centrālā bibliotēka.	Atbalstīts
“Maija dziedājumi pie ciemu krustiem Ziemeļlatgalē: tradīcijas dinamikas izpēte”	VKKF	5000 EUR	Nemateriālā kultūras mantojuma vērtību attīstība un ilgtspēja divu gadu (2025.-2026.) projekts, starpziņojums 29.01.2026. Procesā. Projekta vadītāja Ruta Cibule, īstenotājs Balvu Centrālā bibliotēka.	Atbalstīts

“Latgales patība/identitāte pētījumos”	Rīgas Tehniskās universitātes Rēzeknes akadēmija (Valsts pētījumu programmas “Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai” projekts “Identitāšu ainavas: vēsture, kultūra un vide” (Nr. VPP-LETONIKA-2021/1-0008))	1210	Mērķis: padziļināt kultūras darbinieku izpratni par Latgales identitāti un patību folkloras, tradīciju un kultūrvēsturisko pētījumu kontekstā. Veicināt nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm. Stiprināt sadarbību starp pētniekiem un kultūras nozares profesionāļiem. Rosināt idejas identitātes stiprināšanai vietējās kopienās un bibliotēku darbā. Kopsavilkums: aktualizēt jaunākos akadēmiskos pētījumus un to praktisko pielietojumu kultūras darbā. Norises laiks: 01.09.-30.09.2026. Projektu organizē Rīgas Tehniskās universitātes Rēzeknes akadēmija sadarbībā ar Balvu Centrālo bibliotēku.	Atbalstīts
--	--	------	---	------------

Sīkāk Balvu Centrālās bibliotēkas projektu realizācija apskatīta sadaļās “Darbs ar bērniem un jauniešiem” un “Metodiskais darbs”.

10. *Publicitāte*

- **Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem**

Bibliotēkas tēls sabiedrībā veidojas kā atvērts, pieejams un uz lietotāju orientēts kultūras un izglītības centrs. Apmeklētāji bibliotēku uztver ne tikai kā vietu grāmatu saņemšanai, bet arī kā vidi mācībām, radošām aktivitātēm un sociālai saskarsmei.

Publicitātes jomā bibliotēka izmanto dažādus informācijas izplatīšanas kanālus – sociālos tīklus, bibliotēkas mājaslapu, afišas bibliotēkas telpās un sadarbību ar vietējiem medijiem un izglītības iestādēm. Lasītāji regulāri tiek informēti par pasākumiem, jaunumiem krājumā un aktualitātēm, tādējādi veicinot sabiedrības interesi un iesaisti.

Sabiedrības informēšanā īpaša uzmanība tiek pievērsta tam, lai iedzīvotāji apzinātos bibliotēkas daudzveidīgās funkcijas – ne tikai iespēju paņemt grāmatas, bet arī izmantot datorus, internetu, piedalīties izglītojošos un kultūras pasākumos.

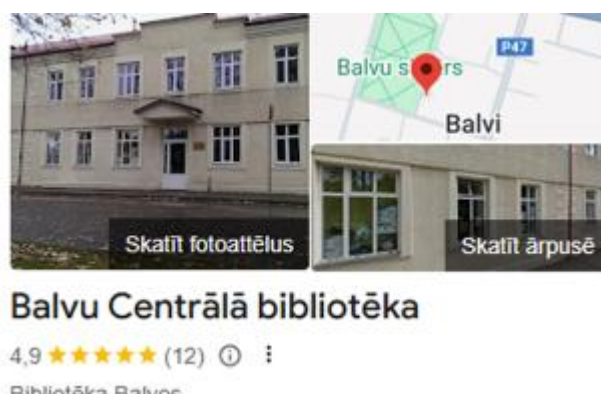
Balvu Centrālās bibliotēkas darba formas publicitātes nodrošināšanai:

- Publikācijas laikrakstos “Vaduguns”, “Balvu Novada Ziņas”, žurnālā “A12”;

- Sociālajos tīklos Instagram, Facebook;
- Interneta vietnēs – bibliotēku mājas lapās, pašvaldību mājas lapās;
- lasītājiem, personalizēti uzaicinājumi uz pasākumu WhatsApp grupās;
- Afišas pie dažādiem informācijas stendiem bibliotēkā, pilsētā;
- Balvu CB informācija pilsētas elektroniskajā tablo;
- tematiski pasākumi;
- literatūras izstādes;
- dažādi konkursi;
- vietējo mākslinieku, rokdarbnieku un citu pilsētu un novadu autoru darbu izstādes;
- ekskursijas pa bibliotēku dažāda vecuma apmeklētājiem grupās un individuāli;
- informācija par bibliotēkas pakalpojumiem drukātā formātā bibliotēkā un pie informācijas dēļiem pilsētā, skolās, ģimenes ārstu praksēs, „flaeri” – aicinājumi uz pasākumu grāmatzīmes formā, e-pasta aicinājumi uz pasākumiem bibliotēkas lietotājiem, draugiem un sadarbības partneriem, uzaicinājums telefoniski.

Bibliotēkas vidējais vērtējums Google platformā ir **4,9 balles**, kas apliecina apmeklētāju augsto apmierinātību ar sniegtajiem pakalpojumiem, personāla attieksmi un bibliotēkas vidi. Šis pozitīvais novērtējums būtiski stiprina bibliotēkas reputāciju tīmeklī un veicina sabiedrības uzticēšanos bibliotēkas darbībai.

Afišas – viskošākais publikācijas veids!

Rugāju bibliotēka aktīvākajiem pasākumu atbalstītājiem un apmeklētājiem pasākumu afišas nosūtīja personiski. Bērnu Žūrijas grāmatu ekspertus uz pasākumu uzaicināja ar viņiem speciāli izveidotu ielūgumu.

Viens no spilgtākajiem 2025. gada notikumiem bibliotēku pakalpojumu popularizēšanā bija Latvijas pagasta bibliotekāru 7. kongress Balvos: notikums plaši tika atspoguļots gan bibliotēku mājas lapās, gan sociālajos tīklos, gan pašvaldību informatīvajos līdzekļos, dažāda mēroga preses izdevumos, kā arī reģionālajā un nacionālajā televīzijā: <https://retv.lv/sabiedriba/biblioteka-vieta-kur-satiekas-gramatas-cilveki-un-kopiena/>

Latvijas pagastu bibliotekāru 7. kongresā klātienē piedalījās 150 dalībnieki, bet vēl 150 vēroja tiešraidi attālināti. Kongress pulcēja bibliotekārus, pašvaldību pārstāvjus un kultūrpolitikas veidotājus no visas Latvijas, lai kopīgi stiprinātu pagastu bibliotēku lomu kā kopienas centrus. Kongresa galvenais organizators — Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs sadarbībā ar Latvijas Bibliotekāru biedrību (LBB)/Library Association of Latvia (LAL) un LNB Atbalsta biedrību. Organizatori aicināja uz pagasta bibliotēku raudzīties kā uz daudzfunkcionālu institūciju, kurā sastopas cilvēki, zināšanas, sadarbība un uzticēšanās — un kongresa laikā dzirdētās prezentācijas sniedza pārliecinošu apstiprinājumu šim redzējumam. Kongresa atklāšanā uzstājās arī LNB direktore Dagnija Baltaņa, uzsverot pagasta bibliotekāru nozīmīgo lomu kā redzamiem, drosmīgiem kopienu līderiem, kas stiprina uzticēšanos, līdzdalību un vietējo kultūru. Ceram, ka katrs pagasta bibliotekārs no šī kongresa aizbrauca ar jaunu iedvesmu, pārliecību par sava darba nozīmīgumu un sajūtu, ka viņi nav vieni — ka viņu darbs ir vērtīgs, redzams un vajadzīgs.

Īpaša pateicība Balvu Centrālajai bibliotēkai par lielo ieguldījumu pasākuma organizēšanā un viesmīlīgo uzņemšanu!

Liels ieguldījums bibliotēkas tēla veidošanā un pakalpojumu popularizēšanā ir bibliotēkas darbinieku dalība Karjeras dienās, Patriotiskajās stundās un citas viesošanās reizes izglītības iestādēs. Tā, piemēram, Balvu Centrālās bibliotēkas direktore Ruta Suseja Valsts svētku nedēļā Balvu sākumskolā tikās ar 3.c klases skolēniem, lai dalītos zināšanās un pieredzē par bibliotekāra un bibliotēkas vadītāja amata noslēpumiem. Lai tikšanos padarītu interesantāku un tiktu sajūta vadītāja klātesamība, sasveicinoties un atvadoties katrs bērns saņēma siltu rokasspiedienu no Rutas kā lietišķuma, cieņpilnas un vienlīdzīgas komunikācijas apliecinājumu. Bērniem tika dots uzdevums aprakstīt sevi direktora lomā. Uh - tas bija interesanti!!!!!! ...un kāds nemaz negribēja būt direktors.

- **Bibliotēkas informācija tīmeklī**

“Primārais ārējās komunikācijas instruments un galvenais informācijas nesējs bibliotēkas lietotājiem par jaunumiem bibliotēkas darbībā un bibliotēku nozares aktualitātēs **Lazdukalna bibliotēkai** ir bibliotēkas tīmekļvietne – tā ir bibliotēkas virtuālā vizītkarte, tāpēc tās uzturēšanai tiek veltīts ļoti daudz laika. Tīmekļvietne veidota tā, lai būtu ne tikai informatīva

rakstura, bet arī ar nelielu izklaidējošu funkciju. Līdzās ierastajai informācijai, tādai kā bibliotēkas lietošanas noteikumi, kontaktinformācija, darba laiks, aktualitātes, pakalpojumi un novadpētniecība, lietotājiem apskatei periodiski tiek veidotas tematiskās virtuālās izstādes un bilžu galerijas. Tas tiek realizēts ar mērķi aptvert pēc iespējas lielāku sabiedrības daļu ar dažādām interesēm un vajadzībām. Tīmekļvietnei 2025. gadā bijuši 4625 apmeklējumi,” Ligita Kalnēja.

“Spriežot pēc statistikā iekļautajiem datiem par virtuālo apmeklējumu, skaitlis ar katru gadu palielinās +44%. Tas nozīmē, bibliotēkas ziņas un ieraksti ir pamanīti un lasīti. Ļoti laba atgriezeniskā saite ir ierakstiem par jaunajām grāmatām, tā cilvēki jo aktīvāk izmanto arī kopkataloga iespējas. Arī pasākumu bildes dažam tīri aiz ziņkārības liek iegriezties bibliotēkā,” **Rugāju bibliotēkas** vadītāja Evita Garbacka.

Baltinavas bibliotēka: “Atsevišķām lasītāju grupām, kā, piemēram, “Bērnu žūrijas” ekspertiem, uz pasākumiem tiek izsūtīti ielūgumi. Bibliotēkas tēls tiek veidots arī ar vizuālā noformējuma palīdzību. tas ir, ar noformējumu logos, mājīgu vidi telpās, atbilstošu iekārtojumu svētku reizēs. Informācijas dublēšanās palīdz sasniegt lielāku skaitu lietotāju, kuri tādejādi tiek informēti par bibliotēkas aktivitātēm – aktuālajiem pasākumiem. Facebook kontā tiek ievietoti fotoattēli no dažādiem pasākumiem. Spriežot pēc tā, ka sekotāju pieaugums sociālajos tīklos turpina palielināties, bibliotēkas publicitāte virtuālajā vidē tiek novērtēta pozitīvi.

Balvu Centrālajai bibliotēkai ir aktīva mājaslapa, kā arī Instagram un Facebook konti. Sociālie tīkli kļuvuši par būtisku rīku lasītāju piesaistē un bibliotēkas atpazīstamības veicināšanā. Pateicoties regulārai darbībai sociālajos tīklos — īpaši populārajā Facebook — tiek plašāk popularizēta bibliotēkas darbība, un pasākumi kļuvuši apmeklētāki. Visefektīvākā uzaicināšanas forma pasākumu apmeklējumam ir privāta ziņa WhatsApp.

	Saturvienību skaits	Apmeklējumi (cik reižu tika apmeklēta lapa)	Skatījumi (cik reižu saturs tika skatīts)	Satura mijiedarbība (patīk, dalīšanas, komentāri)	Sekotāju pieaugums
Facebook	217	8000	319600	8400	349
Instagram	159	10200	176700	5700	135

Balvu Centrālajai bibliotēkai saistībā ar administratoru maiņu 2025. gada 25. aprīlī tika izveidota jauna Facebook lapa. Tāpēc datu analīzi var veikt tikai par pārskata perioda 8 mēnešiem: Facebook platformā publicētais saturs (217 vienības) kopumā sasniedza 319 600 skatījumus un 8 400 mijiedarbības (patīk, dalīšanas, komentāri), sasniegto sekotāju skaits 349. Salīdzinājumā ar Instagram, kur saturs tika skatīts 176 700 reižu un sekotāju pieaugums bija 135, Facebook aktivitāte ir ievērojami lielāka, kas liecina, ka šī ir efektīvākā platforma bibliotēkas darbības popularizēšanai.

- **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Problēma: ierobežota auditorija

Ne visi iedzīvotāji aktīvi lieto sociālos tīklus vai seko bibliotēkas jaunumiem, tādēļ daļa informācijas var netikt saņemta.

Risinājums: kombinēt dažādus informācijas kanālus – sociālie tīkli, mājaslapa, plakāti, vietējie laikraksti, informatīvie izdevumi un tiešie uzaicinājumi.

Problēma: ierobežoti cilvēkresursi

Neliels personāls (viena darbinieka bibliotēka) apgrūtina regulāru satura veidošanu un publicēšanu, vizuālā satura sagatavošana ir laikietilpīga, nepieciešami cilvēkresursi, digitālās un tehniskās prasmes.

Risinājums: iesaistīt jauniešus un brīvprātīgos satura veidošanā, izstrādāt mēneša satura plānu, lai nodrošinātu regulāru publicēšanu. Izmantot vienkāršus vizuālos rīkus (piem., Canva) afišu un attēlu sagatavošanai.

Problēma: digitālās konkurences pieaugums

Informācijas pārbagātība apgrūtina bibliotēkas ziņu izcelšanos.

Risinājums: veidot īsus video vai foto stāstus, kas sociālajos tīklos sasniedz lielāku auditoriju.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

- **Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām**

- **Balvu novada pašvaldība:**

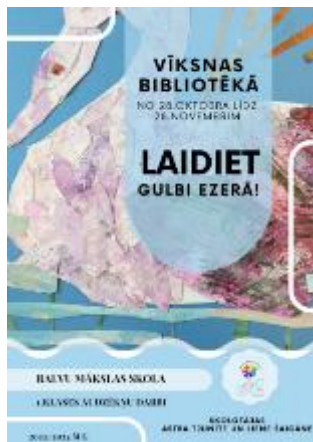
Atbalsts projektiem, transports semināriem, kultūrvēstures studiju braucienam, bērnu dalībai Lielajos lasīšanas svētkos, Grāmatu iepirkuma eksemplāru un dāvinājumu piegāde no LNB, Latvijas pagastu bibliotēku 7. kongresa norise.

- **Balvu mākslas skola:**

Direktore E. Teilāne, skolotājas L. Bule, I. Gabrāne, A. Slišāne - Balvu Mākslas skolas audzēkņu zīmējumu izstādes, Dārza svētki, izstāde “Kopā”:

“**Baltinavas bibliotēkā** novembrī norisinājās īpašs notikums – izstādes “Veltas Mītķes dzejas ilustrācijas” atklāšana. Balvu Mākslas skolas skolēni prezentēja savus darbus, kas tapuši, apgūstot tēmu “Ilustrācija”. Skolotājas Ivetas Gabrānes vadībā skolēni iedvesmu smēlušies vietējās dzejnieces Veltas Mītķes dzejoļos. Tikšanās laikā tika lasīta dzeja, apskatīti darbi, un skolēni uzdeva dzejniecei jautājumus par viņas radošo procesu: kā rodas iedvesma, cik ātri top

dzeja, par ko Velta visbiežāk raksta un kādi ir viņas sapņi. Saruna izvērtās sirsnīga un iedvesmojoša. Pasākuma izskaņā visus vienoja kopīga mielošanās ar piparmētru tēju, baltmaizi un dažādiem ievārījumiem.”

- **Pagastu apvienības, pārvaldes** – saimniecisko jautājumu risināšana, pieredzes apmaiņas braucieni:

“Kopā ar apvienības darbiniekiem bija iespēja izbaudīt jauku un izzinošu pieredzes apmaiņas braucienu. Apciemojām Gaujienas pagasta Gaujienas muižas ansambli un parku, dzirdējām interesantu stāstījumu par tautas dzejnieku Ojāru Vācieti, pociemojāmies arī klasē, kur mācījās dzejnieks. Pabijām Jāzepa Vītola muzejā "Anniņas", apciemojām Viesu namu "Ausmas", kur viesmīlīgi sagaidīja un uzņēma mūsu baltinavieši Ilze un Aldis Leicāni. Iepazinām Valkas novada Vijciema pagastu, bija iespēja pociemoties arī Vijciema bibliotēkā.”

“Pārsteiguma balvas konkursa “Mīļstāstiņi” dalībniekiem 2025. gadā sarūpēja Balvu novada pašvaldība.”

“Atbalsts transporta nodrošināšanā tiek saņemts no Tilžas pakalpojumu centra vadītājas L. Igaunes. Piemēram, “Grāmatu svētku” apmeklējums Balvos.”

- **Tautas namu un kultūras dzīves pasākumu organizētāji:**

“**Krišjāņu bibliotēka** ir izveidojusi sadarbību ar Krišjāņu Tautas namu, nepieciešamības gadījumā pasākumi tiek rīkoti Tautas namā, jo tur ir vairāk vietas.. 14.decembrī, Krišjāņu bibliotēkas vadībā, Krišjāņu tautas namā norisinājās sveču liešanas darbnīca. Ārā valdīja

ziemas miers, bet tautas nama telpās - siltums, gaisma un kopā būšanas prieks. Darbnīcas laikā dalībnieki apguva neparastu sveču gatavošanas veidu, lejot sveces apelsīnu pusītēs, kas telpu papildīja ar patīkamu aromātu un svētku noskaņu. Pasākums pulcēja gan lielus, gan mazus, radot mājīgu atmosfēru, kur nesteidzīgā ritmā tapa skaistas, pašu rokām darinātas sveces. Sirsnīgs paldies visiem darbnīcas dalībniekiem par atsaucību, radošumu un jauko kopā būšanu! Pateicoties jums pasākums bija papildīts ar siltām emocijām, smaržām un svētku noskaņu! Īpašs paldies Inesei Kalniņai par viesmīlību un siltajām telpām Krišjāņu tautas namā!” Kopā tiek strādāts pie pagasta centra noformējuma dažādiem svētkiem.

Kupravas bibliotēka: “Laba sadarbība ir izveidojusies ar kultūras organizatoru. Sadarbībā tika organizēts pasākums “Svētki dziesmai” - dziesma manai paaudzei. Pasākumu apmeklēja plašs dalībnieku loks: ciemiņi no Mārkalnes, Agris Beltiņš ar grupu “Jauna Ēra” no saldus novada Zirņu pagasta, eksotisko deju grupa ”Jasmīne” no Gulbenes un Baltinavas vīru kapela. Apmeklētāji tika iepazīstināti ar Kupravas vēsturi un bibliotēkas darbu. Kopā ar kultūras darba organizatori tika organizēta papīra ziedu darbnīca “Plaukst zieds”. Augustā bibliotēkā viesojās režisors Viesturs Kairišs, lai novērtētu izmaiņas bibliotēkas un pagasta dzīvē gada laikā: iecere veidot filmu par Kupravu. Gada izskaņā kopīgā pasākumā pateicu Paldies čaklākajiem lasītājiem un grāmatu dāvinātājiem.”

Naudaskalna bibliotēka: “Mazā lauku pašvaldībā pasākumi lielākoties tiek organizēti, sadarbojoties kopā pagasta pakalpojumu centra, tautas nama, bibliotēkas un sporta centra darbiniekiem – talkas ietvaros ābeļdārza un gar autoceļu augošo ābeļu sakopšana, pagasta aktīvās atpūtas diena - laba sadarbība izveidojusies ar vietējiem medniekiem – MMK “Bebrītis” - pagasta svētku - sporta spēļu veiksmīgām norisēm. Radoša sadarbība izveidojusies ar pagasta pakalpojumu centra darbiniekiem, pagaidu sabiedrisko darbu veicējiem un Ķerānu ģimenēm, izgatavojot dekorus un veidojot noformējumus svētkiem ābeļdārzā, kā arī pakalpojumu centrā un bibliotēkā.”

Kopīga pasākumu veidošana ar *kultūras darba organizatori D. Lukjanovu*, piem., Tilžas pagasta svētkos čaklāko lasītāju godināšana.

➤ **Nevalstiskās organizācijas un biedrības:**

Rugāju sieviešu biedrība „**Ūdensroze**” - radošo darbu izstādes bibliotēkā. Dāmas ir ne tikai rokdarbnieces, bet arī čaklas grāmatu lasītājas,

Nevalstiska organizācija “**Vaivariņi**” - sadarbība pasākumos,

Latvijas Neredzīgo biedrības Balvu teritoriālā organizācija - tematisku pasākumu rīkošana, jaunu lietotāju apzināšana, novadpētniecības materiāli tematiskajām mapēm, publicitāte,

Balvu un Alūksnes novadu Invalīdu biedrības - pieejami bibliotēkas publicitātes materiāli,

Lasītāju interešu klubiņš “**Mantinieces**” – tematisku pasākumu organizēšana bibliotēkā,

Literātu biedrība “**Viļakas Pegazs**” – kopīgi pasākumi bibliotēkas telpās, grāmatu atklāšanas svētki. Dzejas dienu pasākums, literātu tikšanās,

Gleznošanas studija “**Olīves**”- izstāde,

BUTS Gulbenes filiāle – izstāde un pasākuma atklāšana

• **Sadarbība pagasta vai pilsētas /novada /reģiona ilgtspējas mērķu un virzienu īstenošanā**

- **KISC** nodrošina datu bāzes “Letonika” un “Lursoft laikrakstu bibliotēka”,
- **Dienas aprūpes centrs un Grupu māja** (dzīvoklis) Viļakā – radoši pasākumi kopā ar personām ar īpašām vajadzībām,
- **Individuālie dāvinātāji** – krājuma komplektēšana:

“Prieks, ka Rugāju cilvēkiem interesē notikumi bibliotēkā, ir vēlme iesaistīties bibliotēkas misijā. Jau otrais gads, kā bibliotēka savu kalendāro gadu iesāk ar bibliotēkas draugu dāvinājumu. Tā ir neliela iedzīvotāju grupa, kuri gan negrib publiskot savu identitāti (ja godīgi, tiešām nezinu viņus), gada beigās uzjautā, kas būtu tas, ar ko bibliotēka vēlētos jaunā gadā pārsteigt lasītāju. Pirmajā reizē tika dāvinātas grāmatas. 2024. gada nogalē „sūtnis” ieradās atkal un jautāja, vai būtu kas konkrēts, ko gribētu iegādāties? Izteicu vēlmi par galda spēlēm, un rezultātā esmu tikusi pie 12 interesantām, dažādām gaumēm un prasmēm paredzētām galda spēlēm.”

Ainārs Laminskis – apjomīgi grāmatu dāvinājumi no tautiešiem Nīderlandē, Vācijā.

• **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

- **“Latvijas Pasts”** Balvu nodaļa – pasta sūtījumu piegāde,
- Ziemeļlatgales laikraksts **“Vaduguns”**, **“Balvu Novada Ziņas”**, žurnālisti I. Tušinska, A. Socka, E. Gabranovs – publikācijas par bibliotēkas darbu (skat. **Pielikums Nr. 8**),
- Neformālās izglītības centrs **“Azote”**: *“Pārskata periodā divu mēnešu garumā apguvu kursu „Digitālo risinājumu pielietošana mūsdienīgu procesu transformācijai”, kur gan atjaunoju zināšanas, gan ieguvu arī jaunas prasmes sava darba efektivizēšanai un dažādu mūsdienīgu rīku pielietošanai. Ir lietas par kurām zināju, bet praktiski līdz šim nebija vajadzības tās izmantot, piemēram, tagad darbā izmantoju portāla www.canva.com piedāvātās iespējas un mākslīgā intelekta palīdzību, piemēram, attēlu ģenerēšanā - tas palīdz radīt unikālus, manām tā brīža vajadzībām atbilstošus attēlus.”*
- Liels paldies **“Zvaigzne ABC”** par atbalstu un sadarbību, kas ļauj bibliotēkām krājumu papildināt par draudzīgākām cenām. “Grāmatu svētki” – kuponi, autoru klātbūtne svētkos (transports, autoratlīdzība), dāvanas konkursa “Prātnieks” uzvarētājiem.
- **Z/s “Kotiņi”** – dāvanas Latvijas pagastu bibliotekāru 7. kongresa dalībniekiem.

• **Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība**

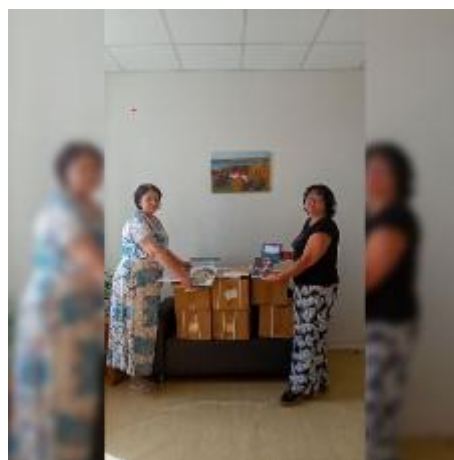
- **zviedru fonds “Gnosjo Hjalper” un Dagnija Dalbiņa:**

Žīguru bibliotēka turpina sadarbību ar zviedru fondu “Gnosjo Hjalper” un Dagniju Dalbiņu. Dagnija kādreiz dzīvoja un mācījās Žīguos un, pateicoties viņai un viņas zviedru draugiem, bibliotēkai tika sagādāti materiāli, rotaļlietas bērnu stūrītim, kancelejas preces un mēbeles. Tas palīdzēja radīt mājīgumu telpās, gan bagātināja dažādus pasākumus.

- **Balvu novada Kultūras un izglītības pārvalde, Ķīnas Tautas republikas vēstniecība Latvijā:**

Grāmatu dāvinājums Balvu novada bibliotēkām.

Balvu Centrālā bibliotēka
Published by Viktorija Terentjeva · 2025. gada 31. Jūlijs ·
📌 Starptautiskā glezniecības plēnēra "Valdis Bušs 2025" ietvaros Ķīnas Pirmais Politikas sekcijas vadītājs Mr. Zhang Zeyang (kopā ar sievu) un otrais konsuls, trešais sekretārs Mr. Yin Duojin dāvināja Balvu novada skolām un publiskajām bibliotēkām iespaidīgu grāmatu apjomu par Ķīnas kultūru, tradīcijām, ievērojamām vietām un dabas objektiem, aicinot izpētīt un iepazīt Ķīnu. Grāmatas nonāks Balvu novada skolās un pie lasītājiem bibliotēkās! 📖🇨🇳

• **Bibliotēku interešu aizstāvības darbs**

- *Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas bibliotekāru biedrība, Bibliotēku atbalsta biedrība, LNB Kompetenču attīstības centrs* – bibliotekāru kongress, metodiskie materiāli, profesionālās pilnveides pasākumi, semināri.

- *VKKF, VKKF Latgales programma:*

Atbalsts projektu realizācijā.

- *Latvijas pagastu bibliotekāru 7. kongress:*

Ruta Cibule – kongresa koordinatore Balvos, **Balvu novada muzeja** direktore I. Supe, speciālisti J. Ločmelis, J. Vīksna, M. Bērziņa, I. Irbīte – ekskursijas nodrošināšana muzejā un Balvu pilsētā; **TPO “Balvi”** diriģents E. Salmanis un dalībnieki – svētku priekšnesums,

A. Ločmele – kongresa moderatore, “Palādu” režisore, skeču autore, **amatierteāstris “Palādas”** – radošās pauzes, **Balvu Kultūras un atpūtas centra** direktore D. Nipere, darbinieki A. Putniņa, A. Putniņš, A. Seveļkovs – telpas, apskaņojums, gaismas, **Balvu Centrālās bibliotēkas** direktore R. Suseja un darbinieki V. Romanovska, G. Paidere, Z. Lāpāne, I. Laicāne, V. Terentjeva, G. Laicāns, M. Romanovskis, D. Vilnītis – pasākuma norises koordinācija, dalībnieku reģistrācija, telpu estētiskais noformējums, tehniskie risinājumi.

• **Sadarbības raksturojums novadpētniecības darbā**

- *Balvu novada muzejs, Baltinavas muzejs, Rugāju muzejs, Eglāvas mežniecības muzejs,*
- *Latgales fotogrāfu biedrība,*
- *Latgales etnogrāfiskā vēstniecība,*

Pasākumu, izstāžu organizēšana, novadpētniecības materiālu apkopošana. Apmaiņa ar materiāliem, fotogrāfijām, informāciju.

“Septembrī Baltinavā ciemojās un aktīvi, radoši darbojās cimdu adītājas no visas Latvijas! Baltinavas KN izstāde tapa, sadarbojoties visām Balvu novada pagastu bibliotēkām un Balvu CB, Balvu un Baltinavas muzejam, baltinaviešiem. Izvietotajā cimdu izstādē vienkopus varēja apbrīnot un redzēt neskaitāmi daudz cimdu pāru”.

“Ar novadpētniecisko darbu nodarbojas Ontona Slišāna kultūrvēstures muzejs, bet bibliotēka tikai palīdz, kur tas ir nepieciešams. Šinī gadā muzejam bija akreditācija, un es

iesaistījos fotomateriālu, vēstuļu, tekstiliju signēšanu un sagatavošanu glabāšanai. Pārzinu Ontona Slišāna kultūrvēstures muzejs darbības principus un, kad nav muzeja vadītājas uz vietas, vadu ekskursijas. Sadarbība Upītes bibliotēkai ar iestādēm, kuras atrodas zem viena jumta un veidojam Nemateriālā kultūras mantojuma centru "Upīte". "Upītes kultūrtelpa" ir iekļauta Nacionālajā Nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā kā viena no vērtībām, kas valstī ir svarīga, tādēļ es aktīvi darbojos visās NKMC "Upīte" norisēs: direktora prombūtnes laikā veicu pienākumu izpildītāja uzdevumus, kā arī papildus bibliotēkas darbībai esmu atbildīga par norisēm NKMC "Upīte".

- **Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums**

- ***Tilžas pamatskola:***

Sadarbība jau vairāku gadu garumā ir izveidojusies ar Tilžas pamatskolas pirmsskolas izglītības grupas audzinātājām I. Loginu un E. Čirku. Kopīgi tiek veidotas izstādes, "Bērnu žūrijas" grāmatu lasīšana un anketu aizpildīšana. Pasākumu apmeklēšanā un organizēšanā, literāro stundu atbalstīšanā aktīvi iesaistās Tilžas pamatskolas skolotājas I. Pujate, I. Bērziša, D. Jēkabsone.

- ***Bērzpils pamatskola:***

Ciešāka sadarbība bibliotēkai ir izveidojusies ar Bērzpils pamatskolas 1. klasi, audzinātāja D. Griestiņa, pirmsskolas izglītības programmas piecgadniekiem un sešgadniekiem, audzinātāja V. Žeikare.

- ***Kubulu PII "Ieviņa":***

Bibliotēkas rīkoto pasākumu noteiktai mērķauditorijai apmeklēšana. Sadarbība ar audzinātāju Ilonu Kaičenko.

- ***Rugāju vidusskola:***

Skolotāja I. Učelniece katru gadu grupiņas "Mārītes" bērnus ved iepazīstināt ar bibliotēku. Kopā aktīvi apmeklē gan izstādes, gan citas radošas un aizraujošas aktivitātes. Sagatavošanas grupas „Knariņi” bērni un skolotājas S. Anckina un R. Dobrovoļska vienmēr bērnus iesaista bibliotēkas aktivitātēs. Rugāju vidusskolas sākumskolas skolotājas I. Useniece, A. Circene, V. Kadakovska un A. Kukurāne ar audzēkņiem rūpīgi seko līdzi izvietotajai informācijai un regulāri apmeklē bibliotēkas rīkotos pasākumus. Bērni piedalās Bērnu un jauniešu žūrijā, apmeklē pasākumus - Dzejas dienas aktivitātes, Ziemeļvalstu Literatūras nedēļu, aktivitātes Lieldienās un valsts svētku mēnesī u.c.

Radoši sadarbojoties ar skolotāju N. Garo, bibliotēkā Latgales kongresa nedēļas laikā tika veidotas latgaliskās aktivitātes, veicinot latgaliešu valodas un literatūras atpazīstamību (Skat. [Te](#)).

Rugāju vidusskola katru gadu rīko Gada nomināciju pasākums. 2025. gadā bibliotēka (jau atkal!) tika nominēta kā “Gada sadarbības partneris”.

➤ ***Balvu PII “Pīlādzītis” un “Sienāzītis”:***

“Pīlādzītis” - metodiķe I. Aizupe, skolotājas J. Bistere, I. Kazāka; S. Berjozova, I. Hmara, I. Puka, I. Supe-Brokāne; “Sienāzītis” - metodiķe V. Lielbārde, skolotājas T. Melne, A. Pušpure, G. Dzintare, I. Melne, A. Zača, V. Tutīņa iesaistās lasītveicināšanas programmā “Bērnu žūrija”, grāmatu lasīšanā, apmeklē bibliotēkas piedāvātās tematiskās rīta stundas, piedalās Dārza svētku aktivitātēs āra lasītavā.

➤ ***Balvu sākumskola:***

Direktore L. Krištopanova, direktores vietniece mācību darbā G. Pugeja, visas 1.-6. klašu audzinātājas, bibliotekāre L. Zelča palīdz organizēt literārās stundas, sarunas par grāmatām, tematiskas stundas, erudīcijas spēles, informācijas stundas par Balviem, medijpratības stundas, konkursi-viktorīnas interneta vietnēs; grāmatu svētku pasākumi, tikšanās ar rakstniekiem.

➤ ***Balvu Valsts ģimnāzija:***

Direktores vietniece mācību darbā I. Konivāle, latviešu valodas skolotājas A. Dvinska, R. Priedeslaipa, bibliotekāre G. Dreimane: Medijpratības un droša interneta stundas, sarunas par grāmatām, tikšanās ar rakstniekiem, Grāmatu svētki.

➤ ***Stacijas pamatskola:***

Direktore R. Bukša, klašu audzinātājas, bibliotekāre R. Romanovska - Grāmatu svētku pasākumi; piedalīšanās erudīcijas spēlē “Mana Latvija”.

➤ ***Balvu Vispārējā un profesionālā vidusskola:***

Direktore B. Vizule, bibliotekāre L. Annuškāne, latviešu valodas skolotāja Gunita Čubare - Grāmatu svētku pasākumi.

Atbilst ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

- **Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā**

Balvu novadā pārskata periodā darbojās 34 bibliotēkas: 23 publiskās bibliotēkas un 11 izglītības iestāžu bibliotēkas. Balvu Centrālā bibliotēka (BCB) veic reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas 21 BCB struktūrvienībai un Upītes bibliotēkai – Nemateriālā kultūras centra “Upīte” struktūrvienībai.

Balvu novada bibliotēkas strādā centralizētā modulī: Balvu Centrālā bibliotēka un tās struktūrvienības - vietējās nozīmes publiskās bibliotēkas ar vienotu budžetu krājuma komplektēšanai un pakalpojumiem (kanceleja, IIS Alise, pasākumi u.tml.). Upītes bibliotēka atrodas Balvu Centrālās bibliotēkas metodiskās pārraudzības zonā un ir Nemateriālā kultūras centra “Upīte” struktūrvienība.

Visu Balvu novada publisko bibliotēku prioritāte pārskata periodā – līdzvērtīga bibliotekāro pakalpojumu kvalitāte ikvienam novada iedzīvotājam. Metodiskā un konsultatīvā darba galvenie uzdevumi bija kvalitatīvu un saturīgu profesionālās pilnveides pasākumu nodrošināšana, metodiskais atbalsts skolu bibliotekāriem, kolektīva saliedēšanas pasākumi. Sakarā ar jaunu darbinieku ienākšanu kolektīvā svarīgs bija apmācības darbs pienākumu kvalitatīvai veikšanai: šajā uzdevumā iesaistījās viss Balvu Centrālās bibliotēkas kolektīvs.

- **Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi**

Metodisko darbu koordinē, vada, sniedz konsultācijas, organizē tālākizglītības pasākumus, kopīgus semināru un konferenču apmeklējumus Balvu Centrālās bibliotēkas direktores vietniece pamatdarbības jautājumos, konsultācijas dažādos bibliotekārā darba jautājumos sniedz arī pārējie bibliotēkas darbinieki. Vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem konsultē pagastu bibliotēku darbiniekus bērnu un pusaudžu literatūras komplektēšanas jautājumos, par bērnu lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšanu, koordinē darbu ar

“Bērnu, jauniešu un vecāku žūriju” bibliotēkās, ir Nacionālā Skaļās lasīšanas koordinatore Balvu novadā gan publiskajām, gan skolu bibliotēkām.

Balvu CB direktores vietniece, direktore un citi bibliotēkas speciālisti pārskata periodā apmeklēja visas 22 novada publiskās bibliotēkas, organizēja profesionālās pilnveides pasākumus visa Balvu novada mērogā, nodrošinot pārraudzību pār galvenajiem darba virzieniem publiskajās bibliotēkās, sekojot līdzi darbinieku tālākizglītībai. Regulāri novada bibliotēku vadītājas tika informētas par kursiem un semināriem, par iespējām piedalīties dažādu fondu projektu konkursos un citos pasākumos. Metodiskie materiāli, svarīgi e-dokumenti un cita veida aktuāla profesionāla informācija regulāri tika nodoti bibliotēkām, organizēta dalība nozīmīgākajos semināros, konferencēs u.c. bibliotēku darba aktivitātēs Latvijā, veikta bibliotēku darba rādītāju apkopošana un analīze, statistikas datu rediģēšana kultūras kartē u.c.

Metodiski konsultatīvais darbs tika organizēts, izmantojot dažādas darba formas – apmācības, kursi, semināri, lektoriji, konsultācijas gan klātienē, gan tiešsaistē, individuālas konsultācijas, bibliotēku apmeklējumi, pieredzes apmaiņas un kultūrvēstures studiju brauciens. Semināros regulāri pārrunāta jaunākā informācija par bibliotēkārā darba jautājumiem, t.sk. dzirdēto metodiķu semināros, Apaļā galda diskusijās. Pēc konferenču un kursu apmeklēšanas kolēģi dalījās jauniegūtajās zināšanās par dažādiem jautājumiem. Visiem Balvu Centrālās bibliotēkas organizēto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklētājiem tika sagatavoti un izsniegti apliecinājumi. Ļoti daudzi pasākumi tika organizēti tiešsaistē, līdz ar to pagastu bibliotēku darbinieki paši pieslēdzās pasākumiem, par kuriem informāciju saņēma gan no direktores vietnieces, gan no Latvijas Bibliotēku portāla, gan no citām valsts un nevalstiskajām institūcijām.

Kopumā pārskata periodā 2025. gadā Balvu Centrālā bibliotēka ir organizējusi un realizējusi 7 dažāda veida profesionālās pilnveides pasākumus gan klātienē, gan tiešsaistē, notikušas arī vairākas 30 - 45 min. garas informatīvās sapulces tiešsaistē (skatīt **Pielikumu Nr.1**).

“Apmeklējot dažādas aktivitātes, esmu guvusi ļoti noderīgu un vērtīgu informāciju, kas ļauj uzlabot gan savu profesionālo pieredzi, gan padziļināt zināšanas bibliotēku darbības jomā. Semināru prezentācijas bieži tiek pārsūtītas, kas ir īpaši noderīgi, jo tās ļauj atgriezties pie materiāliem un izmantot tos, kad rodas nepieciešamība vai jaunas idejas. Tā ir lieliska iespēja atkārtoti pārlūkot un analizēt iegūto informāciju. Klātienē pasākumos ir nenovērtējams ieguvums arī saskarsmē ar kolēģiem, daloties pieredzē un piedaloties diskusijās. Tīmekļsemināri piedāvā iespējas piedalīties pasākumos, pat ja mēs tos nevaram apmeklēt klātienē, tādējādi iegūstot piekļuvi vērtīgām zināšanām. Daudz nezināmas un noderīgas

informācijas novadpētniecības jomā guvu, apmeklējot lekcijas "Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē"”, Lazdukalna bibliotēkas vadītāja Ligita Kalnēja.

Viens no ievērojamākiem profesionālās pilnveides pasākumiem pārskata periodā, neapšaubāmi, bija **Latvijas pagastu bibliotekāru 7. kongress** "Pagasta bibliotēka - kopiena: demokrātijai, ilgtspējai un saliedētībai", kas notika 2025. gada 20. maijā Balvu kultūras un atpūtas centrā. Pasākums notika norišu cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros ar LR Kultūras ministrijas, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Balvu novada pašvaldības, Latvijas Bibliotekāru biedrības, Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu. Balvu Centrālā bibliotēka pildīja mājas saimnieka lomu un pienākumus, savā pieredzē par lasītveicināšanu sadarbībā ar izglītības iestādēm dalījās Rugāju novada bibliotekāre Evita Garbacka (prezentācijas skatīt [šeit](#)), ar ziņojumu "Bibliotēku loma kopienas dzīvē no Pagastu apvienības skatu punkta: Baltinavas piemērs" uzstājās Balvu novada Baltinavas pagastu apvienības vadītāja Sarmīte Tabore.

Lai veicinātu interesi un padziļinātu zināšanas par kultūru, lokālo (Ziemeļlatgales) kultūrvidi, vēsturisko zemju attīstību, latviešu un latgaliešu literatūru, ar VKKF Latgales programmas atbalstu tika īstenots **projekts "Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē"**. Projekta īstenošanas laikā no 01.09.2025. līdz 15.12.2025. tika organizētas 4 lekcijas, kuras finansēja Latgales programma, kā arī realizētas 3 aktivitātes, izmantojot vietējos resursus: papildināta virtuālā izstāde "Sarunas par grāmatām", organizēta izstāde un sarunas ar vietējām personībām "Vērtības lasītāju grāmatplauktos". 12.11.2025. Balvu novada bibliotekāri, kultūrdarbinieki un citi interesenti noklausījās Angelikas Juško-Štekeles lekciju "Mūžīgie jautājumi senākajos latgaliešu folkloras publicējumos": viena no lekcijas tēmām saistīta ar pašlaik aktuālo jautājumu par vardarbību pret sievietēm, vardarbību ģimenē un tautas folklorā iekodētajām pamatvērtībām attiecībā pret dažādo. Dalībnieku skaits - 30 personas. 02.12.2025. Balvu muižas konferenču zālē visi interenti bija aicināti uz 3 lekcijām. Vladislavs Malahovskis lekcijā "Mēs un viņi: latgalieši, baltieši un cittautieši starpkaru Latvijā. Latgaliešu lietas" runāja par kopīgo un atšķirīgo Latvijas etnisko grupu vēsturē, attiecībām un problēmjautājumiem vēsturiskā skatījumā. Ilze Sperga lekcijā "Jaunākais latgaliešu literatūrā" iepazīstināja klātesošos ar jaunāko latgaliešu periodikā, publicistikā un grāmatu pasaulē, arī virtuālajā pasaulē. Janīna Kursīte-Pakule lekcijā "Kamolokoks. Apcere par ceļiem uz latviskumu" pieskārs tādiem jautājumiem kā nemateriālā mantojuma saglabāšana, nodošana, cilvēka un laikmeta attiecības, ētiskās vērtības, saistītiem ar Ziemeļlatgales personībām un teritoriju. Dalībnieku skaits - 39. Diemžēl tehnisku problēmu dēļ izpalika iecerētā tiešraide bibliotēkas FB kontā.

26. septembrī sadarbībā ar Rīgas Tehniskās universitātes Rēzeknes akadēmiju (Valsts pētījumu programmas “Letonika latviskas un eiropiskas sabiedrības attīstībai” projekts “Identitāšu ainavas: vēsture, kultūra un vide” (Nr. VPP-LETONIKA-2021/1-0008)) balvu muižas telpās Balvu novada kultūras un izglītības darbiniekiem tika organizēts seminārs “Latgales patība/identitāte pētījumos”. Semināra moderatore – literatūrzinātniece Olga Senkāne. Interesenti gan klātienē, gan tiešsaistē ar interesi sekoja līdzī A. Lielbārža lekcijai “Buramvārdi un vārdošanas tradīcijas Latgalē”, S. Laime iepazīstināja ar pētījumu “Raganu priekšstatu daudzveidība Latvijā un Latgalē”, A. Juško-Štekele iepazīstināja ar latgaliešu folkloru LFK digitālajā arhīvā *garamantas.lv*, savukārt G. Pakalns rosināja izmantot stāstniecību kā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un aktualizēšanas veidu bibliotēkās. Seminārā klātienē piedalījās 40 tiešsaistē Balvu Centrālās bibliotēkas Facebook kontā -250 dalībnieki. Foto R.Cibule.

Tā kā Balvu Centrālās bibliotēkas direktores Rutas Susejas iepriekšējā darba vieta bija Rēzeknes Centrālā bibliotēka, tad 25. jūlijā Balvu novada bibliotekāri devās *kultūrvēstures studiju un pieredzes apmaiņas braucienā* uz Rēzeknes pusi, lai gūtu jaunas idejas darbam un prieku sirdij.

Brauciena pirmā pietura – Maltas pagasta bibliotēka. Mūs laipni sagaidīja bibliotēkas vadītāja Olesja Šļahta, kura izrādīja telpas, kurās bibliotēka atrodas pagaidām. Patīkami pārsteidza mājīgā atmosfēra un uzrunāja dažāda špikojama ideja. Iepazināties ar par Maltas bibliotēkas mīldzīvniekiem Raini un Aspaziju – diviem milzu gliemežiem.

Tālāk mūs gaidīja Lūznavas muiža, kurā gida vadībā izzinājām muižas vēsturi, noskaidrojām, cik stūru ir muižai, interaktīvā nodarbībā uzprojektējām tiltu un apskatījām telpas. Un, protams, tapa skaistas fotogrāfijas pie muižas rozēm. Blakus muižas ēkai ir Lūznavas bibliotēka, kurā izjautājām bibliotēkas vadītāju Vitu Gaili par šīs bibliotēkas darba specifiku. Lūznavas bibliotēkai ir daudz dāvinājumu, tai skaitā arī seni izdevumi. Kāds būs to liktenis?

Tad jau bija laiks doties arī uz pašu Rēzekni. Protams, “GORS”. Gides vadībā izstaigājām zāles, aizkulises, izmēģinājām, kur labākās sēdvietas, pabaudījām Rēzeknes panorāmu no “GORA” jumta terases un novēlējām laimi jaunajam pārim, kuram tikko kā beidzās kāzu ceremonija.

Rēzekne nav iedomājama bez Latgales Kultūrvēstures muzeja apmeklējuma: tajā Latgales vēsture no vissenākajiem laikiem līdz šodienai. Un kur vēl Latgales keramika ar podiem, podiņiem, svīlpavniekiem, šķīvjiem un bļodām! Aplūkojām arī franču kolekcionāra Žila Bonviāla veidoto izstādi “Rozes valdzinājums”. 400 mākslas darbu un priekšmetu izlasē piedalījušies arī citi privātkolekcionāri no Francijas un Latvijas, kā arī pašmāju muzeji. Paldies par saturīgo, izzinošo un vērtīgo ekskursiju gidei Renātei Vancānei!

Un kā jau bibliotekāriem pienākas – Rēzeknes Centrālās bibliotēkas apmeklējums. Atkal jaunas idejas, lietišķas sarunas, iepazīšanās un atkalredzēšanās. Izpētījām, kā darbojas lasītāju bibliopasts, kā tiek veikts novadpētniecības darbs, kur notiek pasākumi. Vēl tikai bija

jāuzkāpj Rēzeknes pilskalnā, un tad gan ar pirmajām lietus lāsēm uz mājām. Paldies visiem, kas organizēja, koordinēja, uzņēma! Un šoferītim Francim par jauko humora izjūtu un mūsu vēlmju izpildīšanu!

- **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**

Balvu novadā skolu bibliotēkas ir apvienotas metodiskajā apvienībā Balvu Valsts ģimnāzijas vadībā un atrodas Balvu novada Izglītības pārvaldes kontrolē un pārraudzībā. Balvu Centrālā bibliotēka sniedz konsultatīva rakstura pakalpojumus. Pārskata periodā skolu bibliotekāri tika konsultēti klātienē un attālināti par datu aizpildi Kultūras kartē, tiešsaistes seminārā sniegta informācija par BIS Alises pakalpojumiem un to izmantošanas priekšrocībām, veiktas konsultācijas un praktiskā palīdzība eksemplāru katalogizēšanā un pievienošanā skolas katalogam. Speciāliste Droša interneta jomā Agnija Saidāne viesojās pie PII darbiniecēm ar lekciju par drošību internetā: *“Tiku uzaicināta bērnudārzā “Sienāzītis” pedagogiem runāt par drošību digitālajā vidē. Runāju par pirmo un galveno aizsardzības rīku interneta vidē - spēcīgām parolēm, par populārākajām krāpniecības shēmām internetā (investīcijas, pikšķerēšana, viltus interneta veikali), to pazīēm un kā sevi pasargāt, par galvenajiem riskiem sociālajos tīklos (pārlietu liela informācijas atklāšana, romantiskie krāpnieki, privātuma iestatījumi), par mūsu datiem, kas nonāk interneta vidē - kādā veidā (reģistrējoties, aizpildot anketas, aptaujas, ar sīkdatnēm), kā tos dzēst, kas mūsu datus interneta vidē aizsargā, kam sūdzēties, ja kaut kādā veidā aizskartas mūsu tiesības. Uzdeva arī jautājumus par divfaktoru autentifikāciju. Aktuāla ir tēma par norēķinu kartēm par pirkumiem internetā - kā galvenā nereti joprojām tiek izmantota algas karte, kas nav pareizi, par ko arī parunājām.”*

Tika saņemts lūgums no Viļakas vidusskolas bibliotekāres palīdzēt veikt krājuma inventarizāciju. Sniegta konsultācija, kādi priekšdarbi jāveic, rezultātā vienojāmies par tikšanos klātienē Viļakas vidusskolas bibliotēkā un fizisku palīdzību krājuma sakārtošanā 2026. gada maijā.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem**

No LNB, tāpat kā iepriekšējos periodos, Balvu CB piegādāja projekta “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” grāmatas, veica to sadali un koordinēja šīs programmas norisi. Vecākā bibliotekāre darbā ar bērniem koordinēja un organizēja Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības reģionā, iesaistot gan publiskās, gan skolu bibliotēkas.

- **Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā) – minēt konkrētus piemērus**

Liels atbalsts metodiskajā darbā ir LNB Bibliotēku attīstības centra, Kompetenču attīstības centra, Bērnu literatūras centra un citu apakšvienību piedāvājums profesionālajai pilnveidei: dažādi semināri, lektoriji, nodarbības, kursi gan tiešsaistē, gan klātienē. Pasākumi ir kvalitatīvi, ar augstvērtīgu saturu.

13. Secinājumi

No Balvu novada Kultūras un tūrisma stratēģijas 2026. – 20230. gadam”:

- Bibliotēkas ir nozīmīgi izglītības, kultūras, informācijas un kopienas centri.
- Tās būtiski veicina digitālo iekļaušanu un palīdz iedzīvotājiem izmantot e-pakalpojumus.
- Balvu novada bibliotēkas nodrošina vienlīdzīgu pakalpojumu pieejamību visā teritorijā, arī attālākos pagastos.
- Attīstību ierobežo novecojoša infrastruktūra, kas prasa modernizāciju.
- Bibliotēkārū profesionālā pilnveide, īpaši digitālajās un projektu prasmēs, ir būtiska kvalitatīvu pakalpojumu nodrošināšanai.
- Bibliotēkas nozīmīgi veicina kultūras mantojuma saglabāšanu un pieejamību.
- Valsts un pašvaldību klientu apkalpošanas centri bibliotēkās paplašina iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu klāstu.

Bibliotēkas ir būtiska novada kultūras stratēģijas daļa, kam nepieciešams stratēģisks atbalsts infrastruktūras uzlabošanai, digitalizācijai un personāla attīstībai.

*Pārskatu sagatavoja Balvu Centrālās bibliotēkas
direktore vietniece pamatdarbības jautājumos Vita Romanovska
Balvos, 2026. gada 3. martā*

14. Pielikumi

Pielikums Nr. 1

Tabula "Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi. Balvu novads"

N.p.k.	Dalībnieku skaits	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē / attālināti
1.	24	BCB	Balvu novada publisko bibliotēku aprīļa seminārs. Tikšanās ar Aivaru Kļavi.	3	klātienē
2.	32	BCB	Balvu novada publisko bibliotēku maija seminārs.	2	tiešsaistē
3.	26	BCB	Kultūrvēstures studiju brauciens	5	klātienē
4.	40	RTU Rēzekne, BCB	Latgales patība/identitāte pētījumos.	5	klātienē
5.	12	BCB	Gudrais rīts	3	klātienē
6.	30	BCB	Balvu novada publisko bibliotēku novembra seminārs IV "Mūžīgie jautājumi.."	3	klātienē
7.	39	BCB	Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē.	4	klātienē
N.p.k.	Dalībnieku skaits	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē / attālināti
1.	34	LNB	Latvijas pagasta bibliotekāru 7. kongress	6	klātienē
2.	5	Kultūras informāciju sistēmu centrs	3td grāmatu piedāvājumu izveide, izmantojot MI rīkus	2	tiešsaistē
3.	3	LBB Latgales nodaļa	Reģionālo mediju loma Latgales reģiona informācijas telpas stiprināšanā	2	tiešsaistē
4.	27	SIA Grūbes birojs	Fizisko personu aizsardzība attiecībā uz personu datu apstrādi	1	tiešsaistē
5.	4	LNB Bērnu literatūras centrs	"Restarts lasīšanai "Startējam lasītveicināšanas programmas.""	3,5	Attālināti
6.	3	LNB	Tīmekļseminārs-B/J/V žūrija	1,5	Attālināti
7.	2	LNB	Ikmēneša tīklošanās pasākums bibliotekāriem darbā ar bērniem	2	Attālināti
8.	2	LNB, BAC	Apaļā galda diskusijas	5	Klātienē

9.	1	LNB	Konference "Literatūras zināšanas lasītveicinātājiem"	5	Klātienē
10.	7	Pieaugušo neformālās izglītības centrs "Azote"	Digitālo risinājumu pielietošana mūsdienīgu procesu transformācijai.	80	Attālināti
11.	1	LNB BAC ar Kultūras ministrijas atbalstu	"Medijpratības meistari"	9	Attālināti /klātienē
12.	1	LNB BAC un Latvijas Akadēmisko bibliotēku asociācija, KM	"Medijpratība kā akadēmiskā darba kompetence."	4	attālināti
13.	1	CERT	IT drošības seminārs "Esi drošs"	4	Attālināti
14.	1	CERT	"Kiberdrošības riski vēlēšanu procesā."	1	attālināti
15.	1	Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Interneta atkarība, riska faktori un iespējamie risinājumi	3	attālināti
16.	1	Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Kā atpazīt uzticamu informāciju	3	attālināti
17.	2	VARAM	"Vidējā līmeņa digitālās pašapkalpošanās prasmes."	8	attālināti
18.	1	Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā, LNB	Seminārs Ziemeļvalstu literatūras nedēļai "Vienotība Ziemeļos".	6	klātienē
19.	1	LNB	Seminārs "Srādāsim kopā!" darbā ar bērniem un jauniešiem	5	klātienē
20.	1	VARAM	Sabiedrības digitālo prasmju attīstības piedāvājumi	1	attālināti
21.	1	EPAL, Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs	"Digitālie atkritumi – kā mums tos nevairot?"	2	attālināti
22.	2	LNB	Lasītveicināšanas kompetence bibliotekāriem.	6	klātienē
23.	1	Mācību centrs BUTS	"Sociālo tīklu un digitālā mārketinga stratēģija."	80	attālināti
24.	1	SIA Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs	"Mākslīgā intelekta rīki pedagogu darba procesā."	4	attālināti
25.	2	BIS Alise "Tietoevry Latvia"	Pamatkursi informācijas meklēšanā un cirkulācijā.	8	attālināti
26.	1	BIS Alise "Tietoevry Latvia"	Sistēmas administrēšana.	8	attālināti

27.	1	Balvu Valsts ģimnāzija	Konference "Efektīvs mācību process – atslēga ikviena izaugsmei."	4	klātienē
28.	1	Rēzeknes Centrālā bibliotēka	"Medijpratība grāmatu lappusēs un ārpus tām."	2	attālināti
29.	2	Latvijas Nacionālais kultūras centrs	Seminārs "Kopienas informētība un prevencija drošībai potenciālu risku, katastrofu un militāru konfliktu situācijās."	8	klātienē
30.	1	LNB	Infoseminārs "4 ceļi līdz bibliotēkara kvalifikācijai".	2	attālināti

Pielikums Nr.2

Balvu Centrālās bibliotēkas struktūrvienības Pielāgotās literatūras bibliotēka Ārējie apkalpošanas punkti

1. Balvu pansionāts (Balvu novads)
2. Sociālās aprūpes centrs "Rugāji" (Balvu novads)
3. Viļakas sociālās aprūpes centrs (Balvu novads)
4. Beņislavas Dienas aprūpes centrs (Balvu novads)
5. Balvu Daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs (Balvu novads)
6. Viļakas Dienas aprūpes centrs (Balvu novads)
7. Alūksnes pansionāts (Alūksnes novads)
8. Sociālās aprūpes centrs "Pīlādži" (Alūksnes novads)
9. Lubānas veselības un sociālās aprūpes centrs (Madonas novads)
10. Sociālās aprūpes centrs "Trapene" (Smiltenes novads)
11. VSAC "Latgale" filiāle "Litene" (Gulbenes novads)
12. Sociālās aprūpes centrs "Siltais" (Gulbenes novads)
13. Sociālās aprūpes centrs "Jaungulbenes Alejas" (Gulbenes novads)
14. Sociālās aprūpes centrs "Dzērves" (Gulbenes novads)

Sadarbība SBA jomā ar pašvaldību publiskajām bibliotēkām Latvijā:

1. Balvu Centrālā bibliotēka (Balvu nov.)	9. Lazdukalna bibliotēka
2. Baltinavas bibliotēka	10. Lazdulejas bibliotēka
3. Bērzkālnes bibliotēka	11. Medņevas bibliotēka
4. Bērzpils bibliotēka	12. Naudaskalna bibliotēka
5. Briežuciema bibliotēka	13. Rekovas bibliotēka
6. Krišjāņu bibliotēka	14. Rugāju bibliotēka
7. Kupravas bibliotēka	15. Tikaiņu bibliotēka
8. Kubulu bibliotēka	16. Upītes bibliotēka
	17. Tilžas bibliotēka

18. Vectilžas bibliotēka	27. Māriņkalna bibliotēka (Alūksnes nov.)
19. Vecumu bibliotēka	28. Mārkalnes bibliotēka (Alūksnes nov.)
20. Viļakas bibliotēka	29. Pededzes bibliotēka (Alūksnes nov.)
21. Vīksnas bibliotēka	30. Vecclaicenes bibliotēka (Alūksnes nov.)
22. Žīguru bibliotēka	31. Gulbenes novada bibliotēka (Gulbenes nov.)
23. Ļaudonas bibliotēka (Madonas nov.)	32. Salaspils 1. vidusskolas bibliotēka (Salaspils nov.)
24. Alūksnes pilsētas bibliotēka (Alūksnes nov.)	
25. Bejas bibliotēka (Alūksnes nov.)	
26. Malienas bibliotēka (Alūksnes nov.)	

Pielikums Nr. 3

Nemateriālā kultūras centra “Upīte” realizētie projekti un pasākumi 2025. gadā

01.02.2025. Liepājas teātra Nila Saksa Konstantinova izrāde “Vairs nevienu”, režisors Dmitrijs Petrenko.

02.02.2025. Filma “Vecāku sapulce”.

09.02.2025. Ginta Zilbaloža filma “Straume”.

15.02.2025. Mārča Lāča filma “Mūžības skartie”.

18.02.2025. Ontona dīnas ļustes. Danči, rotaļas, spēles.

20.04.2025. Lieldienu pasākums. Šūpošanās, olu kaujas, atrakcijas, rotaļas.

21.06.2025. Pī-dzīdam!

01.08.2025. Latvijas leļļu teātra Ērika Kestnera izrāde “Dīvas Lotiņas”.

09.08.2025. Latvijas Nacionālā teātra izrāde “Suņa māja”, režisore Larisa Semirozumenko.

22.08.2025. Stipro skrējieni.

23.08.2025. Paaudžu duelis. Muzikāli jautra spēle.

23.08.2025. Lielais Latvijas tūrisma akcijas noslēgums “Gar 57.paralēli”.

13.09.2025. Dirty Deal Teatro izrāde “Vismaz 3.vieta”.

20.09.2025. Vilhelma Laganovska fotogrāfiju izstāde “SIRSNĪBA”.

20.09.2025. Upītes UOBELDUORZS - meilys i aiļu dzīsmu festivāls.

10.10.2025. Dejas organizācija “Tuvumi” ar dejas izrādi “Vērpete”.

12.10.2025. Lietišķā teātra izrāde “Lībiešu dzīve”.

14.11.2025. Režisora Dzintara Dreibeirga filma “Tīkā TTT”.

06.12.2025. GŪDI nemateriālās kultūras mantojuma svētki. Koncertā piedalījās Dailes teātra dziedājošo aktieru kurss ar izrādes “Meža gulbji” dziesmām.

26.12.2025. Dzejiskās pārdomas Ziemassvētku laikā “Viens sešās stīgās. Māris Lāpāns.”

28.12.2025. KARNEVĀLS.

Pielikums Nr.4

Tematiski pasākumi un tikšanās Viļakas bibliotēkā 2025. gadā

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums, apraksts	Laiks
1.	Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centra Balvu filiāles dalībnieku darbu izstāde.	janvāris
2.	Literātu tikšanās. “Viļakas Pegazam”- 15 “Vārda ceļojums 15 gados”.	21. februāris
3.	Lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībnieču tikšanās: “Redzīgā sievietes sirds”.	7. marts
4.	Novadnieka, diplomēta fotogrāfa K. Babāna foto personālizstāde “Ada kā ziedlapa”.	13. marts
5.	Viļakas PII “Namiņš” sagatavošanas grupas “Kāpēcīši” audzēkņi	25. aprīlis
6.	Lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībnieču tikšanās. (stādu maiņa)	22. maijs
7.	Tikšanās ar novadnieci Marutu Dārznieci. Pareizs uzturs, Omega-3 nozīme organismā.	12. jūnijs
8.	Dzejas dienu pasākums „Dzeja dejo cauri gadalaikiem”. Tikšanās ar literātu biedrības “Viļakas Pegazs” dalībniekiem.	13. septembris
9.	Viļņa Reguta foto izstāde „Nezaudē spēju brīnīties!”	septembris
10.	Viļakas vidusskolas 4. klases skolēnu ekskursija bibliotēkā	25. septembris
11.	Lasītāju klubiņa „Mantinieces” dalībnieču tikšanās ar V. Regutu.	1. oktobris
12.	Viļakai – 80! Izstāde “Pilsēta manās domās un krāsās” – bērnu dāvana Viļakas pilsētai dzimšanas dienā.	oktobris
13.	Amatnieces Ineses Jansonas amatniecības darinājumu izstāde	17. oktobris
14.	Lasītāju klubiņa “Mantinieces” dalībnieces piedalās sarunu pēcpusdienā – meistarklasē “Atklāj vienkāršus soļus veselīgai ikdienai!”	23. oktobris
15.	Ziemeļvalstu literatūras nedēļas ietvaros Radošā rīta lasīšanas darbnīca Viļakas bibliotēkā kopā ar PII Namiņš audzēkņiem.	14. novembris
16.	J. Saulevičas Loginas foto izstādes "Vectēvs" atklāšana Viļakas bibliotēkā.	21. novembris
17.	Eiropas autoru dienas ietvaros lasītāju klubiņa “Mantinieces” – lasīšanas pēcpusdiena .	27. novembris
18.	Eiropas Autoru dienas ietvaros PII Namiņš audzēkņi iepazīst norvēģu rakstnieces J. Vislandres grāmatas.	11. decembris
19.	PII Namiņš 6-gadīgo bērnu grupas audzēkņi iepazīst Ziemassvētku svinēšanas tradīcijas Latvijā un pasaulē.	16. decembris
20.	Sniegpārslīņu un eņģeļu darināšanas meistarklase Viļakas bibliotēkā.	17. decembris

21.	Lasītāju klubiņa "Mantinieces" tikšanās gada nogalē. „Kalendāri gadu gaitā”.	27. decembris
-----	--	---------------

Pielikums Nr. 5

Balvu Centrālās bibliotēkas organizētie pasākumi un aktivitātes cikla “Latviešu grāmatai 500” ietvaros

Gads	Datums	Nosaukums	Pasākumu veids	Dalībnieku skaits	Finansējums
2022	2022. gada marts	No "Balvu Taisnības" līdz "Vadugunij".	Virtuālā izstāde		
	2022. gada maijs	“Ieskats Balvu Centrālās bibliotēkas vēsturē”.	Virtuālā izstāde		
	2022. gada janvāris - maijs	"Sazavasaloj ar Mikeli Bukšu!" Miķelim Bukšam - 110	Akcija bibliotēkas sociālā tīmekļa Facebook vietnē.		
2023	2023. gada 23. marts	Vija Laganovska - personība un daiļrade. Kā kļūt par rakstnieci un grāmatu izdevēju?	Pasākums	145	VKKF
	2023. gada aprīlis/maijs	“Grāmatniecība Balvu novadā (1865-1940)”.	Virtuālā izstāde		Latgales Kultūras programma
	2023. gada 11. oktobris	Projekta “Latviešu grāmatai 500” ietvaros tikšanās ar LELB Balvu prāvesta Mārtiņa Vaickovska ģimeni “Manas dzimtas grāmatas”.	Pasākums	21 un 62 tiešsaistē	
	2023. gada 7. novembris	Projekta “Latviešu grāmatai 500” ietvaros tikšanās ar Balvu novada domes priekšsēdētāja Sergeja Maksimova ģimeni “Manas dzimtas grāmatas”.	Pasākums	18 un 156 tiešsaistē	
	2023. gada 8. novembris	Antras Bicānes dzejoļu grāmatas “Gaismas stīgas” atvēršanas svētki.	Pasākums	34	
	2023. gada 23. novembris	Māras Grudules lekcija “Katoļu dziesmu sākotne latviešu valodā: Georgs Elgers. 1621”	Seminārs	42 un 29 tiešsaistē	Latgales Kultūras programma
2024	2024. gada 16. janvāris	Tikšanās ar žurnālisti un literāti Zinaīdu Loginu pasākumā “Kas manos grāmatu plaukstos” cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros.	Pasākums	15 un 37 tiešsaistē	
	2024. gada 20. februāris	“Ar grāmatām uz Tu”. Saruna par lasīšanu un lasīšanas paradumiem ar Ziemeļlatgales Biznesa un tūrisma centra speciālisti, projektu autori Vinetu Zeltkalni pasākumu cikla	Pasākums	28	

		"Latviešu grāmatai 500" ietvaros.			
	2024. gada 23. marts	Tikšanās ar piecu bērnu mammu Elīnu Ķerģi pasākumā "Manas ģimenes grāmatas" cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros.	Pasākums	10 un 47 tiešsaistē	
	2024. gada 29. aprīlis	Tikšanās ar aktīvu kopienas dalībnieku, redzes invalīdu Kasparu Grigānu pasākumā "Lasīt var arī citādāk" cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros.	Pasākums	13 un 33 tiešsaistē	
	2024. gada 30. oktobris	Rudens sarunas par grāmatām ar teātra režisori, kultūras darbinieci un piecu bērnu mammu Maiju Laicāni cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros.	Pasākums	5 un 15 tiešsaistē	
	2024. gada 14. novembris	Seminārs "Lasītprasmes veicināšana latgaliski". Literāte, dzejniece, bibliotekāre Meldra Gailāne.	Seminārs	24	Latgales Kultūras programma
	2024. gada 28. novembris	Literatūrzinātnieka, habilitētā filoloģijas doktora, Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenā locekļa Benedikta KALNAČA lekcija "Pavērsiens. Rūdolfs Blaumanis latviešu un Eiropas literatūrā".	Seminārs		Latgales Kultūras programma
2025	2025. gada 2. aprīlis	Tikšanās ar rakstnieku Aivaru Kļavi.	Pasākums	37	VKKF
	2025. gada oktobris	Izstāde "Vērtības lasītāju grāmatu plauktā".	Izstāde		
	2025. gada 22. oktobris	Tikšanās ar rakstnieci Janu Egli.	Pasākums	29	VKKF
	2025. gada 30. oktobris	Saruna par lasīšanu un lasīšanas paradumiem ar ilggadējo Balvu Centrālās bibliotēkas direktori, rajona kultūras inspektori, kultūrvērtību kopēju un daudzu projektu vadītāju Rutu Cibuli pasākumu cikla "Latviešu grāmatai 500" ietvaros.	Pasākums		
	2025. gada 12. novembris	Seminārs "Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē". Zinātniece, filoloģe, pētniece Angelika Juško-Štekele un literatūrzinātniece, valodniece un rakstniece Janīna Kursīte-Pakule.	Seminārs		Latgales Kultūras programma

	2025. gada 3. decembris	Seminārs "Grāmatniecība, lasīšanas paradumi un to kultivēšana Ziemeļlatgalē". Vēsturnieks Vladislavs Malahovskis un dzejniece, zinātniece Ilze Sperga.	Seminārs		Latgales Kultūras programma
--	-------------------------	--	----------	--	-----------------------------

Pielikums Nr. 6

Literārās stundas Tilžas bibliotēkā 2025

Datums	Nodarbības apraksts
24.03.	Tikšanās bibliotēkā ar 3. klases skolēniem. Nodarbības laikā iepazīstam jaunākās bērnu grāmatas bibliotēkā.
26.05.	Tilžas pamatskolas 3. klases skolēniem notika nodarbība "Uzvāri man pasaciņu". Nodarbības sākumā katrs skolēns pastāstīja par interesantu grāmatu, kuru iesaka izlasīt pārējiem. Kopīgi atkārtojām alfabētu, izlasījām M. Korena grāmatu "Uzvāri man pasaciņu". Skolēniem bija iespēja iejusties grāmatas varoņu lomās, kā arī, aizpildījām darba lapas par izlasīto grāmatu.
01.10.	Tilžas pamatskolas 3. klases skolēni apmeklēja nodarbību Tilžas bibliotēkā. Nodarbības laikā tika kopīgi izlasīta U. Ausekļa grāmata "Kā tauriņi raibi". Dabas enciklopēdijā apskatījām, kādi ziedi aug Latvijā. Skolēni mēģināja iztēloties, kas par ziediem būtu viņu ģimene un draugi. Tika aizpildīta darba lapa, kur katram vajadzēja sacerēt dzejoli par ģimeni un ziediem.
02.10.	Tilžas pamatskolas 2. klases skolēni apmeklēja nodarbību Tilžas bibliotēkā. Nodarbības laikā tika kopīgi izlasīta U. Ausekļa grāmata "Kā tauriņi raibi". Dabas enciklopēdijā apskatījām, kādi ziedi aug Latvijā. Skolēni mēģināja iztēloties, kas par ziediem būtu viņu ģimene un draugi. Tika aizpildīta darba lapa, kur katram vajadzēja sacerēt dzejoli par ģimeni un ziediem.
16.10.	Tilžas pamatskolā 4. klases skolēniem tika novadīta nodarbība, kuras laikā izlasījām Jura Zvirgzdiņa grāmatu "Rasas dienasgrāmata". Ar skolēniem tika pārrunāts tāds jēdziens, kas ir empātija un ko nozīmē izteiciens "iekāpt otra kurpēs". Patstāvīgi izpildīt tika uzdoti uzdevumi darba lapās, kā viens no tiem, bija iejusties kāda priekšmeta vietā un uzrakstīt dienasgrāmatu attēlojot tā priekšmeta emocijas, sapņus un sarunas. Paldies skolotājai Inesei Pujatei par līdzdarbošanos un palīdzību nodarbības tapšanā!
19.11.	Nodarbība Tilžas pamatskolas 1. klases skolēniem. Kopīgi izlasām I. Zanderes grāmatu "Ceļotājs čemodāns". Pēc tam skolēniem bija jāizpilda dažādi uzdevumi, piemēram, no Čemodāna saņemtajā īzziņā jāizlabo transportlīdzekļu nosaukumi, jāiedomājas savs sapņu ceļojums un kāds varētu izskatīties čemodāns un kas tajā būtu iekšā. Interesants likās uzdevums, kurā dzirdot tikai skaņas bija jānosaka, kas tas ir par transportlīdzekli. Paldies skolēniem un skolotājai I. Pujatei par aktīvu līdzdarbošanos!
20.11.	Nodarbība Tilžas pamatskolas 4. klases skolēniem. Kopīgi izlasām I. Zanderes grāmatu "Ceļotājs čemodāns". Skolēniem bija jāizpilda dažādi uzdevumi, piemēram, no Čemodāna saņemtajā īzziņā jāizlabo transportlīdzekļu nosaukumi, jāiedomājas savs sapņu ceļojums un kāds varētu izskatīties čemodāns un kas tajā būtu iekšā. Kā otro grāmatu izlasījām A. Vaivares "Otrais koncerts". Pārrunājām, kas ir tās lietas, kas visvairāk rada satraukumu un kādas metodes izmantot, lai satraukumu mazinātu. Paldies skolēniem un skolotājai I. Pujatei par aktīvu līdzdarbošanos!

04.12.	4. decembrī bija noslēdzošā "Bērnu žūrijas" projekta nodarbība Tilžas pamatskolas 4. klases skolēniem. Kopīgi vēl izlasījām D. Krēsliņas grāmatu "Kas par smaku?" un tad jau sākās lielais darbs pie grāmatu izvērtēšanas! 4. klases skolēnu topā 1. vietu ieguva I. Zanderes grāmata "Ceļotājs čemodāns".
05.12.	5. decembrī bibliotēkā uz nodarbību ieradās Tilžas pirmsskolas izglītības iestādes grupiņa "Ežuki". Kopīgi pārrunājām par I. Zanderes grāmatu "Ceļotājs čemodāns". Bērniem bija uzdevums uzzīmēt, kas atrastos viņu čemodānā un uz kurieni tas aizlidotu. Pēc tam mēģinājām noskaidrot dažādus transporta līdzekļus dzirdot tikai to skaņas. Bērni iepazīna jaunākās grāmatas un spēles, kas pieejamas bibliotēkā. Noslēgumā balviņas saņēma 13 čaklie grāmatu eksperti projekta "Bērnu/jauniešu/vecāku žūrijas" ietvaros.
10.12.	Bibliotēkā notiek nodarbība Tilžas pamatskolas 3. klases skolēniem. Kopīgi izlasām I. Zanderes grāmatu "Ceļotājs čemodāns". Pēc tam skolēniem bija jāizpilda dažādi uzdevumi, piemēram, no Čemodāna saņemtajā īzziņā jāizlabo transportlīdzekļu nosaukumi, jāiedomājas savs sapņu ceļojums un kāds varētu izskatīties čemodāns un kas tajā būtu iekšā. Interessants likās uzdevums, kurā dzirdot tikai skaņas bija jānosaka, kas tas ir par transporta līdzekli.
17.12.	Bibliotēkā notiek nodarbība Tilžas pamatskolas 3. klases skolēniem. Kopīgi izlasījām T. Dirģēla grāmatu "Mans tētis raksta grāmatu". Pārrunājām grāmatas tapšanas ceļu no idejas līdz grāmatas nokļūšanai bibliotēkā. Lai izprastu lasīto tekstu skolēni darba lapā aizpildīja krustvārdu mīklu. Paldies skolotājam I. Bērzišai par palīdzību nodarbības laikā!

Pielikums Nr. 3

Aktivitātes bērniem un jauniešiem Balvu Centrālajā bibliotēkā 2025. gadā

N. p.k.	Pasākuma nosaukums	Pasākumu skaits	Apmeklētāju skaits	Piezīmes
1.	Tematiskas rīta stundas pirmsskolniekiem	36	605	
2.	Sarunas par grāmatām	10	179	
3.	Informācijas stundas	22	435	
4.	Tikšanās ar rakstniekiem(VKKF)	4	146	Ilze Skrastiņa, Daina Tabūna, Ieva Melgalve
5.	Tematiskas pēcpusdienas	3	51	
6.	Skaļās lasīšanas reģionālais konkurss	1	19	
7.	Radošās darbnīcas	3	33	
8.	Bibliotēkas iepazīšanas ekskursijas	4	75	
9.	Polijas kampaņa bibliotēkā "Uzdod jautājumu policijai"	1	28	
10.	Literārās stundas	4	71	
11.	Erudīcijas spēle "Mana Latvija"	5	82	
12.	Konkursi –viktoriņas interneta vietnēs	4	304	(virtuāli)
	KOPĀ	97	1724	
13.	Literatūras izstādes	30		

14.	Mākslas skolas audzēkņu darbu izstādes			
15.	Konkursi- akcijas (grāmatu Bingo, Izlasi tautasdziesmu)	3	63	
16.	Lasīšanas veicināšanas programma "Bērnu- Jauniešu- Vecāku žūrija"	1	171	
17.	Grāmatu svētki. Tikšanās ar rakstniekiem bērniem	5	258	Anete Grīnberga, Daina Ozoliņa, Ruta Svaža un Gusts Linkevičs, Laura Vinogradova
18.	Dārza svētki	1	21	

Pielikums Nr. 8

Balvu novada publisko bibliotēku publicitāte

Balvu Centrālās bibliotēkas un Balvu novada bibliotēku publicitāte laikrakstā "VADUGUNS":

- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1538&AttachID=1550&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1539&AttachID=1559&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1539&AttachID=1559&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1539&AttachID=1560&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1539&AttachID=1563&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1540&AttachID=1566&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1540&AttachID=1566&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1540&AttachID=1568&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1540&AttachID=1570&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1542&AttachID=1573&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1542&AttachID=1575&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1542&AttachID=1576&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1543&AttachID=1579&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1544&AttachID=1587&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1544&AttachID=1587&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1544&AttachID=1590&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1545&AttachID=1594&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1545&AttachID=1596&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1546&AttachID=1605&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1546&AttachID=1606&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1547&AttachID=1615&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1547&AttachID=1617&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1547&AttachID=1620&f=1>
- <https://balvurcb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1548&AttachID=1622&f=1>

- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1548&AttachID=1622&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1548&AttachID=1624&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1548&AttachID=1626&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1548&AttachID=1626&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1549&AttachID=1630&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1549&AttachID=1631&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1549&AttachID=1632&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1549&AttachID=1634&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1549&AttachID=1635&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1549&AttachID=1636&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1550&AttachID=1637&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1550&AttachID=1638&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1550&AttachID=1640&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1550&AttachID=1641&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1550&AttachID=1642&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1550&AttachID=1643&f=1>
- <https://balvurb.lv/kb/index.php?View=afile&EntryID=1550&AttachID=1644&f=1>

Neliels ieskats:

- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-centralo-biblioteku-turpmak-vadis-ruta-suseja;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-centralaja-biblioteka-aizvadita-izglitojosa-tikšanas-ar-valsts-policiju-kampanas-uzdod-jautajumu-policijai-ietvaros;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-centrala-biblioteka-aicina-uz-aijas-dzierkales-personalizstadi-sirds-klausas-rokas-runa-manas-pasaules-fragments;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-novada-bibliotekaru-kulturvestures-studiju-brauciens;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/svinigi-atklata-kaspars-babana-fotoizstade-ada-ka-ziedlapa;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-centralaja-biblioteka-atklata-izstade-vertibas-lasitaju-gramatplaukta;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/10-oktobri-balvu-muiza-norisinajas-ikgadejie-gramatu-svetki;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/noslepumainais-viesis-balvu-centralaja-biblioteka;>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/augstvertiga-satura-gramatas-jau-uzsakusas-celu-pie-balvu-novada-lasitajiem;>

- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-centralaja-biblioteka-aizvadita-tiksanas-ar-rakstnieci-janu-egli> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-centralaja-biblioteka-atklata-izstade-cauri-symtgadei-rokstus-rokstut> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/no-senatnes-lidz-sodienai-muzigie-jautajumi-latgaliesu-folklorā> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvos-aizvadits-seminars-par-lasisanu-gramatam-un-ziemellatgales-identitati>
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/klusa-daba-nekluse-balvu-centralaja-biblioteka-atklata-studijas-olives-gleznu-izstade> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/balvu-centralaja-biblioteka-notikusi-izglitojosa-lekcija-senioriem-par-krapniecibas-atpazisanu> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/jaunums/pravesta-alberta-budzes-pieminai-veltiti-novadpetniecibas-lasijumi-iv> ;

Laikrakstā “Balvu Novada Ziņas”:

- <https://www.balvi.lv/lv/media/38924/download?attachment> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/media/39875/download?attachment> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/media/41802/download?attachment> ;
- <https://www.balvi.lv/lv/media/42689/download?attachment> .

Balvu sākumskolas mājaslapā:

<https://balvusakumskola.lv/lv/page-2640955:4/page-2640266:0/page-2639674:2/open-gallery:2980466>

Lakuga.lv mājaslapā:

<https://www.lakuga.lv/2025/09/24/bolvus-nutiks-seminars-latgales-patiba-identitate-petijumos/>